

SV— eit regjeringsparti utan ministrar?

RØDE FANE

EKSTRANUMMER 1975

PRIS KR. 8,—

UTGITT AV ARBEIDERNE KONGUNISTPARTI (MARXIST-LENINISTENE)

UTGITT AV ARBEIDERNE KONGUNISTPARTI (MARXIST-LENINISTENE)

RØDE FANE

TIDSSKRIFT FOR
KONGUNISTISK TEORI OG DEBATT

Tidsskrift for kongunistisk teori og debatt, utgitt av Arbeidernes Kongunistparti (m-l).

Redaktør og ansvarlig utgiver: Knut Johansen.

Adresse: RØDE FANE, Forlaget Oktober. Boks 6875 St. Olavs plass, Oslo 1. – Postgiro 2 20 84 78.

*EKSTRANUMMER FEBRUAR 1975 SV – EIT REGJERINGSPARTI
UTAN MINISTRAR*

ISBN 82–7094–088–7

A/S Duplotrykk
Oslo 1975

INNHOLD:

- »Når AKP(m-l) angriper SV . . .» Svar til Orientering om Oktober-boka »Hvor går SV?» s. 1
- Forslag til plattform for SV: Et program for et sosialdemokratisk parti. Del 1. Av Pål Steigan. (Fortsettes s. 59,) s. 6
- SV-leiinga saboterer streikestøt-tearbeidet. Intervju med faglig leder i AKP(m-l), Tor Mostue. s. 23
- »Når bare det fir-hodete trollet forsvinner . . .» Illusjonen om et helt nytt SV-parti. Av Finn Sjøe. s. 27
- SVs praksis: Samarbeid med Bratteli. Knefall for Bresjnev s. 41
- Forslag til plattform for SV: Et program for et sosialdemokratisk parti. Del 2. Av Pål Steigan. (Fortsettes fra s. 22) s. 59

SV– eit regjeringsparti utan ministrar?

„Når AKP(m-l) angriper SV...”

Svar til Orientering om Oktober-boka „Hvor går SV?”

«Når AKP(m-l) angriper SV ...» kalte SF-avisa Orientering omtalen sin av Oktober-boka «Hvor går SV?», i nr. 29 i år. Arne Nygårdsmoen, som skreiv han meinte at kritikken boka kom med var idealistisk og moralistisk. AKP(m-l) «har aldri skjont sine egne feil, de har aldri skjont hva SV er og betyr.»

Dei viktigaste innvendingane hans var at AKP(m-l) ikkje greier å dømme SV rett som heilskap og at vi ikkje har skjøn for kor sterke dei ulike retningane er, og kva lei dei går i. Han meiner at «AKP hoper opp onde personer, dårlige meininger og lausrevne enkeltsaker i en eneste graut.»

Vi vil minne om kva boka sa om SV og kva ho trudde SV ville verte. Boka kom rett før landskonferansen SV heldt i april, altså før dei vart samde om ein plan for partisamling innan 15. mars neste år.

Hovedpunktta i boka var dette:

1. AKP(m-l) er oppteke av kva SV meiner og gjer. Det er prinsippsspørsmål som skil oss og partia i SV. Kva prinsipp

som vinn fram i klassestriden vil avgjere lagnaden for arbeidarklassen, ja for heile folket i Noreg.

2. Sosialistisk Valforbund kjem heilt visst til å verte eitt parti. Det nye partiet vil ikkje verte noko heilt nytt under sola. Det vil bli ein samanvokster av det SF og NKP står for i norsk politikk.

3. SV seier at partiet skal vere marxistisk, endå til revolusjonært. Det er meir enn det kan halde. Korkje SF eller NKP er marxistiske parti. Av to opportunistiske reformparti kan det ikkje verte eitt marxistisk, revolusjonært.

4. Praksisen SV har ført sidan valrusen i september 1973 til februar 1974 syner at SV ikkje har stått for samling av alle framstegsfolk eller skjærpt strid mot DNA-toppen. Det har ikkje vorte ein frisk og radikal vind i arbeidarrørsla. I partiarbeidet sitt nektar det å sjå at DNA er eit borgarleg parti.

SV vil ha klassemedvetne arbeidarar bort frå vegen med klassestrid mot DNA/

Frå oppslaget om Oktoberboka «Hvor går SV?» i Orientering nr. 29/74. Boka er skriven av Sigurd Allern, Pål Steigan og fleire, og kom ut i april. Det er berre 300 att av eit opplag på 3000.

«Revolusjonære stormer» ble til promille-sjokk. Deprimert AKP-ledelse i Kringkastings valgnatta.

NÅR AKP (m-l) ANGRIPER SV..

LO-leiinga. Dei vil ha klassen inn på den trøysteslause vegen med å løyse problema sine ved å drive borgarskapet til venstre. – Det nektar å stri mot begge supermaktene og stør den borgarlege demagogien om at sosialismen framleis rår i Sovjet i dag.

5. SV kan framleis gå både fram og attende i makt og storleik. Men om det ikkje kvittar seg med feila på desse to omkverva, då er det lite von om utvikling til anna enn forfall og oppløysing. Om det nye partiet vel Bratteli/Steen og Bresjnev/Kosygin framfor den norske og sovjetiske arbeidarklassen, då vel det ei politisk line som vil tvinge dei til å få klassen mot seg.

– Så langt Oktober-boka om SV. Er dette »en eneste graut?

»Å HOLDE UTVIKLINGA I GANG»

Det har gått eit halvt år sidan boka la fram desse punkta og grunn gav dei. Har

det hendt noko som tyder på at kritikken ikkje råka rett? Det er heller slik at utviklinga har gått snøggare til høgre på somme punkt enn ein kunne tenkt seg då. Det gjeld haldninga til Sovjet. Der har det synt seg at NKP ikkje lenger er imot okkupasjonen av Tsjekkoslovakia og at stortingsgruppa til SV ikkje vil seie eitt ord mot Sovjet når det bryt torskeavtalen og går imot utviding av den norske fiskerigrensa. Det gjeld arbeidet i fagforeiningane, der leiande SV-erarar no strir for å hauste vordnad frå DNA-hald, i staden for å vere talsmenn for krava frå arbeidarane. Det gjeld arbeidet i Stortinget, der representantane deira ikkje har markert seg som meir enn talsmenn frå eit DNA-venleg mellomparti med særstandpunkt i ei og anna sak.

Dette samstavar dårleg med innvendigane Nygårdsmoen har mot Oktoberboka om SV. Lat oss sjå nærare på kva

det er han meiner SV ikkje har skjønt om SV og kva han byggjer vonene sine om SV på.

»SV er i utvikling,» seier han. Det har utløyst eit oppbrot i arbeidarrørsla og held på å skape eit samlande revolusjonært alternativ. Det det står om er »å holde denne utviklinga i gang – og sikre at den går i riktig lei.» Han har ei oppskrift på korleis dette skal gjerast – i fire punkt:

- *»Det er nødvendig å utvikle enhet gjennom skoloring og diskusjon. Studieorganisasjonen er et av de viktigste organa i et sosialistisk parti. Vi trenger studietilbud – og medlemsblad. Når den politiske diskusjonen stopper opp, stopper partiet opp. Og da begynner forfallet.»*

– Den viktigaste diskusjonen i SV no må vel dreie seg om framlegget til prinsipp-program. Det er ikkje laga slik at det kan skape grunnlag for ein verkeleg einskap i det nye partiet. Det set aldri alternative liner opp mot einannan slik at folk kan ta standpunkt til kva som er rett og rangt for eit parti som vil vere eit arbeidarparti. Det gjer ikkje greie for kvå politiske spørsmål det står strid om mellom dei ulike straumdraga som Nygårdsmoen seier at SV er samansett av. Det kan ikkje verte meiningsbrytinga i grunnorganisasjonane som vil avgjere utfallet. Det avgjerande vil vere kampen om korleis ein skal få til eit kompromiss mellom politikken SF og NKP har i dag, utan at noka større meiningsgruppe skal føle seg trakka på. Ein slik »einskap» vil aldri kunne tole store støyten i framtida.

- *»Det er nødvendig at medlemmene erobrer makta i partiet sitt. SV-organiseringa fram til nå har – nødvendigvis – utvikla byråkratiske og udemokratiske feil. Slike feil må korrigeres.»*

– Denne tanken har vore mykje framme heilt frå nominasjonane til stortingsvalet

stod på. Kritikken er rett, men det er lite hjelp i han for det vert sagt kva byråkratismen botnar i og korleis han skal nedkjempast. Så lenge SV ikkje vil gjere opp med rotfest opportuniste i politikken, så lange dei ikkje vil vere med på at byråkrati botnar i borgarleg ideologi og politikk, får dei aldri gjort opp med dette. Framlegget til vedtekter vil bli gjort kjent om ikkje lenge er det lova. Endå før vi har sett dei, er vi visse på at dei vil fortelje om lovfest byråkratisk sentralisme utkledd som demokrati. Eit fyrste steg på vegen til at medlemmene skulle vinne makta i organisasjonen ville vere at SV kravde at Hauglin kua det heilage »samvetet» sitt og gjekk med på klassekravet om sjølvvalt abort.

- *»Det er nødvendig å skjerpe partiet gjennom klassekampen. Det betyr at det er gjennom den utenomparlamentariske kampen vi utvikler oss – utløser og vinner nye krefter.»*

– Utviklinga det siste året har synt at SV ikkje er bygt opp for slik strid. Dei la opp til ei line for lønsoppgjeret som ikkje kunne – og ikkje skulle – reise medlemmene i fagrørsla til strid for interessene sine. SV-folk i fagforeiningane og elles fekk *difor* heller ingen retningsliner for korleis dei skulle arbeide med lønsoppgjeret på grunnplanet. Partimedlemmer som ville stri mot sanering av gamle bustadstrok i Oslo vert stogga av bystyregruppa til SV som har gått saman med DNA om totalsanering. SV på stortinget kan ikkje røyste for krav som deira eigne folk i elevorganisasjonane går inn for, av redsle for at staten skal få for store utgifter! – Det å setje klassekampen opp som »utenomparlamentarisk arbeid» i motsetnad til parlamentarisk arbeid er ein skinmanøver. Det dekkjer over det kravet som burde reisast til stortingsgruppa om å drive klassekamp mot borgarstaten i stor-

tinget, og er lite verd så lenge partiet nektar å vere med å leie massekampen.

● *»Det er nødvendig med ei klar linje overfor sosialdemokratiet. De tre punkta foran legger grunnlaget for at SV ikke skal komme til å gå opp igjen vegen DNA gikk. Overfor det DNA som eksisterer i dag har vi bare en oppgave – å bygge alternativet.»*

– Ei klår line mot sosialdemokratiet må innebere eit klårt syn på kva DNA står for som parti i dag. SV – også Nygårdsmoen – reknar det framleis til arbeidarrørsla. Dei ser sosialdemokrater og sosialistar som to stemneleier i denne rørsla, men er uviljuge til å drøfte *klasseinnhaldet* i dei to leiene. Det ville likevel vore eit slags framsteg om SV såg det slik at dei berre hadde oppgåva å bygge eit alternativ til

DNA slik det er i dag. Men det er ikkje rett. Dei balar og med ei anna oppgåve: å kome overeins med dei, verte godkjent av dei som eit tevlande parti i arbeidarrørsla, oppnå «aksjonsfelleskap» med dei. Kan hende Nygårdsmoen og Orientering er mot dette. Vil han kjempe for ein annan kurs her, må han krevje strid mot Bratteli og Aspengren for den politikken dei står for. Utan det kan ikkje det nye partiet verte noko alternativ. Vi trur ikkje han vil våge dette. *Utviklinga må haldast i gang* til partiet er stifta. Kamp om slike ting no kunne kome i vegen for partiskippinga.

EIT REGJERINGSPARTI UTAN MINISTRAR

Boka frå Oktober slo berre ein ting fast: *SV vil ikkje og kan ikkje verte eit*

REGJERINGSSAMARBEID AP-SV ?

Dette sitatet er henta fra et stortingsbrev som SV's stortingsrepresentant Arne Kielland nylig

har sendt til SV-velgerne i Telemark og Aust-Agder. Det er innvendt av en leser i Telemark:

«Men AP's krise er også arbeiderbevegelsens krise. SV går ikke tilsvarende fram, nesten tvertom. Gallupen varsler om framgang for konservative og reaksjonære tendenser. Arbeiderbevegelsen samler nå bare 45 pst. av velgerfolket, mot over 50 pst. i de fleste etterkrigsåra. Dette er en utfordring også til oss. Har vi gjort noe nytt forsøk på mer systematisk å utnytte arbeiderbevegelsens flertall på Stortinget? Er vi – og folket – tjent med, på kort og

lengre sikt, at Arbeiderpartiet og f.eks. Kristelig Folkeparti blir regjeringspartnere? Jeg spør, fordi jeg mente det i fjor høst, men ikke lenger er sikker. I Island har SV'ere i flere år delt regjeringsansvar med et borgerlig parti (senterpartiet) og oppnådd betydelig resultat, trass i uenighet om NATO. I Frankrike var kommunistene aktivt med i venstrekoalisjonen framfor presidentvalget, trass i den samme uenigheten. Er ikke bare Arbeiderpartiet,

men også vi i SV for jomfruelige?».

Kort sagt: Er det ikke på tide at vi nå vurderer om SV skal satse på regjerings samarbeid med AP, sies det her. Etter SV's siste utspill om «samling av arbeiderbevegelsen» kommer ikke dette som noen overraskelse. Men det er virkelig på høy tid at alle arbeidsfolk som har brutt vekk fra sosialdemokratiet sier et bestemt Nei takk! til signalene om AP-SV-samarbeid på stadig nye felter.

Frå Klassekampen 26/74. Når Kielland tenkjer slik, må det vere av to grunnar. For det første fordi dette har vore på tale i stortingsgruppe på einkvan vis. For det andre fordi SV meiner det har ein gjerning å gjere i det borgarlege statsapparatet. Det er dette vi tenkjer på når vi kallar SV «eit regjeringsparti utan ministrar».

marxistisk, revolusjonært parti. Vurderinga av kva partiet vil stå for i praktisk politikk fekk stå ope på mange punkt, endå om det vart peika på fårlege leier utviklinga kunne ta.

Då plattform kom sa SFaren Steinar Stjernø i samlingsutvalet at programmet hadde vorte marxistisk. Det er difor grunn til å ta denne kritikken oppatt, og sjå kva som rører seg bak dette varemerket. Vi prentar kritikk av programmet i ein artikkel i to delar – ein i dette, og ein i neste nummer. Vårt syn er at programmet er *sosialdemokratisk*, med sterke innslag av Moskva-revisjonisme.

I tida som har gått sidan landskonferansen i vår har svaret på kor SV vil gå vorte klårere. Utviklinga har synt at dei som har makta i dei ulike ledda av organisasjonen har som mål å skipa eit sosialdemokratisk parti i tevling med DNA. Dei politiske avgjerdene partiet har teke i klassekampsspørsmål i tida som har gått, syner dette.

Arbeidet vert lagt i å utvikle ein taktikk i høve til DNA, for å tvinge det partiet til å velje mellom å samarbeide med SV eller kompromittere seg meir med å stø seg på tradisjonelle borgarlege parti.

Til no har hovudtaktikken vore samarbeid og frieri. Taktikken kan gjerne verte harde ord og strid i einskildsaker for periodar og. Men hovudleia er fastlagd. Målet for partiet er å skape ein annan politikk for det kapitalistiske samfunnet, og kome i maktposisjon i staten for å setje denne politikken ut i livet. Før dømet for dei leiande krinsane i partiet er »arbeidarregjeringspolitikken» til klasse-svikarane Hornsrud og Nygårdsvold i 20- og 30 åra, med den same sosialdemagiske glasuren som Tranmæl pynta det gamle DNA med.

Vi meiner det er rett å seie frå om dette no, sjølv om det kan få mange medlemmer

og vener av SV til å reise bust. Vi ber dei studere det materialet vi legg fram i dette nummeret av Røde Fane og følgje med i dei neste nummera.

Om dei meiner vi tek feil i vurderinga av kva SV vil verte, ligg det i alle høve ei stor oppgåve for dei i å reise striden i SV. Då må dei ta i tak med å rive den borgarlege politikken som har vekse seg sterkare i SV det siste året opp med rota.

Vi trur dei då vil få røyne at det er hjarterøtene til SV dei riv i, sjølv grunnlaget for det nye partiet. Men vi ser ait arbeid som no vert gjort for å bremse på samrøret med høgresosialdemokratiet og å hindre at SV-partiet skal verte eit parti for den eine supermakta som positivt. Vi vil stø det slik vi stodde anti-EEC-opposisjonen i DNA.

K.J.

Forslaget til plattform for SV:

Et program for et sosialdemokratisk parti

av Pål Steigan

1. artikkel

Dette er den første av to artiklar om framlegget til politisk plattform for SV. Hovudsaka denne gongen er det første punktet i plattformen – om imperialismen. Det synet plattformen legg fram om kapitalismen i Noreg, om sosialistisk strategi og om sosialismen blir teke opp i neste nummer. Vi har valt å sitere utførleg frå programmet og gå nøye gjennom det, og meiner at kritikken har vunne på det, sjølv om dette vil krevje plass.

PROGRAMSPØRSMÅL ER VIKTIGE

Før vi gir oss i kast med kritikk av SVs program er det kanskje på sin plass å si litt om hvorfor vi synes dette er viktig.

Sjòlsagt er det et partis *praksis* som er det *avgjørende* for hvordan det skal vurderes. Men det betyr ikke at det ikke har noen interesse å se på hvilken teori det handler ut fra – eller sier seg å handle ut fra. I et partis program ser vi ofte partiets klassestandpunkt allmenne innretning ganske klart. Derfor kan et program i mange

tilfeller fortelle oss litt om hvordan et parti kan *komme til å handle*.

Når vi i AKP kritiserer SVs programdokumenter eller deres teoretiske synspunkter så får vi ofte høre fra ledende SV-hold at programspørsmål er uviktige. Sist så vi det på trykk i Arne Nygårdsmoens tosiders artikkel i Orientering der han forsøkte å svare på AKPs kritikk av SV slik den var framlagt i boka »Hvor går SV?». I stedet for å ta opp de prinsipielle skillelinjene til debatt, avfeier han dem.

Han er ikke snauere enn at han tar Karl Marx til inntekt for seg. Løsrevet fra enhver sammenheng siterer han Marx' ord i »Kritikk av Gothaprogrammet» om at »et skritt av praktisk bevegelse er viktigere enn et dusin programmer». Dette er ikke noe annet enn et tredjeklasses prokurator-triks, for så dum kan vel neppe Nygårdsmoen være at han på ramme alvor trur at disse orda sammenfatter alt Marx hadde å si om partiprogrammer.

Marx' uttalelse falt på ei tid hvor det i og for seg ikke mangla en prinsipiell plattform for arbeiderbevegelsen. »Det kommunistiske manifest» fra 1848 var fullt på høyden i så måte. Dessuten hadde bevegelsen et nyere program også, nemlig Eisenachprogrammet. Gothaprogrammet representerte derimot et teoretisk tilbakeskritt, og derfor var det Marx rådde bevegelsen til å vente med å utforme noe nytt program og så heller konsentrere seg om kampen mot fienden.

SV står på ingen måte i en slik situasjon som den Marx omtaler. SV har ikke noe brukbart program fra før. SV har ingen ideologisk klarhet. Om Marx' ord i det hele tatt skulle komme til anvendelse i forbindelse med SVs program, så måtte det være som et argument *mot* at det skulle vedtas. For dette programmet eller denne plattformen, er virkelig et tilbakeskritt. Den er et tilbakeskritt i forhold til et så uklart og småborgerlig manifest som SFs »prinsippfråsegn», for der hvor SF antyder at den revolusjonære massekampen er viktigst er plattformen så entydig parlamentarisk at det ikke er til å misforstå. På noen punkter er denne plattformen til og med et tilbakeskritt fra det ytterst borgerlige programmet til NKP. Der hvor NKP i hvert fall hvisker noe om proletariatets diktatur der holder SV-plattformen i beste fall kjeft.

Denne utviklinga er sjølsagt ikke til-

feldig. Den henger nøye sammen med SVs utvikling til et *ansvarlig* støtteparti for Arbeiderpartiet. Derfor er også SVs plattform viktig. Den er en studie i venstresosialdemokratisk og revisjonistisk ideologi. Derfor representerer den også et nyttig materiale om hvor djupt man faller når man som NKP vender den revolusjonære marxismen-leninismen i ryggen.

HVA ER SVs PLATTFORM?

Foreløpig dreier det seg bare om et forslag. Meninga er at det skal endelig vedtas først når SV blir ett parti neste år. Men derfor er det ikke et hvilket som helst forslag fra en hvilken som helst redaksjonskomite i SV. Som det framgår av tittelsida i plattformforslaget, dreier det seg om en *enstemmig* innstilling fra Samlingsutvalget i SV. Det betyr at de helt sentrale toppfolka i SV har gitt grønt lys for denne plattformen, det er representativt for den ideologiske og politiske linja som sitter ved roret i SV. En kritikk av SVs plattform rammer derfor i høy grad hele SV som politisk bevegelse, og den rammer så absolutt SVs ledelse.

Arbeidet med plattformen er så vidt vi skjønner for en stor del gjort av Kontrastmannen Steinar Stjernø og ledende folk i NKP. Dette er ganske interessant, og det har da også gitt seg klare ideologiske uttrykk i dokumentet, Stjernø hører til ei fløy i SV som regner seg som veldig revolusjonære og marxistiske. Det er de folka som jobber med tidsskriftet Kontrast. Typisk for den såkalte »marxismen» til disse folka er at den er veldig anløpet av trotskismen i teorien. Videre er det typisk for deres »revolusjon» at den i påfallende grad holder seg på papiret, og hver eneste gang det kommer til en politisk situasjon hvor SV-ledelsens sosialdemokratiske kurs kommer i kraftig kon-

frontasjon med AKPs korrekte linje, så velger de feil standpunkt. De ikke bare velger feil standpunkt, men som de intellektuelle de er prøver de å dekke over den hårreisende opportunisten med de mest »revolusjonære» fraser av verden. Knappt noen i SV er så lojale mot den høyreorienterte ledelsen som nettopp disse »revolusjonære marxistene». (Hvis noen føler trang til dokumentasjon kan vi når som helst og hvor som helst gå gjennom den politiske kampen rundt forberedelsene til 1. mai i år hvor disse folka opptådte som de reineste politiske værhaner etterhvert som SV-ledelsens knefall for Aspengren ble avslørt. Ellers vil vår kritikk av SV-plattformen vise det samme, nemlig fraseradikalisme som et tynt ferniss på ei sosialdemokratisk kjerne.)

Som nevnt har også ledende NKP-folk vært borti skrivinga av plattformen, og det kan man tydelig se på at hele avsnitt nærmest bare er en repetisjon av NKPs program. Ellers er det interessant å se hvordan plattformen er blitt et kompromiss mellom Moskva-revisjonisme, trotskisme og vanlig reformistisk venstresosialdemokrati. Dette gir seg klare utslag i behandlinga av Sovjet, forholdet til DNA, til revolusjonen, til marxismen-leninismen osv. Men på tross av at plattformen er en lappskaus av ideologiske retninger er det særlig morsomt for en kommunist å se hvor godt disse forskjellige ideologiske retningene går sammen. Det er jo en fin bekreftelse på at alle opportunistiske avvik i bunn og grunn er ett og det samme, nemlig borgerlig innflytelse innafør arbeiderbevegelsen.

HVA TAR PLATTFORMA OPP, OG HVA TAR DEN IKKE OPP

Plattformen delt i fire hovedavsnitt, nemlig:

- I) Imperialisme og anti-imperialisme
- II) Kapitalismen i Norge
- III) Sosialistisk strategi
- IV) Sosialismen

Denne inndeling er i og for seg grei. Her forsøker man å definere imperialismen, vurdere hovedfienden, og trekke opp en strategi mot denne fienden. Motsigelsene melder seg med full tyngde først når vi går inn på innholdet i de enkelte punktene. Men la det med en gang være klart at programmet har en del klare utelatelser, ting som overhode ikke tas opp.

I et program som liksom skal trekke opp en strategi for sosialister i Norge, nevnes det ikke med ett ord at det finnes en undertrykt samisk minoritet i dette landet, og at dens kamp også hører hjemme i sosialistisk strategi. Betyr det at SV mener at en strategi for sosialister i Norge er det samme som en strategi for *norske* sosialister? Noen synes kanskje det er å trekke altfor vidtrekkende konklusjoner av en »liten» mangel, men vi synes at dette er en *typisk* feil. Særlig blir denne »mangelen» veldig forståelig når det et sted i programmet står at »Vårt land har ingen tradisjon som imperialistisk kolonimakt». Ønsker SV å fortie at de nåværende norske landområdene fra Nord-Trøndelag og nordover i sin tid var samiske områder, og at historien om hvordan det kom over på norske hender er en historie om kolonialisme og imperialismen av verste merke? Ved å utelate samespørsmålet og glatte over norske forbrytelser bidrar i hvert fall SV til den reaksjonære sjåvinistiske propagandaen om at det ikke finnes noen samisk nasjon og at den ikke har noen plass i det framtidige Norge. Dette minner oss om at en av de første spørsmålene Karl Marx etter hans eget utsagn stilte til sosialister fra undertrykkernasjonene (England, Russland osv.) var hva de mente om de

undertrykte nasjonene (den irske, den polske osv.) Ifølge Marx var de ofte unnvikende og bagatelliserende svarene ganske typiske for visse typer av opportunistiske sosialister.

SV OG MARXISMEN

Undertegnede hadde en gang en polemikk med Steinar Stjernø i Klassekampen om hvorvidt SV ville bli et marxistisk parti eller ei, hvor Stjernø på det bestemteste hevdde at det ville bli et marxistisk parti. Stjernø har jo nå hatt rik anledning til å påvirke SVs program, og mener sikkert at han i og med det framlagte forslaget har fått rett. Hvorfor? Jo, for her nevner man jo marxismen i *en* setning, og Stjernø vil sikkert også hevde at plattformen bærer preg av et marxistisk analyseapparat.

Og ordet marxisme er faktisk brukt en gang i plattformen. Ordrett står det å lese følgende, »Partiets politikk bygger på grundige teoretiske analyser av det kapitalistiske samfunnet, og anvender og utvikler marxismens teori.» (s. 15) Voila, det avgjørende ordet er sagt, SV er blitt marxistisk. For noen er det kanskje så enkelt. Men de herrer teoretikerer i Kontrast bør tenke gjennom hva det vil si at et parti er marxistisk.

For det første må det bety at partiet tar *standpunkt for marxismen*, og dermed også *mot* alskens anti-marxistisk teori.

For det andre må det bety at partiet forsvarer marxismens grunnleggende trekk mot revisjonistiske forvregninger.

For det tredje må det forplikte medlemmene overfor marxismen, og fore en

Nr. 16 – 1974

FRIHETEN

Alle har gitt alt — og fått alt!

Reformismens minste felles multiplum slik Friheten presenterer den i nr. 16/74, etter landskonferansen SV holdt i april.

hard kamp mot retninger som forsøker å erstatte marxismen med borgerlig ideologi.

Er det ikke slikt vi må kreve for at et parti skal ha rett til å kalle seg marxistisk? Innebærer SVs programformuleringer noe slikt?

Nei. Dokumentet gjenspeiler SVs prinsippløse holdning til marxismen. Den går ut på at marxismen er et nyttig analyseapparat (blant andre), et redskap som kan brukes av enhver uten hensyn til standpunkt forøvrig. (Den som tviler på at en slik holdning finnes i SV, bør lese SFs komiteutgreiing om sosialisme og religion hvor man kategorisk slår fast at marxismen ikke er noen verdensanskuelse eller ideologi, men bare et analyseinstrument.)

Det står ingen steder i SVs plattform at SV tar standpunkt for marxismen. Det står «anvender og utvikler». Dette passer godt med den «pluralistiske» holdninga til marxismen som er framherskende i SV. Marxismen er bra, akkurat som freudianismen, ny-kantianismen, lagdelingssosiologien, anarkismen, populismen osv. Marxismen er på mote, og man «godtar» den uten å gjøre opp med alle de borgerlige og småborgerlige tankeretningene som står i direkte motstrid til den. Dette kalles en «udogmatisk» holdning, men i virkeligheten er det ingenting annet enn opportuniste av mest grumsete vann. Det innebærer at man bare bruker marxismen som et reklameskilt, siden den nå en gang har slik brei oppslutning i massene, men at man ikke av den grunn slutter med å selge de samme gamle varene.

Når SV snakker om å «anvende» marxismen menes det at man bruker en del begreper som er best kjent fra marxistisk litteratur, slik som klassekamp, kapitalisme, imperialisme osv. Men alle burde vite at det ikke er her marxismens særegenhet ligger. Disse begrepene brukes

til og med av stor borgerskapets ideologer, og det har også Marx påpekt.

Marx skrev i 1852 følgende i et brev til Weidemeyer,

«Hva meg angår, så er det ikke min fortjeneste å ha oppdaget klassenes eksistens i det moderne samfunn, og heller ikke kampen mellom dem. Borgerlige historikere har lenge før meg skildret den historiske utvikling av denne klassekampen, og borgerlige økonomer — klassens økonomiske anatomi. Det nye jeg gjorde, var å bevise: 1) at eksistensen av klasser bare er knyttet til bestemte historiske faser i produksjonens utvikling, 2) at klassekampen nødvendigvis fører til proletariatets diktatur, 3) at dette diktaturet selv bare utgjør overgangen til avskaffelsen av alle klasser og til et klasseløst samfunn ...» (Sisert fra Lenins «Staten og revolusjonen» s. 69 — 70).

SV anvender ikke marxismen i den forstand at de har tilegna seg og gir uttrykk for det Marx sjøl mente var hovedpunktet i hans lære. Plattformen inneholder ikke ett ord om proletariatets diktatur eller det klasseløse samfunnet — kommunismen. Tvert om er hele dokumentet tvers gjennom ei fornektning av det grunnleggende ved Marx' revolusjonære teori.

Når SV snakker om å «utvikle» marxismen menes det at man erstatter alt det «gammeldags, dogmatiske», osv. det vil si det revolusjonære kommunistiske innholdet, med mer «moderne» og reformistiske teorier. For det er ikke på noen annen måte SV har vist seg i stand til å «utvikle» marxismen. Når kommunister snakker om å utvikle marxismen, mener vi å utvikle den på grunnlag av at vi forsvarer det grunnleggende i marxismen. Lenin har utvikla marxismen. Men han gjorde det, samtidig som han forsvarte

SV-samling • SV-samling •

ENSTEMMIG

utkast til program fra Samlingsutvalget i SV

Steinar Stjernø frå SF er godt nøgd med det »samrøystes» programutkastet, Orientering 15/74.

den, slik at marxismen-leninismen ble marxismen i imperialismens epoke. Han utvikla den marxistiske læren om staten på grunnlag av Marx' historiske-materialisme og læren om proletariatets diktatur. Slik ble marxismen hevet opp på et nytt og høgere nivå.

Bernstein og Kautsky påsto også at de »utvikla» marxismen, men de gjorde det ved å kaste vrak på alt ved marxismen som var forhatt av marxismens motstandere, slik som læren om proletariatets diktatur. Derfor var det ikke tale om

noen utvikling av marxismen, men en total revisjon av den, fra arbeiderklassens revolusjonære ideologi til en spissborgerlig salongradikalisme. På punkt etter punkt »utvikler» SV marxismen på samme måte som Bernstein og Kautsky, eller for den del Krustsjov og Bresjnev.

(I) IMPERIALISME OG ANTI-IMPERIALISME

Dette er tittelen på et av hovedavsnittene i SVs program. Vi skal nå gå gjennom

En viktig men ufullstendig SV-plattform

Av ROBERT FEIRING

Ett parti, en plattform og dens mangler

Av Tore-Jarl Bielenberg

HVOR ER MARXISMEN?

Utkastet nevner vagt «de sosialistiske klassikerne» – for å fortelle at de ikke kan gi direkte svar på mange av de brennende spørsmålene i vår tid! Ett sted nevnes «marxismens teori» som utgangspunkt for partiets samfunnsanalyse. Ingen steder er det siatt fast at Lenin har betydd et vendepunkt i marxismen, ikke engang i omtalen av Sovjetunionen! Hvordan kan arbeiderklassens revolusjonære parti unnlate å ta stilling til – og for Lenin? «Muren, vårt vern er partiet, og sverdet er Lenins lære,» sier Rudolf Nilsen.

Lenin gjorde en veldig vitenskapelig innsats da han påviste framveksten av statsmonopolkapitalismen og analyserte dens vesen. I programutkastet – som er skrevet over femti år etter – er dette ennå ikke registrert.

Det meget konsise begrepet «proletariatets diktatur», som Lenin kaller «kjernen i Marx' lære» og «det viktigste spørsmålet i den proletariske klassekamp», glimrer ved sitt fravær – og det midt i en Chile-tid! Den upresise og halvt bortgjemte omskrivningen om at «folket... bryter ned den borgerlige statens maktorganer...» er ikke tilstrekkelig for å belyse dette sentrale spørsmål.

Drøftingene gjelder prinsippprogram for et nytt SV-parti

MARTIN GUNNAR KNUTSEN

«NKP ser ikke på plattformen som et halvtreds vedtatt prinsippprogram for SV. Under drøftingene er plattformen bare ett av materialene. Således må også de enkelte parters prinsippprogrammer, erklæringer og annet materiell legges fram.»

»Alle har gitt alt – og fått alt,» heitte det i Friheten etter landskonferansen i april. Diskusjonen i avisa dei siste månedene tyder på at dette kan hende ikkje råka så godt. – Sjå og vedtaket frå landsstyremøtet i NKP i haust, som er gjeve att her i bladet.

dette punktet for å vise hvor grunn SVs analyse av imperialismen egentlig er. Til slutt skal vi trekke noen konklusjoner. Vi håper at leseren forstår oss når vi siterer til dels lange avsnitt. Hensikten er å gi leseren best mulig materiale til å sette seg inn i hovedtrekkene ved programmet.

Punkt 2: . . . »Gjennom vold og erobring, handel og økonomisk utbytting

underla kapitalismen seg nye områder og undertrykte andre nasjoner og folkeslag. På denne måten vokste imperialismen fram som en nødvendig følge av (vår understrekning) kapitalismens egen utvikling til monopolkapitalisme.»

Dette avsnittet nærmer seg sannheten, men det er ikke helt nøyaktig. Det står at imperialismen er en «nødvendig følge av» kapitalismens utvikling, og det er riktig, men det står ikke at imperialismen er

kapitalismen av i dag. Avsnittet er uklart på dette punktet og kan forstås i forskjellige retninger, og la oss understreke at nysansene er viktige her. Motsigelsen mellom den revolusjonære Lenin, og den etterhvert sosialimperialistiske Kautsky rundt 1914 gikk blant annet på dette spørsmålet: Er imperialismen et *trekk* ved kapitalismen, eller er våre dagers kapitalisme *det samme som* imperialismen?

Formuleringa i SV-programmet er så pass klar at det er vanskelig å si på grunnlag av den hvilken side SV stiller seg på. Dette har stor politisk betydning, for dersom man velger Kautskys standpunkt med at kimerialismen er *et trekk ved* kapitalismen, ja til og med et historisk nødvendig trekk, så ender man opp med å drømme om å reformere bort disse imperialistiske trekka ved kapitalismen. Velger man derimot Lenins standpunkt, så er det bare en måte å komme imperialismen til livs på, og det er ved å knuse kapitalismen i en revolusjon og opprette sosialismen.

Om denne formuleringa gir grunn til tvil, skal vi snart se hvilken vei SV velger.

Punkt 3: »Kapital fraulike monopol-kapitalistiske land smelter sammen i flernasjonale kjempekonserner. De samarbeider med statsapparatet i de enkelte land. Men de flernasjonale selskapene prøver også å skape en flernasjonal stat til å ivareta sine interesser. . . . »

Dette er ei forenkla framstilling. For det første er det ikke bare snakk om ei sammensmelting av kapital. Det pågår både rivalisering og samarbeid. Derfor pågår det ikke bare »sammensmelting», men også underlegging. Det er en tvilsom

beskrivelse av virkeligheten å hevde at Standard Telefon og Kabel er »smelta sammen med» ITT. Det virkelige forholdet er at ITT har slått Standard under seg, slukt det.

I andre tilfeller går to giganter sammen om å skape et enda større monopol, og da kan det være riktig å snakke om at de »smelter sammen». Men hvis en gjør »sammensmelting» til hele sannheten om de flernasjonale selskapene, så under vurderer man den økonomiske aggrejjonen som disse selskapene driver.

Like unøyaktig er det å si at »de samarbeider med statsapparatet» i de enkelte land». Det er nå så ymse. Til dels gjør de det og til dels ikke. ITT er ikke bare flernasjonalt, det er også amerikansk, derfor støtter det seg i første rekke på USAs statsapparat og dets militære arm. Det er kjent for ethvert barn at USAs statsapparat ofte kommer i konflikt med andre kapitalistiske stater. ITT har i slike tilfeller vist at selskapet ikke bare kan »samarbeide med statsapparatet i de enkelte land», men også i høy grad motarbeide det.

Til slutt er det fullstendig misforstått å hevde at alle flernasjonale selskaper prøver å skape »en flernasjonal stat». Alle som leser dette skjønner at forfatterne her tenker på EEC-landa, men programmet behandler dette allment som om det skulle gjelde *alle* flernasjonale selskaper og en *hvilken som helst* flernasjonal stat.

Dette avslører svak evne til konkret analyse. For det er ikke slik at den imperialistiske staten med lovmessighet tar sikte på å slå seg sammen med andre imperialistiske stater til en »superstat».

USA og Sovjet har ikke gått fram slik. USA har utvida sine statsgrenser ved å slå under seg deler av andre lands områder, og dels områdene til undertrykte folk, (1776-1900) men ikke ved å gå sammen

med en annen imperialistisk stat. Vi skal ikke være de første til å hevde at Sovjet ikke ønsker å utvide sine statsgrenser, men ser ikke på kort sikt noen perspektiver i retning av at Sovjet heller vil gå inn i et statsforbund med andre imperialistland. Mer sannsynlig er det at Sovjets nykolonier i Øst-Europa og Mongolia kan bli ofre for en slik appetitt.

Det eneste stedet i verden hvor vi kan se den prosessen som SV beskriver er i Europa, og her skjer det ikke som noen lovmessighet, eller på grunn av de flernasjonale selskapene. Det pågår et forsøk fra europeisk monopolkapital på å skape en motvekt mot de to imperialistiske supermaktene. En av midlene deres er en kamp for en overnasjonal europeisk stat. Men denne kampen er historisk betinga av Europas situasjon, og slett ingen lovmessighet. Det er også harde motsigelser mellom de europeiske monopolene på perspektivene for denne samlinga, noe som vel EECs krise skulle fortelle en hel del om.

Dette punktet i programmet er kanskje velment, men det er tvers gjennom uviten-skaplig og overflatisk.

Punkt 4: *»USA er i dag imperialismens sentrum og den amerikanske militærmakten imperialismens verdenspoliti. USA har overtatt de gamle kolonimaktens stilling.»*

Med dette tar SV indirekte avstand fra teorien om at Sovjet er imperialistisk. Hvordan det? Jo, fordi, dersom vi blir enige om at Sovjet er imperialistisk, så går det sjølsagt ikke an å hevde at Sovjet er en ubetydelig imperialistmakt. Enten er Sovjet sosialistisk, eller så er Sovjet en imperialistisk supermakt på linje med USA, med de økonomiske og militære

ressursene Sovjet har, kan det ikke tenkes noen mellomting.

Ved å hevde at det bare finnes en imperialistisk supermakt rykker SV dermed i virkeligheten ut til støtte for den andre.

Punkt 5: *»Men USAs stilling som dominerende imperialistmakt blir utfordret. Andre kapitalistiske stater og maktblokker står fram som rivaler og søker å styrke sin stilling. I Asia er Japan den voksende imperialistiske makten. I Vest-Europa har den vest-tyske»*

Det framgår helt tydelig at Sovjet ikke er imperialistisk, i følge SV.

Videre er denne analysen av motsigelsen mellom de imperialistiske maktene ufullstendig også på et annet punkt. Det går ikke fram at motsigelsen mellom imperialistmaktene er en av de viktigste motsigelsene i verden, eller at denne motsigelsen kan føre til krig (slik den gjorde i 1914 og 1939). Det er derfor SVs egen skyld om leseren får mistanke til at SV står på Kautskys standpunkt om at imperialismen er blitt en slags «ultra»-imperialisme hvor de ulike imperialistmaktene ikke lenger kan tenkes å ville gå i krig med hverandre.

Punkt 7: *»Imperialismen driver rovdrift på verdens fattige folk. ... Den tvinger de fattige land til å opprettholde produksjon av unyttige varer for markedene i de kapitalistiske land.»*

En typisk populistisk klagesang. Hovedproblemet er ikke de «unyttige varene», men de imperialistiske landas monopol på produksjon av de viktigste industrivarene. Dette, som er et nøkkelspørsmål i imperialismens utplyndring av u-landa, har sjølsagt SV oversett, i stedet kommer den langt mindre vesentlige setningen opp.

»unyttige varen». Dette er hummer og kanari om imperialismen, og langt fra noen marxistisk analyse.

Punkt 8: *»Imperialismen baserer seg på utplyndring av råvarekilder og matvarer overalt der den slipper til. Men de rike kapitalistiske land kan ikke lenger regne med å drive rovdrift på fattige lands ressurser. De kan ikke fortsette å dømme hundrer av millioner mennesker til et liv på sultegrensen og skape massedød.* (Vår utheving.)

Den moralske forargelsen over imperialismens herjinger er sikkert ekte nok, men politisk representerer ikke dette punktet noen særlig genial analyse. Programfatterne slår fast at imperialismen «ikke kan fortsette» med å utpine de fattige landa, men de sier ingenting om hvorfor det er slik, nemlig at folkene i de fattige landa vil gå til folkekrig og kaste av seg imperialismens åk. Uttrykket «ikke kan fortsette» kan like gjerne bety noe helt annet, slik som at de «ikke kan fortsette» fordi det er moralsk forkastelig, eller «ikke kan fortsette» fordi det er slutt på ressursene osv. I analysen hever ikke SV seg over de borgerlige humanistene som synes imperialismen er grusom, men som ikke skjønner årsakene til den eller hvordan den skal bli nedkjempet.

Likevel er dette bare en randbemerkning til punkt 8. Kjerna i dette punktet står i den første setninga. Den har nærmest preg av en definisjon av imperialismens karakter. SV har kommet fram til at imperialismen i første rekke er ute etter råvarekilder og matvarer.

Hvis vi sammenlikner dette med Karl Kautskys definisjon av imperialismen ser vi en slående likhet. Kautsky skriver:

»Imperialismen er et produkt av høyt utvikla industriell kapitalisme. Den består i enhver industriell kapitalistisk nasjons streben etter å kontrollere eller

annektere større og større områder med jordbruksland uansett hvilke nasjoner som bebod disse områdene.» (»Die Neue Zeit» 1914, 2, sitert etter Lenin »Imperialismen»)

SV definerer imperialismen i første rekke ut fra utplyndring av råvarer og matvarer, Kautsky ut fra imperialismens behov for jordbruksland (agrarian territories). De råvareproduserende landa i dag er også for en stor del jordbruksland og store matvareprodusenter. Derfor er det, til tross for nyanseforskjeller, en temmelig stor likhet mellom det henholdsvis SV og Kautsky definerer imperialismen ut fra.

Lenin bemerker til Kautskys definisjon at,

»Det karakteristiske ved imperialismen er nettopp at den streber etter å annektere *ikke bare* jordbruksområder, men sjøl de høyest industrialiserte områdene (tysk appetitt på Belgia, fransk appetitt på Lorraine), fordi 1) det faktum at verden allerede er delt opp tvinger de som forbereder en gjenoppdeling til å strekke seg ut etter *alle slags* områder, og 2) et vesentlig trekk ved imperialismen er rivaliseringa mellom noen få store makter om hegemoniet...» (Lenin, Imperialismen, kapittel VII)

Kautskys (og SVs) analyse er ensidig og ufullstendig. Ved ensidig å framheve de råvareproduserende landa som mål for imperialismen dekker SV over grunnleggende motsigelser i imperialismen. Vi har tidligere sett hvordan de unnlater å vise at motsigelsen mellom imperialistmaktene kan føre til krig mellom dem. Her underslår det at imperialistene kjemper om alle områder i verden.

Ut fra SVs analyse blir det uforståelig hvorfor imperialistmaktene kjemper om hegemoniet i polarområdene eller ufruktbare øygrupper. Det blir likedan helt

uforstålig at norsk imperialism ikke bare retter seg mot u-landa, men f.eks. mot de andre nordiske land. Når norske skipsredere skaper et konsortium som dikterer det svenske Götavarven hvilken politikk det skal føre, så faller det utafør SVs definisjon av imperialismen. Likevel er det denne typen motsigelser som ofte gir opphav til skarpe konflikter mellom de imperialistiske maktene. Bare se på det faktum at begge de to verdenskrigene har blitt utkjempa i hovedsak om Europa, som først og fremst er høyt industrialisert og bare i annen rekke kan betraktes som matvareprodusent.

SV trækker fotfara til Kautsky opp igjen. I grunntrekka slutter de seg til en analyse av imperialismen som dekker over og fordunkler de mest grunnleggende og skarpeste motsigelsene i imperialismen, i stedet for å avsløre dem. Som Lenin sier. *»Resultatet kan bare bli borgerlig reformisme i stedet for marxisme.»*

Punkt 9: . . . »Sosialister i alle land må gå inn for en økonomisering med ressursene, internasjonal solidaritet i fordelinga av ressursene. Sosialistene må bryte med det kapitalistiske forbrukersamfunnet.»

Punktet er et handslag til Hartvig Sætra og de andre populistene i SV. Hensikten er sjølsagt å få dem til å godta et program som ellers ligger langt fra populismen. Derfor har SV helt ukritisk tatt opp populistenes analyse av dette ene problemet. Sjølsagt er vi for en økonomisering med ressursene, men når det stilles opp på denne måten, »sosialistene må gå inn for», gir det et bestemt inntrykk av at det som skal til er nødvendige parlamentsvedtak i en del land. Igjen dekker man over at det er imperialismen som må knuses for å oppnå målsetningene. (En annen sak er at dersom SV skulle være lojalt mot denne paragrafen i programmet så måtte partiet

bekjempe den sovjetiske sosialimperialismens rovgriske plyndringer av ressursene, blant annet i havet. Men noe slikt er det vel ikke som menes. Det skal bare stå der for å ta seg pent ut, så får man heller gjøre noe annet i praksis.)

Den siste setningen er helt latterlig. *»Sosialistene må bryte med det kapitalistiske forbrukersamfunnet.»* Siden det verken står eller antydes noe om revolusjon, må det jo bety at sosialistene, som individer eller gruppe, må »bryte med» forbrukersamfunnet. Skal det bety at SV her reiser en parole for at alle sosialister skal melde seg ut av samfunnet og dra opp i åsene for å leke hippies og dyrke biodynamisk mat. Slik må vi jo oppfatte setningen slik den står. Hvis det menes noe annet, slik som at sosialistene må føre an i en revolusjon som erstatter det kapitalistiske forbrukersamfunnet med et sosialistisk samfunn, så fikk man da skrive det og ikke skrive noe sånt tull som å *»bryte med samfunnet»*.

Punkt 11: »Men imperialismens system er ikke enerådende. Undertrykte folk har reist seg til motstand og kamp. Mot imperialismen står de land som har brutt med det imperialistiske verdenssystemet. Sovjetunionen var det første landet som brøt med imperialismen og tok fatt på å bygge et sosialistisk samfunn. Det spilte en avgjørende rolle i kampen mot fascismen og imperialismen før og under annen verdenskrig. Denne innsatsen var viktig for kolonilandenes frigjøring og for at land i Europa kunne bryte med kapitalismen og imperialismen og begynne å bygge sosialismen ut fra sine nasjonale og historiske forutsetninger.»

Dette avsnittet er utrolig frekt. Rent i forbifarten kan vi nevne at det også er

svært grunt å snakke om »imperialismens system» som noen »bryter med». Det dreier seg om revolusjon mot våre dagers kapitalisme. (Dette kan se ut som flisespikkeri, men spørsmålet har reell politisk betydning, fordi sovjet-revisjonistene snakker om at kapitalistiske land i den tredje verden »har brutt med» »imperialismens system» når de går over til å bli dominert av Sovjet. Nok om det.)

Enkelte SVere påstår at dette programmet ikke tar stilling for Sovjet. Det kan man ikke ærlig mene, dersom man leser

dette avsnittet i sin sammenheng, og ikke bare ord for ord. Her står det vitterlig »Mot imperialismen *står* de landa som har brutt med det imperialistiske verdenssystemet. *Sovjetunionen* var det første landet som brøt med imperialismen og tok fatt på å bygge et sosialistisk samfunn.» Ingenting å utsette på hvert enkelt ord, men lest i sammenheng, med bruk av presens (*står*) osv. gir dette leseren et klart inntrykk av at Sovjetunionen *står mot* imperialismen. Det er ikke klart uttalt, av den grunn at det er motsigelser

nyhetene
bak
nyhetene

FRIHETEN

TORSKEAVTALEN som ble sagt opp . . .

Etter at forhandlingene mellom Storbritannia, Norge og Sovjet-Unionen 14. og 15. august i Oslo om regulering av fisket av nordestarktisk torsk var avsluttet, avga den sovjetiske delegasjon en redegjørelse for pressen som vi gjengir utdrag av.

Delegasjonen peker på det punkt i avtalen som fastslår at «hvis den totale fangst for andre land som ikke er med i avtalen, overskrider 50 000 t., skal avtale-landene omgående ta avtalen opp til ny vurdering.» og at enhver avtale-partner etter en slik nyvurdering kan si opp avtalen.

Sjølvsagt med slagordet »nyhetene bak nyhetene» kan ein ikkje vente seg åtak på sovjetisk imperialisme i Friheten. Dette utdraget frå grunngevinga Sovjet kom med var det einaste svaret avisa kom med då Sovjet sa opp torsk-avtalen i haust. SV skal slå saman avisene sine neste år. Skal det bli på denne måten då og?

på dette i SV. Men ikke desto mindre står det en klar støtte til Sovjet, for den som leser teksten nøyaktig, og dette er bevisst fra forfatterne.

Avsnittet er enda frekkere enn som så. Som kjent har SV avsverget lærdommene fra Oktoberrevolusjonen. De er i følge Finn Gustavsen »politiske lik» som ikke har noen plass i dag. Like godt kjent er det at SV er frenetiske motstandere av Stalin og alt han sto for. Likevel har disse folkene mage til å ta *både* Oktoberrevolusjonen og Sovjets kamp mot fascismen under Stalin til *inntekt for seg!* Hvis forfatterne ikke får søvnproblemer av en slik hårreisende frekkhet, kommer det bare av et de er kyniske og kaldblodige politiske svindlere.

Punkt 12: »Seinere har Kina og en rekke land i verden avskaffet kapitalismen og brutt med imperialismen. . . . De land som har brutt med kapitalismen har vært til eksempel og lærdom for de folk som i dag reiser kamp mot imperialismen. De har gitt politisk og materiell støtte til de nasjonale og revolusjonære frigjøringsbevegelsene. De har gjort mulig den framgangsrike kampen som det vietnamesiske folket har ført, og de har gjort det mulig for det cubanske folket å bygge sitt eget samfunn.»

Omtalen av Cuba viser at SV med uttrykket »land som har brutt med kapitalismen» i første rekke mener Sovjet. Forøvrig er naturligvis Kina nevnt i en positiv vending, som en konsesjon til den store tilliten som Kina har fått både i arbeiderklassen og blant ungdommen. Ellers er punktet en fordekt hyllest til Sovjet.

Det er en kjent sak at opportunistene og revisjonistene bruker Sovjets våpenhjelp til Vietnam som sitt sterkeste argument for at Sovjet fortsatt er sosia-

listisk. Det er ikke plass til å gå omfattende og detaljert inn på dette her. Men la oss likevel minne om historiske fakta.

Etter kontrarevolusjonen i Sovjet på midten av femtitallet, ble Sovjets utenrikspolitikk lagt om 180 grader. Krustsjov sto for en galopperende forsoningslinje med USA-imperialismen. Han roste de amerikanske presidentene opp i skyene og kalte dem fredselkende. Samtidig blusset folkekrigene, blant annet i Indokina, opp enda kraftigere enn før. USA økte sine myrderier og Kennedy starta »den spesielle krigføringa» i Vietnam. På denne tida lanserte Sovjetlederne »teorien» om at »sjøl ei lita gnist kan tenne verdensbrannen». Denne »teorien» retta seg direkte mot frigjøringskrigene. Folkekrigen var en trusel mot samarbeidet Sovjet-USA, og Sovjet-lederne var derfor imot den. Snakket om at ei lita gnist kunne tenne verdensbrann, tjente til å propagere overfor de undertrykte folkene at det var håpløst for dem å reise seg til væpna kamp. En slik kamp ville være »ei lita gnist» som kunne utløse atomkrig og verdensomspennende katastrofe. Krustsjov sa at »lokale kriger» i vår tid er veldig farlige» og at »vi vil arbeide hardt . . . for å slukke gnistene som kan antenne krigsflammene».

I tråd med denne linja var Sovjet uvillig til å yte hjelp til frigjøringsbevegelsene på denne tida. Det ville jo ifølge deres »teori» være å puste til ilden. Og det ble da også gitt veldig lite. Sovjet-lederne gikk til og med til slike ytterligheter at de slo ned en demonstrasjon i Moskva mot USAs krigføring i Vietnam med tropper og ridende politi. Dette var i 1965.

Men folkekrigen vant fram likevel og Sovjet-lederne skiftet taktikk. Etter 1965 har de sendt mye våpen og forsyninger til Vietnam. Men de har på ingen måte gjort sjølkritikk for sin tidligere holdning.

Fortsatt ønsket de en forhandlingsløsning, og presset veldig hardt på bak kulissene for å få det. Sovjet innså at de ville miste enhver innflytelse i Vietnam og andre steder dersom de unnlot å sende hjelp. Vi vil påstå at dette er ei hjelp som sikter på å gi Sovjet innpass og kontroll i Indo-Kina. For å vise at det ikke bare er løse antakelser kan vi vise til hva som har hendt i Kambodsja.

Etter Lon Nols reaksjonære statskupp vendte Kambodsjas statsoverhode, prins Sihanouk, seg til Sovjet og ba om hjelp. Han fikk blankt avslag. Han ble til og med nekta å bruke sovjetiske massemedia til å kringkaste sin oppfatning av statskuppet. Sovjet har seinere opprettholdt de diplomatiske forbindelsene med Lon Nols quislingregime i Phnom Phen sjøl etter opprettinga av den revolusjonære frigjøringsregjeringa. Sovjet har til og med sendt hjelp til quislingene der de sitter trengt opp i et hjørne av frigjøringsfronten. Så konsekvent er Sovjets anti-imperialisme. Sovjetlederne regner med at de vil har mindre innflytelse i et frigjort Kambodsja enn hva de kunne ha med Lon Nol som regjeringssjef. Følgelig boikotter de frigjøringskampen. Der har vi hullheten i SVs program som snakker om at »de har gitt politisk og materiell støtte til de nasjonale og revolusjonære frigjøringsbevegelsene».

Punkt 14: »Samtidig som imperialismen er sprunget ut av kapitalismen, er den også en forutsetning for den høyt utviklede kapitalismen.»

Her stikker gamle Kaustky på ny hoven fram. Imperialismen er »sprunget ut av» og er en »forutsetning» for kapitalismen av i dag. Nei, imperialismen er kapitalismens høyeste stadium, og intet mindre. Det ser ut til at de »marxistiske» program-

forfatterne i SV systematisk markerer seg mot Lenins imperialismeanalyse.

Punkt 17: »Mot imperialismens undertrykking og splittelsespolitikk stiller sosialistene proletarisk internasjonalsisme og solidaritet mellom det arbeidende folket i alle land. Det arbeidende folkets internasjonalsisme respekterer og forsvarer hvert folks nasjonale sjølråderett og rett til å velge sin utviklingsvei. Den fordømmer alle stater som krenker andre lands nasjonale sjølråderett for å sikre sine egne økonomiske, politiske eller militærstrategiske interesser.»

Med dette går vi ut fra at SF synes de har fått med en tilstrekkelig hentydning til at de misliker Sovjets okkupasjon av Tsjekkoslovakia. Samtidig er vel Bresjnevistene i NKP tilfreds med at det ikke står et kritisk ord om Sovjet. Hvilken idyll. Hvis SV skulle ta dette punktet på alvor måtte konsekvensen bli at de deltok i demonstrasjoner mot blant annet Sovjets okkupasjon av Tsjekkoslovakia. Men alle vet at det gjorde de ikke. Det er ikke slik som det står i programmet at SV »fordømmer alle stater som osv.», tvert om så holder SV kjeft om Sovjets okkupasjon av Tsjekkoslovakia og lar flere av sine ledende tillitsmenn stå fram med offentlig hyllest til quislingstyret i Praha.

Til de i SV som virkelig mener at Sovjet driver aggresjon vil vi si at punkt 17 er et altfor lite fikenblad å gjemme seg bak. Hvis dere ønsker å bli trodd når dere sier at dere »fordømmer alle stater som krenker andre lands nasjonale sjølråderett» så må det gå klart fram at dere også fordømmer Sovjet. Ellers vil dere frivillig hjelpe bresjnevistene med å gjøre SV til et lojalt Moskvaparti.

Punkt 18: *»Norge er en del av det imperialistiske verdenssystemet. Vårt land har de fleste grunnleggende trekk felles med de kapitalistiske land i Europa ellers: Det er høyt industrialisert. Det har en monopolkapitalistisk økonomi. Det har en produksjon som anvender en ressursødende teknologi og bidrar til rovdrift og uttømming av ressursene på jorda. Gjennom ujamnt handelsbytte utsuger Norge utviklingslandene for råvarer, proteiner og matvarer. Gjennom skipsfarten høster det store profitter på deres bekostning.*

Punkt 19: *Men det er også særegne trekk ved Norges rolle i den internasjonale kapitalismen. Vårt land har ingen tradisjon som imperialistisk kolonimakt. Monopolkapitalismen i vårt land er ikke så dominerende som i økonomien i andre høyt utviklede kapitalistiske land. Den norske storkapitalen har ikke i samme grad eksportert kapital og investert i utviklingslandene.»*

Ikke et eneste sted står det at Norge er et imperialistisk land. Landet driver «ujamnt handelsbytte» med utviklingslanda, og utsuger dem for «råvarer, proteiner og matvarer». Det er helt riktig. Men det er bare en del av bildet. Imperialismen begrenser seg ikke til handel. Lenin slår fast at finansmannen i imperialismen er overordna de handlende.

Igjen er det Kautskys imperialismeteorii som slår gjennom, fordi imperialismen bare blir knytta til utsuging av de undertrykte landa og spesielt råvarer og matvarer. Men imperialismen utnytter ethvert område der den slipper til og den utplyndere også arbeidskraft og er knytta til alle industrigreiner, ikke bare råvareproduksjon.

Når SV presterer å skrive at «Vårt land

har ingen tradisjon som imperialistisk kolonimakt», så er det et direkte forsøk på å framstille den norske kapitalistklassen i et positivt lys. En knytter ordet imperialismen til spørsmålet om kolonier og spiller på at det ikke har eksistert noe «Norsk Congo» eller «Norsk Guinea». For det er bare i den betydninga at Norge ikke har «tradisjon som imperialistisk kolonimakt». Ellers har norsk kapitalisme både kolonialistiske og imperialistiske tradisjoner. Dette blir underslått av SV.

For det første har Norge drevet kolonialisme overfor Grønland i moderne tid, og den norske statens handtering av samene både har vært og er imperialistisk. (Mer om dette et annet sted.)

For det andre er Norge et imperialistisk land i moderne betydning. SVs «marxister» burde vite at dette ikke er knytta til den formelle kontrollen over kolonier, men dreier seg om bl.a. nykolonialisme og kapitaleksport.

Etter at det gamle kolonisystemet brøt sammen har imperialismen skapt en ny form for utplyndring gjennom det nykoloniale systemet. Her har statene det dreier seg om formelt en sjølstendighet, men reelt er de underlagt imperialismens økonomiske herredømme. Det gamle Tanganyika var en britisk koloni. Det moderne Tanzania har frigjort seg politisk og er et relativt uavhengig land. Men det har likevel ikke frigjort seg fra det kapitalistiske verdensmarkedet og er offer for nykolonial utbytting.

USA og etter 1956 også Sovjet har bygd ut dette nykoloniale systemet. Det er riktig at Norge ikke på egen hånd har gjort noe slikt. Men Norge har som USA-alliert imperialistisk land gått inn som juniorpartner i en del av de områdene USA kontrollerer. Norsk kapital er jo særlig konsentrert om skipsfart, som SV riktig bemerker, og denne kapitalen

har hatt, og har, del i den imperialistiske superprofitten som USA taper utviklingslanda for. Norske redere har drevet sin imperialisme under beskyttelse av USAs våpenmakt og i forståelse med USAs finansyrster. Dette er imperialisme og nykolonialisme av verste merke.

Videre. Når SV skriver at norsk stor-kapital «ikke i samme grad» har eksportert kapital og investert i utviklingslandene, så er det mer enn en halv løgn. Norge har ikke eksportert kapital i samme grad som USA, for eksempel. Det er ganske riktig, men det er en helt uinteressant problemstilling. Spørsmålet er om norsk kapital *ut fra sine forutsetninger* som ganske små i internasjonal målestokk har eksportert kapital. Hvis en tar dette i betraktning så må vi si at Norge fullt ut er et imperialistisk land og driver kapitaleksport i samme grad som de andre.

For det første må vi betrakte det en god del av rederstanden driver med som kapitaleksport. Vi sakner ennå en god del materiale på Liberia-tankere og Panama-båter, altså norske båter under falsk flagg, og trenger vel også å trekke inn Asia-farten med «China-crew» og det hele for å belegge virkelige beviser på at dette er kapitaleksport. Men å gjøre som SV i realiteten gjør, nemlig å gå ut fra at dette *ikke* er kapitaleksport, det er ganske grovt.

For det andre er det ikke så få norske etableringer i u-landa når vi tar hensyn til Norges beskjedne andel av verdensmarkedet. Flere norske selskaper er etablert i Thailand. Askim-Viking er berykta for sin Malsysia-operasjon. Eller hva skal vi si om Guru-Papp på Indonesia eller Borregaard-Brasil? Videre er både malingfabrikker, Elkem-Spigerverket og radio-monopolet representert i beltet fra Iran til Øst-Afrika. Det norske sement-monopolet, Norcem, har en fabrikk i

Ghana og arbeider for å opprette en i Brasil. Ellers må vi jo ikke glemme plantasjeier og kongesvigersønn Lorentzen i Brasil. I det siste har både Norsk Hydro, DNO og Norminol drevet kapitaleksport til slike områder som den persiske gulfen og Mellom-Amerika.

Dette er bare spredte eksempler som vil være kjent for vanlig våkne avislesere, og representerer på ingen måte helheten i norsk kapitaleksport til u-landa. Likevel er det etter vår mening nok til å vise at SVs påstand om at Norge ikke har «tradisjon som imperialistisk kolonimakt» og ikke har eksportert kapital «i samme grad» er rein og skjær bløff, og bare egna til å stille norsk kapitalisme i et fordelaktig lys.

Videre. SV gjør spørsmålet om imperialisme fullstendig avhengig av utbytting av *u-land*. Men faktum er at imperialismen også utplyndrer andre industrialiserte land. F.eks. er størsteparten av USAs utenlandsplasseringer i det høyt industrialiserte Europa. Det går ikke an å si at dette ikke er imperialisme. På samme måte er det imperialisme det gigantforetaket Reksten har med det amerikanske selskapet Zapata Corp. I dette tilfelle var det en norsk monopolkapitalist som var blitt så stor innafor ett område at han var i stand til å drive økonomisk aggresjon innafor storebrors enemerker. Det er imperialisme det og. Og slikt ser vi også en hel del av fra norsk side.

Da Jørgen S. Lien etablerte seg i Nord-Irland var det et eksempel på norsk imperialisme. Elkem-Spigerverket forsøkte å kjøpe et viktig stålverk i England, også imperialisme. Norske datterselskap av Dyno i Danmark er det også. Likeledes er det samme selskapets planer om å bygge fem-seks kjemiske fabrikker i forskjellige Øst-Europeiske land *både* et eksempel på norsk imperialisme og på

kapitalismen i Øst-Europa. Vi må heller ikke glemme at norsk finanskapital med Den norske Creditbank i spissen, både har utenlandske avdelinger og er representert i store finansinstitusjoner i utlandet (eksempel, investeringsfondet for Latin-Amerika, der Johan Melander er med i ledelsen.)

— — —

Vi har brukt litt plass på kritikken av punkt 18 og 19, og det er fordi vi mener at dette er punkter som med sin lyseblå framstilling av norsk kapitalisme tjener den norske herskerklassens sak. SV kritiserer riktignok norsk kapitalisme for utbytting, men reduserer i punkt 19 omfanget av denne utbyttinga så kraftig at kritikken blir tannlaus. Svære svarte felter i norsk imperialismes fortid og nåtid blir til intet, tilbake står et hvitt lite lam. Denne forherligelsen av vårt eget lands imperialism under »sosialistiske» fraser er det som Lenin kaller *sosialsjævnisme* og *sosialimperialisme*. Den klassiske sosialimperialismen er det som har fått sitt talerør gjennom SVs program.

Dette er sjølsagt en alvorlig påstand. For dem som fortsatt tviler på at denne tendensen er representert i SV, vil vi henvise til en bok av blant annet brødrene Seierstad (SF, nå SV) som heter »Norge og den internasjonale storkapitalen» (Pax 249). Der lanserer Ståle Seierstad i sluttavsnittet en plan for norsk uavhengighet under kapitalismen som blant annet går ut på en omfattende norsk kapitaleksport med statlig støtte. Noen smakebiter: »Om et samarbeid er uunngåelig (med utenlandske selskaper, vår anm.) for å få tak i teknologi o.l. eller for å få tak i markedsført produksjon, bør en velge mindre utenlandske bedrifter, som ikke er så overlegne i samarbeidet og som også kan ha egen-interesse i rask norsk produk-

sjonsvekst i samband med en felles innsats fra samarbeidspartnernes side på å overta markeder.» (s. 142) »Sjøl om den norske industrien skulle produsere spesielle produkter og la storkonserna ha visse produkt-markeder i fred, ville en slik industri representere en *potensiell konkurrent i markedet*, som med støtte av norske myhdigheter kunne bli en *farlig utfordring*.» (s. 143, vår utheving.) Dette er en taktikk for en norsk statsmonopolistisk imperialism. Det er sosialimperialisme av reineste merke. Er det noe rart at disse standpunktene fra ledende SV-intellektuelle får en klangbunn i SVs program?

Fortsettelse i neste nummer

SV-LEIINGA

SABOTERER

STREIKESTØTTE-

ARBEIDET

Når 1974 vert eit kronår for kâmplina i fagrørsla, med eit tal på «tapte arbeidsdagar» på grunn av streik som er av dei høgste etter krigen, så har også toppen i LO og DNA nådd eit nytt klimaks i freistnaden på å sabotere og knekke denne kamplina. Høgresosialdemo-

kratiet si svarte rolle i streikane i haust er kjende for folk flest. Men korleis ser avsnittet om den andre «hovedstrømningen i arbeiderbevegelsen» — SV — sin innsats ut?

Vi har retta spørsmålet til AKP (m-l)s faglige leder Tor Mostue.

— Først er det naudsynt å slå fast at streikane i haust har resultert i ei solidaritetsrørsla som femner langt ut over dei fagorganiserte sine egne rekker, og med eit omfang vi knapt har sett maken til.

Det er og rett å slå fast at mange SV'arar på grunnplanet har vist ærleg og oppriktig vilje til å drive aktivt streikestøttearbeid. Men SV si faglege og politiske leiding har stått for ei line som i reynda tyder sabotasje av støttearbeidet.

Dette må seiast klart no, av di dette direkte skader streiken. Dette må kjempast imot!

Hovedoppgåve?

- På kva måte?
- For eit parti som vil kalle

seg eit parti for arbeiderklassen brude det vere en sjølsagd ting å kaste **hovudtyngda** av kreftene inn i streikestøttearbeidet. Alt tidleg under heismontørstreiken stilte AKP (m-l) dette som **hovudoppgåve** for medlemmer og sympatiserar. Dette har aldri vore gjort av SV-leinga.

Eit par støttefråsegner har vore oppfølgd av passivitet, og direkte motarbeiding av støttearbeidet frå den sentrale SV-leinga, og frå SV-leinga lokalt på ein del stader.

Landsmøta i haust

— Dei viktigaste døma på dette?

— Alle har vi ikkje oversyn over. Døma er diverre mange. Men lat oss sjå på ein del.

På fleire av landsmøta i haust var parolen om «enhet i arbeiderbevegelsen», dvs. innskap med AP-toppen, overordna støtten til dei streikande. På Jern og Metall-landsmøtet til dømes løfta dei leiande SV'arane ikkje ein finger når forbundsleinga manipulerte framlegg om pengeløyving bort frå møtet.

På landsmøtet i Kjemisk måtte dei nærmast provoserast til eit klårt standpunkt etter liknande freistnader frå forbundsleinga. På landsmøtet i Bygning gjorde folk som Kolbjørn Harbu og Rolf Dahl frå den faglege leinga i SV **ingenting** for å hindre at eit støtte-til LO-sekretariatet-vedtak vart kuppa gjennom.

Oppmodingar til LO-sekretariatet

— Etter det første lockout-varslar frå NAF kom SV-leinga med ei **oppmoding til LO-sekretariatet**. Inga oppmoding om aksjonar på arbeidsplassane! Etter den siste lockouten har leinga sendt ut ei fråsegn som ikkje seier eit einaste ord om LO-leinga si rolle. Fråsegna er ikkje ein gong trykt i Friheten, medan Orientering har vist fråsegna til side 22 med ein mager einsplater, klemt inne mellom alle annonsene. Slikt går ikkje an!

Motarbeida streikestøttekomitane

— Kan hende viktigast i det siste er SV si haldning til danning av **streikestøttekomitear**, som har vore ei sentral parole både frå heismontørane og telefonsentralmontørane. SV-presse, som trass alt har gjeve streiken ein del omtale, har konsekvent stukke dette viktige spørsmålet under stolen.

SV-leinga sentralt og tildels lokalt har **motarbeida** danninga av streikestøttekomitear. Eit par døme: Styret i Samorg i Trondheim — der det sit tó SV'arar — vedtok **samrøystes** ei fråsegn som rett nok støtta dei streikande, men som gjekk mot å drive støttearbeid gjennom streikestøttekomiteen i byen, ein streikestøttekomite telefonsentralmontørane sjølve var med på å danne! Eit liknande døme har vi frå Arvoll i Oslo (sjå faksimile). Ein prøver vri seg unna med talemåtar om at streikestøtte berre er noko for fagrørsla og «fagrørsla sine organ» også på tvers av dei streikande sitt uttrykte ønskje.

— Kva med alle støttefråsegnene og løyvingane frå arbeidsplassane?

Rolf Dahl i spissen for hets

— Dei streikande har fått hundrevis av slike, med brei støtte i fagrørsla. Men også her finst det døme på korleis SV-leinga freistar vri seg unna, og med eitt våpen: hets mot **AKP (m-l)** sitt støttearbeid. Rolf Dahl, faglege sekretær i SV, innleia nyleg på eit møte på Nyland Vest i Oslo saman med Torbjørn Berntsen fra DNA. Han nytta høvet til å skulde AKP (m-l) for å **kjøpe** dei streikande med dagleg å stille med plastbøtter med pengar på telefonsentralmontørane sitt kontor! AKP (m-l) vart brukt i eit avskyeleg forsøk på å latterleggjere dei hundrevis av aktivistar som samlar inn pengar til dei streikande. Vidare: På eit klubb-

møte på Nyland Vest, der det vart lagt fram sitt støtteframlegg, gjekk varastortingsmann Ove Larsen i spissen for å mistenkjeleggjere AKP (m-l) sitt støttearbeid ved å vise til at eit flygeblad vi har gjeve ut ikkje var underskrive. Telefonsentralmontørar som sjøl var til stades måtte vere vitne til skitkasting mot AKP (m-l) saman med rein formalprosedyre mot framlegget avdi det ikkje hadde gått gjennom klubbstyret. Eit klårt vedtak vart hindra.

Hets mot AKP (m-l) si rolle i støttearbeidet er mellom dei midla som vert brukt for å leie merksemda bort frå SV-leinga si ungelege rolle.

Det finst sikkert fleire døme. Men det som er drege fram her gjer det forsvarleg å påstå at den faglege og politiske leinga i SV har hatt som grunnline å sabotere støttearbeidet, og hindre arbeidsfolk i å gå til støtteaksjonar for dei streikande.

Kva syner Alcan-saka?

— SV-leinga, på Finn Gustavsen nær, sto i Alcan-saka på eit standpunkt som ville føre til DNA-regjeringa sitt fall om ikkje delar av sentrumpartia hadde støtta Bratteli. Står dette i strid med line med «enhet i arbeiderbevegelsen»?

— Nei. Den prinsipplause ein-skapsliina har mest konsekvent vore praktisert i fagrørsla. Når SV til dømes på Jern og Metall-landsmøtet gjorde framlegg til eit faglege-politisk vedtak som snakke om kva det «sosialistiske flertallet» på Stortinget måtte brukast til, var det heilt i tråd med dette. Men også SV, som tek mål av seg til å bli eit stort «ansvarleg» sosialdemokratisk parti, må til tider **markere** seg som eit alternativ til det sosialdemokratiet vi har frå før, sjølvsgagt konkurrerer dei. Men det var også typisk i SV-leinga i Alcan-saka ikkje makta å mobilisere støtte for si line i fagrørsla. Alt fraseradikalt snakk om at det parlamentariske arbeidet skal stø seg på den utanomparlamentariske **kampen**, viste seg som ei

Medlemsmøte i Arvoll lag av N.K.P. har behandlet din henvendelse vedr. streikestøttekomite for de streikende Telefonsentralmontørene i Nedre Groruddalen.

La det med engang være klart at Norges Kommunistiske Parti, dets lag og medlemmer alltid har støttet lønnsstakerne i deres kamp for å bedre sine økonomiske og politiske rettigheter.

Det er også tilfelle idag når det gjelder telefonsentralmontørene ved STK og vi har gitt vår politiske støtte i form av en uttalelse og bevilget kr.100,- som er sendt Streikekomiteen, AVD.242 av NEKF.

Medlemmer av vårt partilag har desuten reist bevilgningsspørsmålet for telefonsentralmontørene i sine faglige organisasjoner.

Men vårt prinsipp er alltid at støtten skal gis direkte til de streikendes egen organisasjon.

Det er å støtte dem på deres egne vilkår.

Et minimumskrav fra vår side er alltid at de midler som samles inn på arbeidsplasser eller bevilges i sin helhet oversendes direkte til dem som er ute i arbeidskamp.

Den form for streikestøttekomiteer som det s.k. AKP oppretter tar vi avstand fra. Først danner man komiteen og sikrer seg full partipolitisk kontroll og så inviterer man andre organisasjoner til å delta.

Av renslighetshensyn burde man i det minste, invitert alle politiske organisasjoner, som man med rimlighet kan anta er villig til å støtte STK arbeidernes kamp, til å være med i komiteen.

Dertil burde minst en fra de streikende selv være med i komiteen.

Det ville gitt en bredt politisk sammensatt komite uten dominans fra en enkelt part.

En slik bredt sammensatt streikestøttekomite for telefonsentralmontørene ved STK i Nedre Groruddalen er vårt partilag villig til å delta i.

Dette var svaret streikestøttekomiteen på Arvoll i Oslo fekk frå NKP-laget der. I tråd med oppmodinga frå dei streikande tok AKP (m-l) initiativ for å danne en støttekomiten. Eit interimstyre av folk frå AKP (m-l) og andre vart danna på eit møte der representantar for dei streikande var til stades. Meininga var å utfylle dette med folk mellom anna frå SV.

NKP si «line» gjer i røynda effektivt streikestøttarbeid umogleg. Kven skal tildømes drive streiken når telefonsentralmontørane skal reise land og strand rundt for å sitje i støttekomitear? På den tida NKP brukte på dette «svaret», samla komiteen inn hundrevis av kroner og spreidde materiell i distriktet. Dei streikande vil ikkje leve lenge på 100-lappen frå Arvoll NKP, og dersom ei slik line for støttarbeid skulle sigre.

Underskrivaren av brevet, Odd B. Hansen, sit i sentralstyret i NKP. Han er ingen kven som helst i SV.

tom frase. Kamplina står i strid med SV si line, i fagrørsla, i Stortinget.

— Lat meg til slutt understreke

at AKP (m-l) ønskjer einskap i fagrørsla, men einskap på ei klassekamplina. Den viljen til aksjonar vi har sett i samband med

lockouttrugsmåla mot det streikande, er nettopp uttrykk for ei slik line, på tvers av LO- og DNA-toppen.

Oktober

- **Johanna Schwarz: DAGSEDLAR**
Dikt frå Klassekampen og Orientering, illustrert av teiknarane i Klassekampen
72 s., 18,5
- **SOVJETUNIONENS KOMMUNISTISKE PARTIS (BOLSJEVIKENES) HISTORIE**
Bolsjevikenes historie slik de la den fram sjøl i 1938
380 s., 39,50
- **Støttekomiteen på Universitetet i Oslo, og Narve Trædal: SOLDATEN SOM IKKJE VILLE TEIE.**
Trædal-saka – Norsk militærmakt, retta mot kven?
234 s., 32,50
- **Mao Tsetung: SKRIFTER I UTVALG**
2. opplag, nå 9000
370 s., 32,50
- **RULLE FORTELLER** – Rudolf Nilsens ukjente prosa, for første gang i bokform.
ca. 280 s., 34,50

„Når bare det fir-hodete trollet forsvinner ...”

Illusjonen om et helt nytt SV-parti

av Finn Sjøe

»SV udemokratisk? Ineffektivt? Lite enhetlig? Joda. Men bare vent til vi blir kvitt det fir-hodete trollet og blir ett enhetlig parti».

(Omkved – kjent – fra ledende medlemmer av SV).

Hva er det egentlig blitt av Sosialistisk Valgforbund? Hva slags *organisasjon* er det? Har SV blitt den politiske sprengkrafta som så mange reknar med etter valget i 1973? Er det blitt stort, større? Mer slagkraftig? Mer enhetlig? Mer demokratisk som medlemsorganisasjon?

Vi skal røre bort i alle disse spørsmåla i denne artikkelen. Den gir ingen grundig analyse. Hensikten er å gi en del opplysninger, en smule analyse og trekke noen konklusjoner. Grundigere analyser om SVs indre organisasjonsliv får komme etter hvert.

Det nye forslaget til vedtekter, den typiske måten som SV-ledelsen »løser» motsigelser i organisasjonen på, og en rekke andre viktige spørsmål får vi ta opp ved seinere høve.

Vi skal med andre ord ta en titt på hvordan *opportunismen* kommer til uttrykk i SV som *organisasjon*. Den politiske og ideologiske generallinja som fører til en slik organisatorisk praksis, er behandla særskilt i artikkelen av Pål Steigan.

TAPT INITIATIV

Mange SV-medlemmer mener oppriktig at bare SV blir et *parti* i mars 1975, blir alt så uendelig mye bedre. Bedre politikk, sterkere organisasjon, mye mer demokratisk. Det »fir-hodete trollet» er et unnskyldende uttrykk som i dag brukes om SF, AIK-DS, NKP og Uavhengige Sosialister. Dette trollet stenger for slagkraft og demokrati i dag, sies det. Og sant er det at *fire* byråkratier i et forbund kan bidra til seindretthet, kaos og undertrykking. Misnøyen, klagene og bekymringa for »Hvor går SV?» har da heller ikke manglet blant SVs medlemmer i året som har gått. Sjøen en partibyråkrat som SFs Arne Nygårdsmoen sier det slik i SVs medlemsblad fra september 1973:

»SV må nå forsøke å gjenerobre en del av det initiativet vi hadde ei tid.» SV skal bli en organisasjon med en utviklende arbeidsstil og en organisasjon der denne arbeidsstilen trives.» Først konstateres det at SV har mista mye initiativ, og så levnes det ingen tvil om at en »utviklende arbeidsstil» *ikke* eksisterer i SV i dag. Dette sies i en artikkel som for øvrig er preget av en mengde både skjult og åpen kritikk mot SV-ledelsen, som Nygårdsmoen for øvrig sjøl er en ørliten del av.

Skuffelse og en viss tafatthet eksisterer samtidig med det betydelige håpet om at »bare Partiet er oppretta, så da . . .». Vi

tror dette er et *luftslott*. »Men vent og se til etter at partiet er stifta, da». Nei, vi tror ikke det er nødvendig å vente og se. Av fire revisjonistisk/sosialdemokratiske grupperinger og partier oppstår det ikke et »revolusjonært klassekampparti», som i det minste deler av SV-ledelsen snakker om. En årelang reformisme i SF og NKP fordufter ikke med et slag. Særlig ikke når SV-ledelsens praksis og ideologi har utviklet seg med stormskritt i retning høyre i løpet av det siste året.

Som kommunister plikter vi imidlertid å ta det alvorlig når mange vanlige SV-medlemmer fortsatt tror på »et helt annerledes SV». Ikke minst bør vi det når mange av disse vanlige medlemmene i SV på samme tid synes mye er »råttent» i SV. Vi bør bidra til å fjerne disse illusjonene om SVs lyse revolusjonære framtid for så mange som mulig av disse personene, så raskt som mulig.

SV noe »helt nytt»?

Dette »råttne» er en djupt rotfesta *opportunisme* som har sine historiske forløpere i den borgerlige sosialismen som Lenin kjempa så intenst imot i den andre Internasjonale og som vi i dag kjenner som sosialdemokratismen. Når SV-ledelsen prøver seg med ett av sine trumfkort: »SV er noe *helt nytt* i norsk historie», så er det enten bevisst historieforfalskning, – eller et bevis for at påstanden om at ei blind høne også kan finne et korn, er *feil*. Det finnes en del hederlige klassekjempere fra 1920-åra som husker APs Martin Tranmæl og hans gjeng: Store »røde» ord for å tekkes klassebevisste kampvillige arbeidere, og skritt for skritt til høyre i ideologi og organisasjonspraksis: vekk med den sosialistiske revolusjon. og proletariats diktatur. Vekk fra enhver tanke på et slagkraftig og demokratisk parti hvor den *demokratiske*

• Hva skjer i arbeiderbevegelsen? •

TRENGER VI ET SOSIALISTISK MASSEPARTI?

SV vil bli eit masseparti, men har ikkje fått særleg stort medlems-tilsig enno. Vi meiner dette heng saman med den høgreorienterte politikken dei fører og den ein-sidige vekta dei legg på arbeid i stortinget og i partitoppen.

sentralismen nyttes konsekvent, og over til byråkratisk sentralisme med fraksjonisme, fritt løp for karrierister og pampar, og uthuling av medlemmenes kontroll. Kort sagt: En gammel og kjent versjon av «folkepartiet», hvor folket nok ikke rår, men den byråkratiske toppledelsen. Det «råtne» har også sine forløpere i den moderne revisjonismen hvis største bidragsyter var Krustsjøv.

Når dette skrives, er SV i ferd med å gjennomføre diskusjoner om plattform, vedtekter, osv. Nye motsigelser vil sikkert komme fram i tida fram til samlingskongressen i mars 1975.

Det forhindrer oss ikke fra å se på SV akkurat nå, og si noe om hvordan SV også kommer til å bli etter samlinga. Om deler av SV sprekker ut før mars 1975, er i og for seg interessant. Men det er neppe avgjørende for hva slags parti SV blir om et halvt år. Så sant det ikke skjer en kulturrevolusjon i SV. Og *det* er det neppe noen som tror.

Kursen staket ut valgnatta

Vi marxist-leninister hevder at SV i dag

hemmer den folkelige massekampen. Vi har sett det i en rekke viktige spørsmål: Holdninga til høyre-sosialdemokratiet, holdninga til Sovjet, – klamringa til «den fredelige veien til sosialismen» trass i Chile, Portugal og Wintex, den sosialdemokratiske linja i tariffoppgjøret, den totale uviljen til å kaste krefter inn i anti-imperialistiske demonstrasjoner. Osv. osv.

SVs linje i kampen for dagskrava og ideologi viser at forbundet er i ferd med å utvikle seg til et borgerlig «sosialist-parti» med økende tilknytning til den ene av de to imperialistiske supermaktene, Sovjet.

Ei slik høyreutvikling er egentlig en logisk fortsettelse av Finn Gustavsens seiersmette kommentar på valgnatta i september 1973: At SV som en allmenn regel ville støtte Arbeiderpartiet i regjering. Dermed hadde han signalisert at SV ikke aktet å foreta seg *noe vesentlig nytt* og uventa i norsk politikk for å utløse massekamper og utvikle videre tendensen i retning venstre etter EEC-kampen. For den som kan hevde at SV *både* kan gjøre noe virkelig *nytt* i massekampen og på

samme tid legge seg frivillig i AP-tvangs-troya, må før eller siden få en følelse av at dette ikke går i hop.

Grunnlinja i den moderne revisjonismen blei egentlig proklamert: Strategisk samarbeid med høyre-sosialdemokratiet i følbar nærhet av taburettene og en framtidig regjeringsposisjon. Alt i samsvar med teorien om å gripe statsmakta »innafra», om å velge den »fredelige veien» gjennom parlamentet til sosialismen. Og: Dette parlamentariske arbeidet bestemmer taktten, massekampen blir et supplement i taktikken overfor det statsbærende parti.

Sjøl en garva sosialdemokrat som Gustavsen kunne slå pjallene sammen med Reidar T. Larsen og hans venner den natta – og mange deretter, på tross av utallige floker og motsetninger av politisk og personlig art. Og så lenge det står om taburettene, henger de vel sammen.

Det er verdtt å merke seg at en av de ti som opprinnelig sto bak oppropet om å danne Sosialistisk Valgforbund, Johan Galtung, i en radiosamtale om »To år etter EEC-avstemningen» åpent sa at SV er i ferd med å bli en fiasko. Han pekte på at støttopolitikken til Arbeiderpartiet allerede fra valgnatta varslert om at SV ikke vil bli den nye, utløsende krafta som det etter hans mening *kunne* blitt.

At Galtungs håp var et SV som kunne bli en slags Folkebevegelse på »grønn sosialismes» grunn, er en sak som får stå for hans rekning. Men at han pekte på SVs *tilstivning*, lojalitet til AP og følgelig *hemming* av den folkelige massekampen, står tilbake som en fornuftig kommentar.

Som alltid er det den politiske generallinja som bestemmer hvordan *organisasjonen* fungerer. Med det i minne kan vi gi oss i kast med å svare på spørsmålet: Er SV blitt stort og sterkt, ei politisk sprengkraft som så mange trudde det skulle bli for ett år siden?

ER SV BLITT STORT OG STERKT?

Det viktigste er den politiske linja – men styrke og framgang er også viktig.

Er Valgforbundet stort og sterkt, eller vil det bli det? En kan rimeligvis ikke stille dette spørsmålet i *første* rekke for å avgjøre om en politisk organisasjon står i arbeiderklassens tjeneste.

Det viktigste spørsmål vil alltid være: Om den politiske *linja* er riktig eller feilaktig. Ikke om partiet er stort eller lite. Da Kinas Kommunistiske Parti blei stifta i 1921 telte det 70 medlemmer – stort sett bare intellektuelle.

Revolusjonen var et faktum i 1949 – 28 år etter. Det er snart bare i Bresjnevpartiets propaganda av »Sovjet-Nytt»-typen at en her i Norge kan lese om hvor elendig vanlige kinesere har det i dag. De fleste skjønner at Folkerepublikken Kina under KKP's ledelse har hatt kjempemessig framgang i bygginga av landet, politisk mobilisering av folkemassene og i ekte proletarisk internasjonalisme. Til og med NKP's Friheten må motvillig innromme at Kina har hatt stor materiell framgang – i det minste.

Likevel er det viktig å undersøke størrelsen og styrken i et parti. Uten kvantitet ingen kvalitet, et parti med riktig politikk og betydelig størrelse og styrke oppnår større resultater enn et parti med korrekt politisk linje og som er lite. Tilsvarende med et parti som har feil linje: Jo større partiet er, desto større skader tilfører det arbeiderklassen og det arbeidende folkets sak.

La oss derfor ta en rask titt på noen få trekk ved SVs organisasjon: Medlemstall, classesammensetning, økonomi og presse. Dette gir et ufullstendig innblikk i SVs organisasjon, men er nok til å antyde karakteren av SV-organisasjonen.

Når to og to blir minst åtte

Det har alltid vært et opportunistisk argument at en må slutte opp om et parti eller organisasjon *fordi* en er så *mange*. SV-ledelsen har brukt argumentet flittig. AIKs forkvinne, Berit Ås, anslo størrelsen i den danske avisa Informationen i sommer, og mente at SV hadde omlag 20 000 medlemmer. I 1. mai-arbeidet var det vanlig å høre fra personer i SVs daglige

ledelse at SV hadde nokså nøyaktig 18 000 medlemmer.

Det er et gammelt knep i opportunistens politiske diplomati å bruse litt ekstra med fjøra for å se riktig faretruende ut. På den måten går det som oftest an å presse fram en del fordeler for seg sjøl på bekostning av andre. Så sant en da ikke prøver å presse klassebevisste arbeidere og kommunister som ikke lar seg dupere av falske fjør. Men om tallet

ORIENTERING

● **SV-samling** ● **SV-samling** ●

NÅ MÅ NOE GJØRES MED SV-INNSAMLINGEN

● En del trur tydeligvis at SV har penger nok. Slik er det ikke. Statsstøtta har ikke blitt utbetalt før nå. Og den går ikke til utbygging. Den går med til å betale gjeld for det vi har gjort. Det er det som er realiteten.

Økonomikampanjen siger framover. Bortsett fra et par hederlige unntak går det med sneglefart. Vi kan bare konstatere at tempoet må drastisk opp dersom vi skal klare 1/2 mill. på denne sida av sommeren. Vi har bedt Berge Furre om en kommentar:

SV sette som mål å samle inn ein halv million innan 20. april i år – altså innan landskonferansen. Denne fristen vart stadig flytta fram utan at dei nådde målet. I staden har dei halde det gåande med statstilskot og privatlån. (Klipp frå Orientering.)

18 – 20 000 var sant, ville det bety at SV var et *stort* mellomstort parti – sett ut fra forholda i Norge. Arbeiderpartiet opererer med omlag 160 000 medlemmer, hvor vel 50 000 er kollektivt tilmeldt gjennom fagbevegelsen. Senterpartiet opererer med 70 000 medlemmer. DnF sier sjøl at de har omlag 9 000 medlemmer. Venstre påstår de har 9 000.

Om 18 – 20 000 medlemmer arbeidet i SV, ville det likevel bety at spranget mellom velgergrunnlaget på 240 000 og organiserte SVere fortsatt ville være *svært* stort. Vel 8 prosent ville stå i SV som medlemmer. Målt med et kommunistisk partis mål ville det være bra. Men et parti som sikter på både å være og bli et »folkeparti», ville den lave organisasjonsgraden bety et stort problem.

Men har SV klart å trekke til seg de mange og aktive arbeidere, intellektuelle, småbønder osv. som beveget seg raskt til venstre etter folkeavstemninga om EEC i 1972?

Svaret er *nei*. Vel har det kommet til en del nye medlemmer. Mange sympatisører finnes både i fagbevegelsen, under utdanning, osv. Hva forteller tallene? SV – som et reformistisk og parlamentarisk orientert organisasjon, har aldri hatt skrupler med å oppgi medlemstall. Gustavsen, Reidar T. Larsen og andre har til om med gjort et poeng av å forsøke å latterliggjøre marxist-leninistenes linje med å beskytte partimedlemmers navn og antall av hensyn til jobb, overvåkingspoliti, både i dag og for framtida.

Når det nærmer seg juletider er det like sikkert som amen i kjerka at NKP-avisa Friheten trykker julehilsen fra omlag 700 medlemmer med fullt navn og lags-tilknytning som hilser hverandre.

Nå viser det seg at SVs daglige leder av en eller annen grunn ikke ønsket å oppgi SVs medlemstall da Morgenbladet spurte

om det 13. august i år. Hadde SV-ledelsen begynt å ta prinsipielle standpunkter til spørsmålet om sikkerhet? I tilfelle ville det utvilsomt trengs en ny og kjølhalt organisasjon for at denne linja skulle bety noen beskyttelse for medlemmene.

Etter at SF og NKP i årevis har lekket som en sil i alle retninger og Overvåkingspoliti og arbeidskjøpere må ha vært utrolig klønede om de ikke har skaffet seg de opplysningene de trenger, lukter det opportuniste også av Roald Halvorsens nye »linje». Og i følge Morgenbladets samtale med Halvorsen er det nettopp opportunisten som ligger til grunn. En ønsker »å se situasjonen an», vente på samlingskongressen neste år.

Og det betyr ganske enkelt at det egentlig er litt pinlig å offentliggjøre tallene i dag fordi de er så mye lavere enn det ledelsen har skrytt av hittil. Og om de velger å smøre tjukt på nå, så binder de seg til seinere enten å fortsette å ljuge, eller å måtte fortelle sannheten. Det siste ville jo bety å opplyse at en hadde jukset med tallene høsten 1974.

Ryktet om SVs storhet falsk

Hva forteller virkeligheten? Før SV blei dannet våren 1973, sa SF utad at de hadde omlag 4 000 medlemmer. NKP har i årevis operert med mellom 2 000 og 2 500. SFs ungdomsorganisasjon, SFU, talte omlag et halvt tusen. Kommunistisk Ungdom hadde i årevis vært nokså ubetydelig i antall, omlag et par hundre. Kort sagt, i følge deres egne tall: Godt under 7 000 i SF og NKP, og under 1 000 i ungdomsorganisasjonene.

Så skulle vel medlemsmassen ha svulmet opp i kjølvannet på EEC-kampen og valget i 1973? Virkeligheten forteller:

SF har økt med bare noen få hundre medlemmer. NKP ligger og dører på det samme som tidligere. AIK-DS kan telle

DET ER GROBUNN FOR SV-TANKER:

- Vi gjør mer enn du ser i TV

Grobotn for SV-tanker i det borgerlege parlamente! (Orientering 24/74).

sine medlemmer med et ytterst beskjedent antall hundre. Men uavhengige SVere – folk som har meldt seg direkte inn i SV? Her skulle en vente at det *store* tilsiget kom, utenom de etablerte partiene, direkte fra golvet og massekampen. Men nei. Godt under et tusentall. Det nydanna SVU, Sosialistisk Valgforbunds Ungdom, ligger fortsatt under et tusentalls medlemmer. Påstanden om »Norges største ungdomsorganisasjon» som er så flittig brukt, er intet annet enn en stor oppblåst ballong.

Kort sagt: SVs »firhodete troll» har i dag langt under 10 000 medlemmer. Sannsynligvis værmere 7 000 enn 10 000. Dette betyr forbløffende liten framgang,

og praktisk talt ingen framgang for SVU. At SVs daglige leder får kalde føtter i en slik situasjon, er ikke vanskelig å forstå ettersom »argumentet» om SVs tyngde og styrke ofte er blitt brukt som en erstatning for en skikkelig politikk.

Fortsatt er det klart at SVs størrelse er betydelig. Også tallmessig er det betydelig i norsk politikk. Men disse tallene viser også til fulle at »ryktet om SVs storhet» er betydelig overdrevet. At mange vanlige medlemmer har trodd på størrelsen, er svært forståelig. Men det må ikke skjule det faktum at ledelsen *bevist* har lagt på en del ekstra på tallene i den politiske kampen. Dette er og blir et typisk uttrykk for en opportunistisk praksis.

HVORFOR PÅ STEDET HVIL?

Men hvorfor i all verden blir det slik? Spør nok også mange vanlige SVere som sjøl merker SVs stagnasjon i det daglige. Sjøl opportunistiske partier kan jo få masseoppslutning i perioder bl.a. ved å fri til arbeidsfolks *beste* følelser ved røde slagord og fraseradikal retorikk som dekker over borgerlig politikk. Av forståelige grunner kan det noen ganger ta tid for arbeiderklassen å skille klinten fra hveten. Det krever mye klassekamp og prøving og feiling. Tross dette står altså SV *stille* som organisasjon. Og det betyr i virkeligheten tilbakegang.

Det særegne ved SV siden valget, er utvilsomt den raske høyreutviklinga. Den har betydd slag på slag i ansiktet på alle de folka som brøt vekk fra AP som organisasjon, som gitt til venstre. Som ille noe *nytt* og *ikke-korrupt*. Og så skjer det altså at SV-ledelsen strammer tøylene, older massene tilbake, og fester bevegelsen til venstre så godt den kan til gamle angstroyer.

En høyre-politikk av denne typen får «enbart store *indre* følger i SV. Den utviklende arbeidsstilen» (Nygårdsmoen) blir i stedet en kamp i korridorer, topp-plansdiplomati mellom fraksjonsledelser, undertrykking av nye initiativ i organisasjonen av fare for at det betyr en trusel mot «samarbeidsavtalene» og forrykking av maktbalansen mellom partene. Osv. osv.

En behøver ikke å være spesielt konspirativt anlagt for å se at dette er en viktig del av SVs indre liv. For utenforstående som snakker med ledende SVere ytrer det seg slik når en tar opp et kontroversielt spørsmål: «Men hvorfor i alle verden kunne dere ikke delta i demonstrasjonen mot Kissingerkrisprisen 10. desember?» Svar: «Jo, jeg

er jo helt enig med dere. Men du veit jo hvem som styrer SV nå».

Eller: «Hvorfor i helvete tør dere ikke ta opp spørsmålet om sovjetisk press på norske myndigheter når vi reiser kampen for 50-milsgrensa?» Svar: «Jeg er helt klar over hva Sovjet gjør. Men dette er et kontroversielt spørsmål i SV. Men du veit jo hva disse høyrefolka i Grønlandsleiret (NKP) mener.» Osv. osv.

Uten tillit til massene

Jovisst finnes det mange arbeidsfolk, intellektuelle og andre i SV som stritter imot denne «sump»-tilværelsen. Mange tar lokale initiativer, gjør mye bra i fagforeninga. Mange nye medlemmer reiser bust mot «det råtne», «sjefestilen på toppen». Men det er også et faktum at denne spontane opposisjonen *ikke* har klart å rette ryggen, å bety noe for ei endring av SV. Til det trengs det en fundamental ny *politikk*. Et parti eller forbund som *ikke* i første rekke er interessert i folkemassenes egen *kamp*, vil raskt preges av disse trekka vi har beskrevet her. Ledelsen har egentlig ikke helt tillit til at vanlige medlemmer klarer å gjøre noe, og ser ofte med mistenksomhet på livlig aktivitet.

Dag Solstads Arild Asnes gikk som så mange andre rundt – uorganisert, uten innfallspport i kollektivt politisk massearbeid, inntil noen kommunister spurte ham en dag om han kunne være med og jobbe, klistre frimerker, brette løpesedler, selge Klassekampen. Rundt SV og dels i SV går det mange slike Asnes'er som ikke blir spurt om de kanskje kunne slikke frimerker på dugnad, men som ved egen hjelp ikke tør tilby seg det. Dette er også *ei* side ved det som SV-ledelsen kaller et *demokratisk* folkeparti – hvor det poengteres at *alle* deltar på like fot, hvor det ikke kreves så mye innsats, hvor alle hører

i hop, osv. Dette er sprøyt. Det er skinn-demokrati.

Når ledelsen og et stort antall partikadre fra toppen og nedover i første rekke er innstilt i hele sin politiske tenkning på parlamentarisk arbeid, alliansepolitikk på toppen, o.l., må resultatet bli en organisasjon som hemmer massemobilisering både innad og utad. Når kampen i tariffoppgjøret vurderes først og fremst i lys av »samsvarer den med våre behov overfor Arbeiderpartiet og muligheter for å presse fram samarbeid», og ikke ut fra arbeiderklassens egne behov, da må resultatet blir som verst. Et slikt parti blir såvisst ikke et bra redskap i kampen for den sosialistiske revolusjonen. Ei heller et redskap for skikkelig kamp for *dagskrava*. Kort sagt: Et parti knytta nærmere parlamentet og borgerskapets partier og stat enn arbeidsfolks interesser.

SVs KLASSESAMMENSETNING: ET PARTI FOR ARBEIDSFOLK?

En organisasjon av SVs type har sjelden en *bevisst* plan for opp- og utbygging. Medlemsrekutteringa skjer stort sett spontant, uten plan og styring. Et ekte kommunistisk parti vil bygge partiet etter en plan: Alle klassebevisste arbeidere og andre som støtter partiet er velkomne, men samtidig legges det spesielt stor vekt på å knytte arbeidere i storindustri, industri for øvrig, og fra arbeiderklassen for øvrig til partiet. Alle undertrykte klasser har objektiv interesse av den sosialistiske revolusjonen. Samtidig står marxismen-leninismen på et nettopp proletariatet, med storindustriproletariatet som kjerne, er objektivt sett den mest revolusjonære ut fra sin stilling i produksjonen, kamperfaring og organisering.

Denne bevisste satsinga på *proletarisering* av medlemsmassen angår også

arbeidsstilen innad i et kommunistisk parti. Samtidig som det stilles krav til klassestandpunkt, lojalitet og disiplin, forsøker en å legge an arbeidsmengden slik at en arbeider med hard skiftgang skal kunne delta etter evne. Det satses på å utvikle en arbeidsstil som gjør partiet til et parti for vanlige arbeidsfolk. Men dette betyr ikke å kaste omtrent samtlige politiske prinsipper overbords i yr glede over at noen søker til partiet, slik SV fortsatt gjør.

SV-ledelsen har gjort et stort nummer av at SV ikke minst er *fagbevegelsens* parti. Kampen med Arbeiderpartiet om hegemoniet i norsk fagbevegelse har pågått siden SV blei stifta. At SV også har en god del arbeidere som medlemmer finnes det ingen tvil om. Mange er også tillitsmenn og -kvinner. Samtidig er det et faktum at industriarbeidere *ikke* har strømt til SV siden det blei stifta. SF har tradisjonelt vært et parti med mange intellektuelle, universitetsfolk, lærere ol. som medlemmer. Mange medlemmer finnes også i sosial- og helsesektoren. Dette forholdet har ikke endra seg vesentlig i det siste ett og et halvt årene.

NKP har tradisjonelt hatt en bedre forankring i fagbevegelsen, og har tilført SV en smule bedre klassesammensetning enn SF aleine representerte.

AIK betydde mye politisk gjennombruddet med Arbeiderpartiet, dels også ved at en del kjente faglige tillitsmenn (som avdøde Ragnar Kalheim) var medlemmer. Men tallmessig utgjør de en ytterst liten gruppe. Blant de uavhengige sosialistene finnes også en del industriarbeidere og faglige tillitsmenn (som Ove Larsen og Kjell Fiskerud), men igjen er det klart at disse utgjør en minoritet.

Kort sagt: Mange industriarbeidere, transportarbeidere, bygg- og anleggsarbeidere osv. *sympatiserer* med SV i dag.

En del lokale faglige samorganisasjoner bærer preg av dette, for eksempel Porsgrunn/Skien og Stavanger. Men fortsatt er det klart at nokså få er medlemmer og aktive i SV-organisasjoner.

SV har bygget opp få arbeidsplasslag. Typisk var det også at SV-avisa Orientering skreiv åpent at det var en svakhet ved sommerens SV/SVU-leire rundt om i landet at så få industriarbeider deltok. En kort sommerferie, harde arbeidsforhold, ol. gjør det forståelig at arbeidere synes det er litt hardt å bruke halvparten av ferien til en politisk sommerleir. Men dette er ikke hele forklaringa på den manglende deltakelsen. Det avspeiler SFs og nå SVs relativt svake arbeiderdeltakelse i organisasjonen.

»Den skeive sosiale rekrutteringa»

Denne bekymringen kommer også til uttrykk i SVs medlemsblad for september i år, hvor KUeren Ragnar Audunsson skriver om den »skeive sosiale rekrutteringa» til sommerleirene, som for øvrig samla bare 470 deltakere over hele landet. Etter å ha diskutert spørsmålet om hvordan få leirene »til å slå gjennom i de enkelte distriktene,» sies det: »Greier vi det og sammensetninga fortsatt er like skeiv, må det jo være sammensetninga i hele organisasjonen det er noe galt med».

Dette avspeiler minst to ting: For det første at classesammensetning i forskjellige sammenhenger representerer et viktig problem. Og for det andre at ledelsen sannsynligvis ikke har oversikt engang over classesammensetninga i organisasjonen.

SVs ØKONOMISKE ARBEID: I SAMSVAR MED TEORIEN OM »FREDELIG OVERGANG»

Sjølberging, sparsomhet og politisk masse-

mobilisering i og utafor partiet: Dette er de prinsippene som et sunt kommunistisk parti tufter sitt økonomiske arbeid på. I det jevne politiske arbeidet viser det seg ofte at sjøl innafor kommunistiske partier av den nye typen kreves det grundige studier og langvarig, målbevisst arbeid for å få hele partiet til å arbeide sunt og grundig med økonomien.

Men en ting er ytterst klar for den nye ML-bevegelsen i Norge: Ikke et sekund kan kommunister og progressive stole på monopolborgerskapets statlige midler, i form av partistøtte, pressestøtte, o.l. AKP(m-l) går for eksempel imot partistøtte, og betrakter det som et middel til å smi fast de gamle reaksjonære, sosialdemokratiske, tradisjonelt borgerlige og opportunistiske partiene i salen.

At AKP(m-l) tar imot og krever sin del når det først er et faktum at partistøtten deles ut, er like opplagt. Men grunnlinjen i den økonomiske politikken er: Stole på egne krefter, aldri gjøre seg avhengig av herskerklassens midler, direkte eller i form av statlige midler. Dette er sjølsagt, og følger direkte av kommunistenes syn på det borgerlige statsapparatet: Et rødskap for den herskende klassen til å undertrykke en annen. At staten brukes til å kontrollere undertrykkinga og utbyttinga av arbeiderklassen. At statens voldsapparat vil bli satt inn for å stoppe forsøk på revolusjonær omveltning.

Hva gjør så SV-ledelsen i dag? Den oppfører seg konsekvent i samsvar med deres reformistiske og revisjonistiske »teori om overgangen til sosialismen»: At staten kan erobres på fredelig vis og innenfra, gjennom en folkeregjering med flertall i parlamentet, og ved fredelig overtakelse av produksjonsmidlene. Kort sagt: De fortsetter å male en tjukk strek over Chile-lærdommen. På tross av frase-radikal retorikk fra enkelte hold i SV om

det motsatte, finnes det et talende bevis for dette i hvordan SV – tidligere SF og NKP driver sitt økonomiske arbeid.

SVs økonomikampanje:

Lang dags ferd mot statlig hjelp

SV satte igang halvmillionkampanjen i oktober måned 1973. Den skulle gå i mål før nyåret 1974. Som en kan lese i Friheten og Orientering har kampanjen gått utrolig elendig. Den fortsetter den dag i dag, nå riktignok med et nytt navn, »Bygg SV». Beløp etter 11 måneder: Litt

over 300 000 kroner! En hver fornuftig person vil karakterisere en slik sirupkampanje som en politisk fiasko – uansett hva slags parti som sto for den. Dette er da også stort sett oppfatningen i SV-ledelsen. Kampanjen har egentlig vært en slags målestokk på *entusiasmen* for SV-organisasjonen, og en gradmåler på ledelsens evne til å mobilisere medlemsmassen og sympatisørene til aktivt økonomisk arbeid. Denne gradmåleren viser i dag en faretruende tendens – faretruende for SV som aktivt og levende parti.

Politisk strid og MAKTKAMP i Arbeiderpartiet

Ivar Lunde og Odvar Nordli er hovedpersonene i den strid som nå pågår om lederskiftet i Arbeiderpartiet og om partiets plassering i det politiske bildet.

Orientering står Steen som formannskandidat i Arbeiderpartiet. No er han på tale som redaktør av Arbeiderbladet. Der vil han få mindre problem med økonomien om han tek jobben – etter at SV fekk i ham statsstøtte for avisa. (Bilete frå Orientering).

Dette kommer til uttrykk på sin noe særegne måte i SVs medlemsblad fra september, hvor det blant annet står:

»Uten nok ressurser i denne viktige fasen av oppbyggingen som SV er i nå, vil arbeidet hemmes så sterkt at de avgjørende skritt mot et sosialistisk Norge kan bli utsatt i flere år.»

Her lyser det ikke akkurat av politisk edruelighet. For har bare SV nok penger *i dag* så er så og si sosialismen sikra i Norge i framtida. Litt pinlig må det være å prestere slike basunstøt når en i samme artikkel slår fast at »Bygg SV»-aksjonen hvor hvert medlem skal betale minimum 10 kroner pr. måned, nok går framover, men ikke særlig imponerende:

»Det er bare en brøkdel av våre medlemmer som deltar i denne månedlige ordningen».

Allerede tidlig etter valgkampen tok SV-ledelsen opp et større privat lån — opp mot 150 000 kroner — for å dytte igjen kjeften på de verste kreditorene. Dette er i seg sjøl nokså foruroligende, tatt i betraktning av SF og NKP fra før mottok til sammen omlag en halv million kroner i statsstøtte.

Men kanskje skyldtes det ekstra harde økonomiske utlegg like etter valgkampen? Nei, de økonomiske problemene i SV har forverret seg i tida etter valget og fram til i dag. Tidlig i høst gikk de til et drastisk skritt: De tok opp banklån på et beløp mellom en halv og en million kroner. Etter at statsstøtten var økt til omlag en million til SV samlet var dette drastiske skrittet fortsatt nødvendig.

Byråkrati eller masselinje

Hva er det da som sluker så mye penger? Blant annet et uforholdsmessig stort partibyråkrati med over 60 ansatte (inkludert avisene). Noen i SV-ledelsen sier

unnskyldende at »dette er jo et resultat av det fir-hodete trollet», altså at en både opprettholder fire atskilte partibyråkratier og et sentralbyråkrati for SV som helhet. At SV nok kan redusere en del på byråkratiet når organisasjonen smelter sammen til ett parti med en partisentral, er godt mulig og sannsynlig.

Men la oss ikke gløkke at dette så og si er et fødselsmerke på opportunistiske organisasjoner: På grunn av ledelsens manglende tillit til massene ønsker og evner den *ikke* å mobilisere medlemmene til brei og systematisk innsats. I stedet bygger de opp et stort byråkratisk apparat — ikke for å utløse medlemsmassens initiativ og gi den retning, men for å få et apparat som kan løse oppgavene »for medlemmene».

Hvem kjenner ikke kjente SVeres omtale av medlemsmassen — sånn på tomannshånd: »Jo, men du veit jo godt hva slags folk vi har. Noen er bra og innsatsvillige, men svært mange skjønner ikke at det må innsats til». Det er som når AP-pamper etter å ha gjort sitt beste i 10-år for å kjøre fagforeninga i grofta, slår seg på brystet og sier lett såret: »Ja, men folka *vil* jo ikke delta i fagforeningsarbeidet».

Den politiske kjernen i en slik holdning er kjent: Folk er dumme, ikke alle, men stort sett. *Vi* fåtallige forstår. Kort sagt: Mistillit til massene, en fullstendig fremmed holdning til at folkemassene er de virkelige heltene. Det er *sosialdemokratismen* som er ute og går i SV. *Stalin* har en gang sagt at sosialdemokratiets historiske oppgave har vært å undergrave arbeidsfolks tillit til seg sjøl. At han traff spikeren på hodet, finnes mange beviser for. Ett av dem ser vi i SV-ledelsens praksis.

LITT OM DEN »FRIE» PRESSA: ORIENTERING OG FRIHETEN MED STATEN PÅ SIN SIDE

I dag får Friheten og Orientering til sammen om lag en million kroner fra staten gjennom kunngjøringsannonser og stillingsannonser.

Retten til kunngjøringsannonser er slått fast i Stortingsvedtak av 1969, og omfatter også aviser som Klassekampen. Etter som dette er en statlig annonsering som gjelder kunngjøringer om alt fra barnehagepriser til trykdeendringer har Klassekampen krevd denne retten, samtidig som avisas linje har vært å ikke bruke noen som helst av slike midler (omlag 150 000) til den daglige drifta av avisa. De betraktes som uventa »gaver» fra klassestaten som kan brukes til investeringer o.l.

Typisk nok har forbruker- og administrasjonsdepartementet ved statsråd Sagør nekta Klassekampen slike annonser i første omgang. Etter protest – og med støtte til og med fra Orientering, – blei saka sendt til Stortinget for avgjørelse. Her unngikk alle partiene, inkludert SV, å ta stilling til saka! Klassekampen er fortsatt uten retten til kunngjøringsannonser.

Derimot ordnet SV seg slik at de skaffet seg sjøl stillingsannonser i tillegg til kunngjøringsannonssene. Og vips – opp mot en million legges på bordet hvert år. Ved å gi Arbeiderpartiet støtte til et forslag som ville redde Arbeiderbladet fra katastrofalt økt gjeld (anslagsvis 4,5 millioner i 1974) ved økt papirstøtte på 3,5 millioner for AP, støttet AP at SV-avisene skulle få stillingsannonssene – begrensa til »hovedorganet til de parter som er representert på Stortinget». Kort sagt: En politisk hestehandel, hvor et kort i stokken var å holde unna spørsmålet om Klassekampen skulle få kunngjørings-

annonser. SV valgte å holde unna dette spørsmålet for å slippe å komplisere forholdet til AP og følgelig gjøre det vanskeligere å oppnå AP-støtte til sine egne fordeler.

Det er grunn til å beskrive denne hesthandelen såpass grundig fordi den er typisk for opportunismens forakt for politiske prinsipper og strategisk uvilje og kamp mot den marxist-leninistiske bevegelsen, »truselen fra venstre». Og det er grunn til å merke seg saken fordi den i dag gjør at en stor del av SV-avisenes daglige driftsbudsjett finansieres ved direkte statsstøtte.

Og når og dersom den nye SV-avisa ser dagens lys på forsommeren 1975, så vil en *avgjørende* del av dens driftsbudsjett finansieres på samme måten. Om avisa for eksempel får en journaliststab på ti personer inkludert to redaktører, så vil disse og litt til finansieres av herskerklassens stat.

En stor del av handa til fanden

For klassebevisste arbeidere i og utafør SV er dette skrekkingydende. Dette er ikke bare en lillefinger til fanden. Det er en stor del av handa. For den som både tror og oppriktig ønsker at SV skal bli et »revolusjonært klassekampparti» bør dette være et alarmsignal av rang. *Intet* revolusjonært parti kan føre en slik økonomisk praksis. All historisk erfaring viser at et parti som forlitter seg på statlig støtte, på parlamentarisk orientert arbeid, raskt korrumpes til et av de mange partier som i de borgerlig-demokratiske samfunna støtter, opp om de bestående maktforholda.

For dem i SV som *ønsker* og bevisst arbeider for en gjennom *reformistisk* politikk og bevisst og åpent satsar på den »fredelige veien», betyr sjølsagt ikke en slik økonomisk partipolitikk noe pro-

blem. For dem er det like uproblematisk å sitte i statens økonomiske favn som det er for revisjonistpartiet i Portugal å dele spilltau i en reaksjonær regjering som balanserer på kanten til omfattende åpent, terroristisk diktatur, som skyter anti-imperialistiske demonstranter, som knuser streiker.

For de hardbarka revisjonistene og reformistene i SV betyr statsstøtten et »naturlig» innslag i det politiske bildet. Så lenge en ikke representerer noen virkelig trusel mot herskerklassen og dens stat, er det da heller ikke noen grunn til å ta statsmidlene fra partiet. I mens kan så Gustavsen og Larsen snakke opposisjonelle medlemmer etter munnen, og si: »Joda, vi er helt enig i at vi må sikre partiet ved egen hjelp.» Og så fortsetter SV å synke stadig djupere inn i statsmaktas grep.

Jo mer statsgaver, desto mer materiell basis får reformismen i politikken for øvrig. Stadig flere hensyn må tas til samarbeidspartnerne i Stortinget i bevilgningsaker og andre spørsmål for ikke å sette statsmidlene i fare. Katten biter seg sjøl i halen, og rundt går det.

Den manglende evnen til å mobilisere medlemsmassene til økonomisk arbeid, privatlåna og statsstøtta er alle viktige symptom på en *grunnleggende* reformisme i politikken til SV: Den legger seg inn til statsmakta, gjør seg stadig mer avhengig av den, og skaper på den måten stadig flere vilkår for en politikk som tar mer hensyn til statsmaktas interesser enn arbeiderklassens. At den moderne revisjonismen trives sammen med en slik reformisme, er ikke til å undres over. Den har jo det samme syn på statsmakta, at den skal erobres innafra og på fredelig vis. SF-ledere av Finn Gustavsens type og revisjonister i NKP har intet problem med å rekke hverandre hendene i dette

spørsmålet. Derimot vil klassebevisste SV-medlemmer få problemer med å forsvare en slik praksis. Særlig blir det vanskelig når det viser seg enda klarere enn i dag at denne politikken *ikke* er en midlertidig arbeidsulykke, uheldig disposisjon, eller resultat av rot og ineffektivitet i organisasjon med det fir-hodete trollet. Det vil vise seg i framtida at politikken er i et solid og djupt samsvar med revisjonismen og reformismens vesen: Å stole på enkeltpersoner og statsmidler framfor politisk massemobilisering til kamp – også økonomisk kamp. Tross alle forsøk på fraseradikalisme.

SVs praksis:

Samarbeid med Bratteli Knefall for Bresjnev

SV har over eit år bak seg i klassekampen i Noreg. I ei rad viktige saker har dei synt at dei ikkje ser det som ei oppgave for seg å drive kampen i arbeidarklassen frametter. Dei nøyer seg med å vere eit kritisk haleheng til DNA. Dei veks fram til eit støtteparti for Bresjnev, og ter seg som eit pynteleg mellomparti i Stortinget.

Det er ikke vår hensikt å drive detaljkritikk, men vi vil diskutere det vi mener har vært de viktigste spørsmålene i 1974. Vi begrenser oss til inneværende år, fordi Oktobers bok «Hvor går SV» har tatt for seg det som skjedde i fjor.

Det som sikkert vil bli husket best fra SVs praksis i år er samarbeidet med høyresosialdemokratene i DNA og knefallet for sosialimperialismen. På selveste 1. mai valgte SV-ledelsen i Oslo å samarbeide med Bratteli og Aspengren. Forhandlingene med AKP ble brutt fordi SV

ville ha rett til å sensurere vekk parolen »Frihet for Tsjekkoslovakias folk».

Den 21. august ble knefallet fullbyrdet ved at SV ikke bare nektet å være med på en demonstrasjon mot okkupasjonen av Tsjekkoslovakia, men aktivt bekjempet denne solidaritetsmanifestasjonen.

På ingen måte er vi villig til å godta at dette bare er å betrakte som »beklagelige enkelttilfeller» i Sosialistisk Valgforbunds praksis.

Det er tale om grunnleggende politiske spørsmål hvor ledelsen i Valgforbundet

har kommet ut på feil side i klassekampen.

De valgte Aspengren framfor enhet på klassekampens grunn 1. mai, de valgte støtte til imperialistene framfor solidaritet med det tsjekkosllovakiske folket i august.

Det er heller ingen tilfeldighet at dette skjeddde. Det er et nødvendig resultat av den politiske arven partene i SV bringer med seg, og det er et resultat av den politiske plattformen som Valgforbundet har snekret sammen: en blanding av sosialdemokratisk reformisme og moskva-partienes revisjonisme.

Dersom vi ser på historia vil vi fort finne ut at dette ikke er første gangen at de partene som i dag utgjør SV har tatt et direkte feilaktig standpunkt til sosialdemokratene og til utviklinga i Sovjetunionen. Når klassekampen har blitt skjerp, ute eller hjemme, har både SF og NKP falt ned på feil side i denne klassekampen – en alvorlig forbrytelse for et sosialistisk parti. Det skulle ikke være nødvendig å gå nærmere inn på historia til AIK – Demokratiske Sosialister, – de var medlemmer av DNA inntil ganske nylig. SF og NKPs historie er derimot verd noen linjer.

1. FIRE VIKTIGE EPISODER FRA 1960-ÅRA

Kings Bay saka

I forbindelse med undersøkelseskommissjonens arbeid etter gruveulykka i Kings Bay på Svalbard, ble det avslørt svært graverende forhold når det gjaldt departementets ledelse av virksomheten. Det var åpenbart at regjeringa var ansvarlig for disse forholdene som blant annet hadde ført til denne alvorlige

ulykka hvor flere arbeidere mistet livet.

Etter mye tvil stemte SF for det borgerlige mistillitsforslaget i Stortinget, – Gerhardsen måtte gå, og Lyng ble statsminister i en treukers periode.

Det var stor tvil innen SF hva som var riktig i denne saka. Av Gustavsens bok »Rett på sak» går det fram at alle var enige i at regjeringa virkelig var ansvarlig for virksomheten på Svalbard. Uenigheten dreide seg om det likevel var *taktisk* riktig å felle ei »arbeiderregjering». Etter mye om og men tok SF et riktig standpunkt, saka var viktigere enn støtte til DNA-regjeringa.

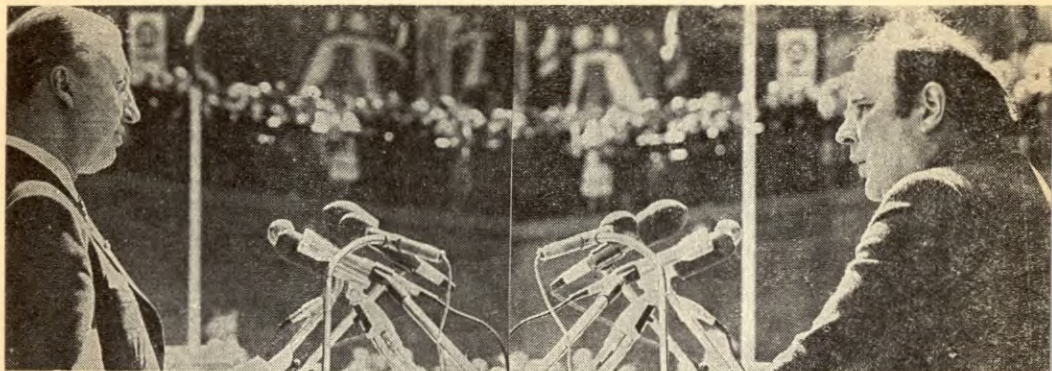
NKP tok feil standpunkt. Friheten hetset vilt mot SF. Revisjonistene gikk helt god for DNA-propagandaen om ikke å felle ei »arbeiderregjering», og det på ei »arbeidsulykke». Aasmund Beckholt, ledende faglig tillitsmann i NKP, sto til og med sammen med Einar Gerhardsen på Youngstorget og tordnet mot SF. Det var ikke noe nytt i NKP at partiet unerordnet seg Arbeiderpartiet, men Kings Bay-saka var det foreløpige høydepunktet i så måte.

Stortingsvalget 1965

Denne rekorden ble imidlertid slått to år seinere i forbindelse med stortingsvalget i 1965. I Bergen trakk NKP tilbake lista si, og oppfordret sine tilhengere til å stemme på Arbeiderpartiet. Også i fylker hvor NKP sjøl stilte liste, reiste medlemmer av sentralstyret fra Oslo rundt og argumenterte for stemmegiving på DNA. Just Lippe var talsmann for denne fløyen i partiet.

Det ble ikke tatt opp noen kompromissløs kamp mot denne linja i NKP. Det ble godtatt at ledende partimedlemmer utgjorde haleheng til høyresosialdemokratiet.

Denne feilaktige analysen av hva sosial-

Hadde vi sagt for et år siden at Kalheim og Aspengren ville stå sammen på talerstolen 1. mai 1974 ville vi blitt kalt for løgnere.

demokratene står for i norsk politikk fulgte NKP opp i årsmøtet i Jern og metall i Oslo samme året. Medlemmer av Norges Kommunistiske Parti stemte her for det kollektive medlemskapet i Arbeiderpartiet, – for ikke å «svække enheten» i fagforeninga.

Oktober-revolusjonens 50 års-jubileum

Sosialistisk Ungdomsforbund (SUF), som var SFs ungdomsorganisasjon, vedtok å sende ut et hilsningstelegram i forbindelse med 50-årsjubileumet til oktober-revolusjonen i Russland. Her ble Sovjets ærerike historie pekt på som et forbilde: Revolusjonen, oppbygginga av landet og kampen mot fascismen. Men hilsningstelegrammet ble avsluttet på følgende måte: «Det er derfor med den største beklagelse vi i disse dager er vitne til den samarbeidspolitikk som foregår mellom Sovjet-Unionen og USA: Dette samarbeid er et hån mot de revolusjonære bevegelser som er engasjert i en kamp på liv og død mot amerikansk imperialisme. Som sanne venner av Sovjetfolket og deres 50 år gamle revolusjonen vil vi ut-

trykke håp om at Sovjet-unionen igjen finner sin plass på de revolusjonære bevegelser side. Det vil være i pakt med oktober-revolusjonens ånd» (Orientering nr 40. 1967).

Dette synet ble på ingen måte støttet av Orientering og SF. Tidligere hadde SF støttet gjennomføringa av de nye økonomiske reformene i Sovjet, ei klart kapitalistisk utvikling. I det samme nummeret som hilsningsadressa til SUF sto, blir den på lederplass kalt for «grov tendensiøst utfall». I nummeret foran hadde Orientering sjøl tydelig gjort klart for alle hva de mener om utviklinga i Sovjet:

«Sovjetsamveldet føler et aktivt ansvar for bevarelsen av verdensfreden, det første vilkår for at noen utvikling kan skje i det hele tatt. Den moderasjon og klokskap som sovjetlederne har vist står i grell kontrast til den aggressivitet som i dag utvises fra amerikansk side, og som gang på gang bringer verdensfreden i fare.»

(Orientering nr. 39-1967, leder).

Dette er skrevet bare vel et halvt år før invasjonen i Tjekkosllovakia. Vi kan ikke

si at Orientering med sin analyse av Sovjet skapte noe grunnlag for at leserne skulle forstå hva som skjedde da de russiske tanksene rullet inn i Praha. Tusenvis av SF-tilhengere stilte seg helt uforstående til det som hadde funnet sted, og partiets oppslutning sank betraktelig. Partiets politikk mot NATO var bygd opp på at Sovjet var snille, noe som åpenbart ikke var tilfelle.

Kulturrevolusjonen i Kina

For oss står kulturrevolusjonen som en av de viktigste politiske hendene i 60-åra. Folket ble mobilisert i stort antall for å hindre at Kina skulle bevege seg tilbake til kapitalismen.

For Sosialistisk Folkeparti og NKP var dette ikke tilfelle, de tok avstand fra kulturrevolusjonen fra første stund. Både Friheten og Orientering slukte de internasjonale pressebyråenes versjoner om kaos, mord, ødeleggelse og sult. At Friheten gjorde dette er ikke overraskende, hele deres verdensanskuelse var truet. Men hvorfor skulle Orientering og SFs ledelse protestere mot at SUF på sitt landsmøte i 1967 hadde kalt kulturrevolusjonen for «en klart demokratiserende, antibyråkratisk og anti-imperialistisk tendens.»

Svaret er dessverre altfor enkelt. Kulturrevolusjonen rettet seg også indirekte mot utviklinga i Sovjet. Kulturrevolusjonen skulle hindre at ei slik utvikling fant sted også i det sosialistiske Kina. Særlig aktiv i Orientering i denne perioden var Sigurd Evensmo, han kalte SUF for å være på «parti med Mao» og at «SUF godtar en Mao-dyrkelse som for lengst har overgått dyrkelsen av Stalin på det verste» (Se Orientering 38 og 40 1967).

Orientering forsvarer Sovjet åpent mot angrep fra den kinesiske kultur-

revolusjonen. Det tredje standpunkt er på vei ut. Evensmo klarer heller ikke å skjule dette: «Når studentgruppen lanserer sin skråsikre viten om Kina, og så møter en hardere reaksjon enn skuldertrekk og overbærende velvilje, skyldes dette mye at de forener sin hyllest til kulturrevolusjonen med en Sovjet-fiendtlig holdning.»

Som vi ser har SF og (sjølsagt) NKP en rekke ganger i 1960-åra inntatt en direkte feilaktig holdning til både sosialdemokratene og Sovjet. Dette er en arv de åpenbart har tatt med seg, og er i ferd med å forsterke i Sosialistisk Valgforbund. SF og til og med, NKP tok i 1968 avstand fra sosialimperialismens verste utvekster: invasjonen i Tsjekkoslovakia. I 1974 nekte partene i SV samlet, og enkeltvis, å være med på en demonstrasjon som tar avstand fra okkupasjonen, og de bryter samarbeidet med AKP 1. mai i Oslo på grunn av at de ikke vil vise solidaritet med det Tsjekkoslovakiske folk. Verken SF eller NKP har trukket noen annen lærdom av Sovjets angrep på Tsjekkoslovakia enn at alt som skjer i sosialismens navn ikke er like riktig.

2. »SOVJET ET SOSIALISTISK LAND, DNA ET SOSIALISTISK PARTI«

Hvordan kan det være mulig for Sosialistisk Valgforbund å forsvare samarbeidet med Arbeiderpartiet 1. mai 1974 i Oslo? Hva er grunnlaget for at Sosialistisk Valgforbund ikke bare nektet å delta i solidaritetsdemonstrasjonen for det Tsjekkoslovakiske folk den 21. august i år, men brukte Friheten og Orientering til

ROSEN I DEN KNYTTEDE HÅND

Orientering kommenterte bildet slik: »Presidentvalget 19. mai er bare innledningen til en kommende styrkeprøve om makten i det franske samfunnet.» Klassekampen var aleine om å bringe fram stoff om Mitterrands »innsats» under Algeriekrigen, støtten hans til NATO og USA og den høyreorienterte politikken han og »venstre-alliansen» med revisjonistene sto for.

aktivt å bekjempe manifestasjonen? Holdninga til, og analysen av sosialdemokratene og Sovjet, er nøkkelen til å forstå SVs handlinger i disse viktige spørsmålene, og har vært ledetråden i hele partiets praksis siden Stortingsvalget.

For SV-ledelsen er DNA fremdeles et sosialistisk parti som dessverre midlertidig har kommet på avveier. Samarbeidet med DNA/LO-toppen 1. mai er ledd i arbeidet med å bringe Det Norske Arbeiderparti på rett kjøll igjen. På samme måte ser SV-ledelsen på Sovjet og de andre landa i Øst-Europa som sosialistiske stater. De er

riktignok heller ikke helt fullkomne, men hvem er nå det?

Det er Friheten og revisjonistene i SV som er drivkreftene bak både samarbeidet med sosialdemokratene og knefallet for Bresnjev. Dette er neppe en nyhet for Røde Fanes lesere. NKP pleier en intim omgang med Øst-Europa, en rask gjennomgang av et helt tilfeldig nummer av Friheten viser dette tydelig. Avisen er full av notiser om besøk i Sovjet, DDR og Romania, spedd med feriereportasjer fra Svartehavet. Det som er nytt er at det er denne linja som er på offensiven i Sosial-

istisk Valgforbund, og at også Orientering gjør seg til talsmann for denne retningen.

I Orientering nr. 12/1974 har Dag Seierstad en artikkel om »SV og den internasjonale arbeiderbevegelsen.» Seierstad er ingen tilfeldig SFer, men medlem av sentralstyret gjennom en rekke år. At Dag Seierstad er skeptisk til samarbeid med Bresnjev-klikken er helt i tråd med de beste tradisjonene i Sosialistisk Folkeparti. Men døra stilles åpen på slutten av artikkelen:

»I dette perspektivet blir samarbeidet med f.eks. kommunistpartiene i Sovjet, Øst-Europa, Kina, Vietnam og Cuba nyttig og nødvendig så lenge det tar sikte på praktiske tiltak for å bygge opp den internasjonale arbeiderfronten mot kapitalen.»

Her er Sovjet igjen et sosialistisk og anti-imperialistisk land, – tilmed på linje med Kina.

Både i Friheten og Orienterings redaksjon blir det betraktet som en grov provokasjon å kalle Sovjets utenrikspolitikk for imperialistisk I Orientering 24. august finnes det en lengre leder som prøver å begrunne hvorfor det var helt feilaktig å demonstrere mot okkupasjonen av Tsjekkoslovakia. Vi kommer tilbake til denne lederen seinere, det er et viktig dokument for å forstå utviklinga mot Moskva innen Sosialistisk Valgforbund. Derfor ganske kort her.

Orientering hevder at det er en »kinesisk analyse» å kalle sovjets politikk ovenfor Tsjekkoslovakia for imperialistisk. SV vil ikke blande seg inn i konflikten mellom Sovjet og Kina, men i steden utvikle sin egen, »sjølstendige» analyse.

La oss avslutningsvis i dette avsnittet slå fast at denne sjølstendige analysen går ut på at Sovjet er en sosialistisk stat. La oss videre slå fast at den 21. august i år førte

denne sjølstendigheten til et forræderi mot det Tsjekkoslovakiske folket. Et forræderi der det på ingen måte går an å dekke seg bak revisjonistene i NKP. Det er hele Sosialistisk Valgforbund som må bære ansvaret for både de »sjølstendige» analysene av Sovjet, og av praksisen i forbindelse med Tsjekkoslovakia-demonstrasjonen i august.

KALHEIM OG ASPENGREN PÅ YOUNGSTORGETS BASAR 1. MAI 1974

La oss før vi tar fatt på *samarbeidet* mellom DNA og SV, minne om at dette samarbeidet på ingen måte var det dominerende trekk i 1. mai-feiringen i landet sett under ett. Mange steder lyktes det å skape enhetlige arrangementer til venstre for DNA/LO-ledelsen. Det var først og fremst i Oslo at samarbeidet DNA-SV slo ut i full blomst. Dette er helt naturlig, det er i hovedstaden at ledelsen i partiet har sin sterkeste stilling.

SV fridde tidlig til Arbeiderpartiet

I Oslo var det linja til SVs faglige utvalg helt fra årskiftet av å prøve å få i stand samarbeid mellom SV og DNA 1. mai. Det var tale om en faglig markering, arrangert av Sam.org. i Oslo. Det var derfor liten eller ingen kontakt mellom SV og AKP før møtet i Sam. org. den 11. februar. SV arbeidet intenst får å skape en enhet med DNA. Dette lyktes ikke, men uenigheten gikk ikke så svært dypt. Det var i første rekke talerspørsmålet man ikke ble enige om.

Etter møtet i Oslo Faglige Samorganisasjon 11. februar ble så Faglig 1. mai Front dannet, hvor AKP(m-l) deltok. Ikke lenge etter så også Arbeiderfront 1974 dagens lys, her var det SV som var den drivende kraft. I begynnelsen var det ingen kontakt mellom de to organisasjonene, tross gjentatte henvendelser fra

Faglig 1. mai Front. Dette skyldtes at SVs faglige utvalg fortsatte å fri til DNA/LO-ledelsen.

Frieriet førte imidlertid ikke fram på dette tidspunkt, og det kom til forhandlinger mellom de to frontene til venstre for DNA-ledelsen den 22. mars. Formålet var å komme fram til en felles plattform og et felles arrangement 1. mai.

Dette lyktes, – nesten. Protokollen var til og med underskrevet da SV trakk seg tilbake, angivelig på grunn av parolen: »Frihet for Tsjekkoslovakias folk». Denne parolen skulle ikke være noen hovedparole, men det var blitt enighet om at slike paroler skulle godtas dersom tilsluttende foreninger eller klubber vedtok dem. Selv ikke dette var tilfredsstillende for Bresnev-tilhengerne i SV. De ville ha rett til å sensurere vekk solidariteten med det Tsjekkoslovakiske folk 1. mai. Bruddet var dermed et faktum.

I løpet av kort tid kom det nå til enighet mellom DNA/LO-ledelsen og Arbeiderfront 1974. Tida var moden for samarbeid da 1. mai nærmet seg. DNA var livredd for at toget i år bare skulle bestå

av pamper og musikkorps. SV var her den reddende engel.

Vi ser at det på ingen måte er riktig at enheten mellom DNA og SV ble spikret sammen i full fart etter at det hadde kommet til brudd mellom Faglig 1. mai front og Arbeiderfront 1974. Sviket mot arbeiderklassen blir ikke mindre av denne grunn, men det er et viktig punkt fordi det kan være med på å forklare den måten som bruddet mellom Faglig 1. mai Front og Arbeiderfront skjedde på.

SVs faglige utvalg hadde primært gått inn for samarbeid med DNA helt fra begynnelsen av, en politikk de også lyktes med.

Hensynet til Arbeiderpartiet viktigere enn klassekampen

Resultatet kjenner vi. Aspengren og Kalheim sto sammen på Youngstorget 1. mai. Sjøl om toget i oppslutning var langt mindre enn Faglig 1. mai front, så ble det langt fra noen katastrofe. Tidligere har AUF fungert som DNAs radikale alibi i 1. mai toget, i år var det SV som spilte denne rollen.

Det kom ikke noen oppfordring fra SV-konferansen om å stemme nei ved jern- og metalls tariffoppgjør, enda avstemninga skulle finne sted få dager etter. SV ville ikke blande seg inn i hva arbeidsfolk valgte å stemme. (Bildet fra Friheten).

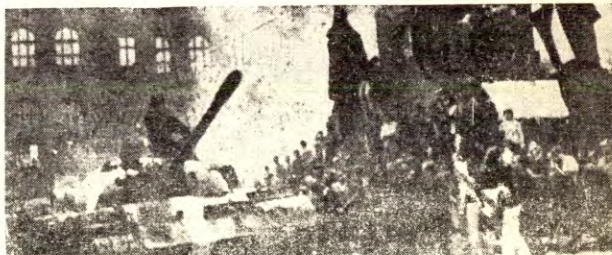
21. august og kampen for sosialismen

Skulle vi fullføre de oppgaver som faller på oss, som anti-imperialister i et NATO-land, så burde vi hatt atskillige demonstrasjoner for Kypros før vi satte oss ned med 6-årsjubileer.

Imperialismen rår bl. a. ved å splitte sine motstandere og sette dem opp mot hverandre. SV bør ikke kaste oss inn i den politiske drakamp som nå utspiller seg mellom Sovjetunionen og

Kina. Det er dette Klassekampen legger opp til ved sine kinesisk-inspirerte ufall mot Sovjet i nummer etter nummer. Vi må komme fram til en sjølstendig vurdering av de to stormaktene og deres plass i en verden dominert av imperialismen. Og da nytter det ikke med skjellsord som «sosialimperialisme» og «nye tsarer».

I leiarartikkelen i Orientering 24. august var den sovjetiske hærtakinga av Tsjekkoslovakia minka inn til eit 6-års jubileum. I Friheten gikk redaktøren så langt at han forsvarte den sovjetiske innmarsjen og kalte han for »stasjonering av tropper».

Det var ikke hensynet til enigheten i kampen mot monopolkapitalen, klasse-samarbeidet og imperialismen som spilte størst rolle for SV-ledelsen 1. mai. Det spilte ikke noen rolle i det hele tatt. For dem var taktikken overfor den store sosialdemokratiske partiet langt viktigere enn arbeidsfolks kamp, både den kortsiktige og den langsiktige.

Nå er det gått et halvt år siden knefallet for Aspengren og Bresnjev 1. mai. Hvordan vurderer vi det som hendte i dag? I dag ser vi tydelig at det som skjedde på

ingen måte har vært noen enkeltstående tilfeller i SVs praksis, verken i forhold til sosialdemokratene eller i holdningen til Sovjet. Motstanden mot parolen »Frihet for Tsjekkoslovakais folk» fulgte SV godt opp den 21. august. Og både i lønnsoppgjøret og i en rekke saker i Stortinget, har SV fungert som en støttespiller for DNA-regjeringen. Dette er en politikk som i sin konsekvens kan føre til at Arbeiderpartiet gjenreiser sin tillit i den norske arbeiderklasse, noe partiet etter vår mening *ikke* fortjener. Det har ikke

skjedd noe i Arbeiderpartiet som skulle tyde på det.

NKP ivrigst for samarbeid med DNA

Vi har tidligere pekt på at årsaken til at SV kommer ut på feil side i klassekampen skyldes deres feilaktige analyse av sosialdemokratene og Sovjet. Når DNA blir betraktet som et sosialistisk parti forstår vi godt at en ivrer for samarbeid 1. mai. Når Sovjet blir sett på som et sosialistisk land, forstår vi også at en ikke vil demonstrere mot denne staten på arbeiderklassens internasjonale kampdag.

Det kan igjen være nødvendig å minne om at de som sterkest går inn for samarbeid med DNA også er de som mest aktivt forsvarer sosialimperialismen i Sovjet. Det er her en klar sammenheng.

I en politisk erklæring fra «Konferansen av Kommunistiske partier i de kapitalistiske land i Europa» heter det som ei generallinje for partienes politikk under overskrifta «Aksjonsenhet med sosialdemokratene» følgende:

«Selv om vidde sosialdemokratiske ledere fortsatt opptrer som forsvare av det kapitalistiske systemet, utvikler det seg likevel i de sosialistiske og sosialdemokratiske partiene, om enn i forskjellig grad og i svært forskjellige situasjoner — en voksende kritikk av klasse-samarbeidet, og en voksende interesse for konsekvent kamp mot storkapitalen.»

Dette er bakgrunnen for at det nettopp er revisjonistene i NKP som har vært de ledende i å utvikle samarbeidet med DNA. Oppsummeringa av de siste års klassekamp i Norge går ikke ut på at DNA som parti, og i regjeringssposisjon, fører monopolkapitalens politikk, men tvert i mot «viser en voksende interesse for konsekvent kamp mot storkapitalen». Oppsummeringen av EEC-kampen går da selvfølgelig heller

ikke ut på at DNA/LO-ledelsen sto i spissen for å gjennomføre monopolkapitalens imperialistiske politikk, men at «en voksende kritikk av klasse-samarbeidet» gjorde seg gjeldende i partiet. Med slike analyser er det lett å forstå at en velger å gå sammen med Aspengren 1. mai, — der er dette revisjonistene mener med «Aksjonsenhet med Sosialdemokratene». I dette tilfellet mener vi at det bare er et annet ord for KLASSESAMARBEID.

DET TREDJE STANDPUNKTS VEKST OG FALL — TSJEKKOSLOVAKIA 1974

Vi har tidligere pekt på at det også i slutten av 1960-åra var tydelig at det tredje standpunkt i SF var på retur. SF nektet å være med på en hilsningsadresse til Sovjet i forbindelse med 50 årsdagen for oktoberrevolusjonen. I løpet av det siste halvåret er resten av det tredje standpunkt falt i grus. Formelt ble det brudd i 1. mai forhandlingene på grunn av at SV-ledelsen ville ha rett til å sensurere vekk plakater som ville uttrykke solidaritet med det tsjekkosllovakiske folket. Denne triumfen for Bresjnev og han tilhengere i SV ble fulgt opp i august da det skulle holdes en demonstrasjon mot okkupasjon av Tsjekkoslovakia.

NKP støtter okkupasjonen av Tsjekkoslovakia

La oss først se hva Friheten hadde å si til denne demonstrasjonen: «AKP og UH i felles demonstrasjon 21. august» er overskrifta på artikkelen i avisa (Friheten nr. 32-1974, side 8). Bortsett fra skjellsord som «borgerskapets provokatøren» og berserkene innen Allepartiet» vil vi rette oppmerksomheten ved følgende sitat, (våre understrekninger):

»Etter seks år, heter det i Klassekampen, står titusener av sovjetiske tropper fortsatt i landet. Ikke ett ord om at det i umiddelbar nærhet av den Tsjekkoslovakiske grensen befant seg, og fortsatt befinner seg, et stort antall amerikanske soldater. Ikke ett ord om at det i Vest-Tyskland i dag som dengang befinner seg en USA-arme på over 400 000 mann, utrustet med atomvåpen, og med utskyttingsramper klare til bruk — et faktum som opplagt, i en *spent situasjon*, var sterkt medvirkende til militærangrepet for 6 år siden. Betyr dette at f.eks NKP mener at det er i orden at fremmede tropestyrker for all framtid skal stasjoneres utenfor egne lands grenser? Nei på ingen måte. Det mener ingen kommunistiske partier, heller ikke SUKP.»

To ting bør en merke seg. For det første at Friheten støtter okkupasjonen av Tsjekkoslovakia i dag. Det heter faktisk ikke engang okkupasjon i Frihetens språkbruk men »stasjonering av fremmede styrker utenfor landets egne grenser». En både vakker og lyrisk formulering er likevel ikke nok til å skjule sannheten: Titusener av sovjetiske styrker okkuperer i dag Tsjekkoslovakia. For det andre bør en merke seg at Friheten, og det er redaktøren sjøl som har skrevet artikkelen, også forsvaret selve invasjonen i 1968. Det var en »spent situasjon» og mange amerikanske styrker i Vest-Tyskland som ga russerne rett til å voldta Tsjekkoslovakia.

Orientering feirer Tsjekkoslovakia under teppet

Hva så med Sosialistisk Folkepartis hovedorgan Orientering? Er også den avisen blitt løpegutt for Bresjnev? Orientering gjør et mer grundig forsøk på å forklare hvorfor det var feilaktig å

støtte en demonstrasjon mot okkupasjonen, — i alle fall bruker de mye større plass enn Friheten. Men Lars Allden som har skrevet lederen går som katten rundt den varme grøten. Han prater om all-europeisk sikkerhetskoneranse og om USA-imperialismen. Men skulle USA-imperialismens og dens forbrytelser og folkemord i Vietnam hindre oss i å protestere mot overgrep fra andre imperialistiske stater? Skulle USA-imperialismens støtte til juntaens makt-overtakelse i Hellas hindre oss i å protestere mot okkupasjonen av Tsjekkoslovakia?

Og Allden skriver om Kypros. »Tyrkiske og greske arbeider- og bondegutter blir brukt for å skaffe USA en bedre strategisk posisjon i Middelhavet og Midt-Østen. Skulle vi fullføre de oppgavene som faller på oss som anti-imperialister i et NATO-land, så burde vi hatt atskillige demonstrasjoner for Kypros før vi satte oss ned med 6-årsjubileer.» (Leder i Orientering 24. august 1974)

Dette er sterke ord. Tsjekkoslovakias frihet er blitt et uviktig spørsmål, demonstrasjonen blir betraktet som »å sette seg ned med 6-årsjubileer».

Og så som et siste argument, som toppen på kransekaka kommer følgende: »Som store makter kan Kina og Sovjet forfekte nasjonale og hegemoniske interesser på tvers av de krav som internasjonal arbeidersolidaritet stiller. Men det kan ikke være vår oppgave å låne øre og navn til denne kamp». Kjære kamerater i Sosialistisk Valgforbund. Når ble okkupasjonen en konflikt mellom Sovjet og Kina? Er det fordi Kina tok avstand fra invasjonen at dere blir tvunget til ikke å gjøre det samme?

Med de holdningene som Orientering her gir uttrykk for er det god grunn til å

påstå at det tredje standpunkt er utryddet i SFs ledelse også. I stedet støtter en aktiv opp om Bresjnev-doktrinen, og sluker supermaktsamarbeidet USA/Sovjet røtt, med både hud og hår. Få steder finner en den alleuropeiske sikkerhetsordningen beskrevet i slike ordelag og med slik glød som i Friheten og Orientering.

Knefallet for sosialimperialismen 1. mai og 21. september er SVs hittil største brudd mot den internasjonale solidaritet. I steden for å støtte det okkuperte tsjekkosllovakiske folket, valgte en å støtte okkupantene. Dette er noe nytt i SF, i alle fall, å vise solidaritet med undertrykkerne. Ingen formuleringer om at det ikke er noen okkupasjon, men bare stasjonering av fremmede styrker kan skjule sannheten. Intet utenomsnakk om Vietnam, Kypros eller Hellas kan forsvare handlingene. Denne gangen var det Tsjekkoslovakia det gjaldt. Sosialistisk Valgforbund glemte ikke bare å vise sin solidaritet, de tok imperialistenes standpunkt i den internasjonale klassekampen.

Avslutningsvis er vi nødt til å stille spørsmålet: Hva med neste gang sosialimperialismen viser seg fra den militære siden, kan vi stole på at SV tar et riktig standpunkt da? Det er ingen grunn til å regne med det. Dersom folkeopinionen blir for sterk kan det tenkes at partiet av reint opportunistiske grunner velger å ta avstand fra de verste utvekstene av sosialimperialismen, men noe helhjerta og langvarig solidaritetsarbeid fra SV sin side vil ikke komme.

I steden vil de fortelle oss om Sovjets innsats i kampen mot fascismen, om USA-imperialismens forbrytelser, om alleuropeiske sikkerhetsløsninger og om »6 års-jubileer». I verste fall vil de åpent forsvare sosialimperialismens handlinger. Helt sikkert er det at de undertrykte folkene i Øst-Europa har like liten støtte

å vente fra Sosialistisk Valgforbund sin side, som folket i Chile kan vente seg støtte fra Høyre. Og knapt nok det.

Norge, Sovjet og fiskerigrensa

Kravet om utvidelse av den norske fiskerigrensa har etter hvert fått støtte hos det arbeidende folket i hele Norge. Rovfisket fra de utenlandske trålerne har aktualisert kravet. Sovjets oppsigelse av torskeavtalen mellom Norge og Storbritannia har gjort det tvingende nødvendig for bevaring av næringsgrunlaget å foreta denne utvidelsen nå.

Regjeringa vakler på spørsmålet. Riktignok er presset fra fiskeribefolkninga sterkt, men presset fra stormaktene er sterkere.

En norsk utvidelse vil sjølsagt komme i motsetning til Storbritannia, Vest-Tyskland, USA og Sovjets interesser. De har alle den samme fortolkning av havenes frihet som imperialistene alltid har hatt. Særlig er det Sovjet som står imot den norske utvidelsen. Dette skyldes ikke bare fisken, men først og fremst oljeforekomstene utenfor kysten i Nord-Norge og i Barentshavet. Sovjet ønske kontroll over et større område enn det de har i dag. De norske interessene er truet.

SV har helt riktig fremmet forslag om utvidelse av fiskerigrensa. Partiet har imidlertid ikke sagt et ord om at det er Sovjet som i sterke grad står i veien for kravet til de norske fiskerne. Da Sovjet sa opp torskeavtalen kom det ingen protester fra SV. Ottar Brox var riktignok frampå og fortalte hva han mente om både Englang og Sovjet. Han ble raskt dysset ned og kom med et slags dementi. Knefallet for Sovjet er begynt også når det er norske interesser som er truet. Interessene til fiskeribefolkningen står her i motsetning til lojaliteten ovenfor Sovjet.

Det er langt fra sikkert hvilket standpunkt SF kommer til å ta i framtida. »Friheten» har allerede vært ute og signalisert hvilken vei det blåser. Avisa har i skrivende stund (1. okt.) bare hatt en »kommentar» til Sovjets oppsigelse av forskeavtalen. I nr. 33, som kom i slutten av august, bringer avisa utdrag fra den sovjetiske delegasjonens uttale på konferansen. Uten en eneste kommentar. Dette kan vanskelig bli tolket på annen måte enn at NKP støtter Sovjets imperialistiske politikk i dette spørsmålet framfor de norske kystfiskernes interesser. På denne måte åpner de for at det samme skal skje når det gjelder fiskerigrænseutvidelsen.

Bekjemp begge supermaktene

Foruten de argumentene mot solidaritet med det tsjekkosllovakiske folk 1. mai og 21. august som vi har referert tidligere, finnes det to som direkte angår AKP. For det første påstår SV at »AKPs interesse for Sovjet og Tsjekkoslovakia er av ny dato, og hensikten er å splitte SV». For det andre blir det hevdet at AKP »har sluttet å bekjempe USA-imperialismen».

SV-lederne veit bedre, begge deler er løgn. Vi har sett at SUF så tidlig som i 1967 tok avstand fra utviklingen i Sovjet på helt riktige premisser. Protesten mot okkupasjonen av Tsjekkoslovakia i 1968 fulgte stort sett den samme argumentasjonen som i dag. Kunnskapene om hvordan kapitalismen var innført igjen i Sovjet var kan hende ikke så velutvikla som i dag, men noen »linjeendring» fra AKP sin side er det langt fra når vi kaller Sovjet for et sosialimperialistisk land, — sosialisme i ord — imperialisme i handling.

Selvfølgelig er det heller ikke riktig at vi har sluttet å bekjempe USA-imperialismen, verdens folks fiende nummer en. Det er ingenting i vårt anti-imperialistiske

arbeid som kunne tyde på det. Det vi har sagt er at det er nødvendig å slåss mot begge de to supermaktene. AKP er dessverre det eneste politiske partiet i Norge i dag som inntar dette standpunktet. SV nekter å kritisere Sovjet på samme måte som DNA og de andre borgerlige partiene nekter å protestere mot USA-imperialismens politikk.

I et tilfelle i sommer nektet til og med SV å være med på en demonstrasjon mot USAs forsvarsminister Schlesinger da han besøkte Oslo. Grunnlaget for demonstrasjonen var for snevert til at SV kunne delta, det var argumentasjonen. Den virkelige årsaken var at SV ikke ville delta i demonstrasjonen fordi de ikke sjøl hadde tatt initiativet til den. Hensynet til at en av USA-imperialismens fremste representanter ble møtt med en kraftig demonstrasjon var unerordnet SVs forsøk på å skumme partipolitisk profitt på sin anti-imperialisme. Når dette ikke lyktes fikk heller Schlesinger komme uten noen avskydemonstrasjon.

LØNNSOPPGJØRET — SV-FIASKO PÅ ARBEIDSFOLKS BEKOSTNING

Lønnsoppgjøret i år var svært viktig for hundretusener av familier. Prisstigninga hadde vært enorm det siste året, og dette avspeilte seg i de krava som kom inn. Innen Jern og metall kom det krav fra en rekke arbeidsplasser om et skikkelig kronetillegg og full kompensasjon for videre prisstigning. Dette var arbeidsfolks svar på de kolossale investeringene i oljeindustrien. Også Kalheim sto på disse krava og mente at 20 % i generelt tillegg var et rimelig krav å stille. Dette var imidlertid i god tid før forhandlingene kom i gang.

I disse forhandlingene kastet både SV og DNA kronetillegget overbord allerede i startfasen og landet på et »krav» 7,5 %,

langt under det arbeidsfolk over hele landet hadde krevd. Dette hadde de forhandlerne som var medlemmer av SV gått med på for å sikre selve trumfen i lønnsoppgjøret: indeksregulering med full kompensasjon. Vi fikk høre at det ikke var så viktig å få dekket den prisstigninga som hadde vært, det var framtida som måtte sikrest. Ved at SV ikke tok opp de kravene som var stilt på golvet, og aktivt gjorde seg til talsmann for dem – sto partiet ikke fram med en politikk som kunne være noe alternativ til DNA/LO-ledelsens klassesamarbeid.

At motsetningene ikke ble skjerpet mellom de forhandlerne som tilhørte SV og DNA var helt i tråd med linja til SVs faglige utvalg. Lønnsoppgjøret skulle brukes til å knytte band mellom SV og DNA på det faglige plan slik at «aksjonsenheten» kunne vokse fram den veien. Vi skal også huske at dette skjedde omtrent på den tida DNA og SV forhandlet om felles arrangement i Oslo 1. mai. SV ville vise DNA at det var et ansvarlig parti, som ikke dreiv demonstrasjonspolitikk. Det finnes ingen andre forklaringer på at SV kunne framsette slike dårlige krav enn at hensynet til enhet med DNA/LO-ledelsen veide tyngre enn et skikkelig lønnsoppgjør for arbeidsfolk. Det var ikke bare Jern og metall de gjaldt, oppgjøret i dette forbundet ble betraktet som en prøveklut for de seinere oppgjørene.

Det hører med til denne tragiske historien at heller ikke dette høyre-vridde forslaget fra SV-tillitsmennene klarte å oppnå noe flertall i Jern og metalls forhandlingsdelegasjon. Forslaget som ble sendt ut til uravstemning innholdt bare 6,5 % i tillegg og 80 % kompensasjon. Forslaget ble vedtatt. Jern og metallarbeiderne fikk verken et skikkelig krone-tillegg eller full kompensasjon for pris-

stigninga, – et resultat SVs faglige tillitsmenn må bære sin del av ansvaret for.

SV nektet å ta stilling til avstemningsalternativene

SV hadde en stor landskonferanse som drøftet samlinga til ett parti uka før avstemninga skulle være slutført i Jern og metall. Det kom ikke noen oppfordring fra denne konferansen om å stemme ned forslaget. Hvorfor ikke? Skulle det ikke være den eneste riktige politikk å aktivt propagandere for at arbeidsfolk stemte ned dette usle forslaget.

Ikke for SV. Fra pressekonferansen etter SV-landsmøtet fikk vi høre at dette var et faglig spørsmål som partiet ikke ville blande seg inn i. Gustavsen fortalte at han var helt sikker på at arbeidsfolk sjøl visste hva de skulle stemme, – uten å måtte spørre SV. En vakker formulering, men konsekvensene ble katastrofale. SV gjorde ingen ting for at folk skulle stemme nei den 26. april. Ingen oppfordringer, vedtak eller løpesedler. Denne linja ble til og med fulgt opp i Jern og metall avd. 1. i Oslo. Her ville heller ikke Kalheim være med på et forslag som oppfordret medlemmene til å stemme nei. Det kunne bli oppfattet som om det var gått partipolitikk i lønnsoppgjøret, og det måtte ikke skje.

Mens DNA/LO-ledelsen brukte hele «Arbeiderpressa» og alle fagbladene til å fortelle hvor bra lønnsoppgjøret var, og oppfordret til å stemme ja, valgte SV-ledelsen å ikke blande seg inn i hva arbeidsfolk skulle stemme. Dette er frivillig, aktiv og bevisst halehengspolitikk til høyresosialdemokratene.

Forklaringen på denne halehengspolitikk er imidlertid svært enkel. SVs faglige utvalg tenkte på de kommende

valg innenfor forbundene og på den neste LO-kongressen når de la opp sin politikk foran årets tariffoppgjør. Skal det være mulig å ta kampen opp med DNA-hegemoniet i fagbevegelsen har SVs faglige utvalg resonert at det ikke vil lønne seg med »demonstrasjonspolitik». Det må hele tida markeres en viss motsetning til Arbeiderpartiet, men denne må aldri bli stor, og aldri settes på spissen. På denne måten skal en »gjøre det lett» for arbeidsfolk å velge Sosialistisk Valgforbund.

At denne linja førte til fiasko for SV ved årets oppgjør er en ting. Verre er det at konsekvensene av denne linja ble et katastrofalt dårlig lønnsoppgjør for flesteparten av lønnstakerne.

3. »GROBUNN FOR SV-IDEER PÅ STORTINGET»

Dersom en tar utgangspunkt i Orientering og Friheten burde omtrent hele denne kritikken av SVs praksis i inneværende år har dreiet seg om partiets stortingsarbeid. Avisene har overlegent ofret mest plass for denne virksomheten.

SV har tatt en rekke feilaktige standpunkter i stortinget, noen av disse kommer vi tilbake til. *Den alvorligste feilen ligger imidlertid i selve instillingen til det parlamentariske arbeidet, og måten dette arbeidet blir drevet på.* SV sprer ikke bare parlamentariske illusjoner hos sine tilhengere, de er meget alvorlig angrepet av dem sjøl.

Etter stortingssesjonen var avsluttet på forsommeren hadde Orientering et intervju med Berit Ås, Finn Gustavsen, Berge Furre og Reidar T. Larsen. Deres

konklusjon på et års arbeid i stortinget har Orientering summert i artikkelens to overskrifter: *Grobunn for SV-ideer og Vi gjør mer enn dere ser på TV.* Det er på stortinget det er grobunn for SV-ideer, og det er på stortinget SV gjør mer enn vi alle sammen er klar over.

Disse to overskriftene oppsummerer SVs stortingsarbeid i et nøtteskall. Klarere går det neppe an å fortelle verden at Stortingsarbeidet har en helt bestemt status i SV, og at arbeidet på ingen måte er knyttet til massekampen.

Når det er grobunn for SV-ideer i stortinget må vi spørre: hos hvem? Det er selvfølgelig Arbeiderpartiets stortingsmenn det tenkes på. Dette er forklaringen på at SV praktiserer en halehengspolitik til DNA, de prøver å reformere DNAs representanter på stortinget. I alle fall det som måtte oppfattes som »venstrefløyen» i DNA.

Når Orientering finner det nødvendig å fortelle sine lesere at stortingsrepresentantene gjør mer enn leserne er klar over, må dette tas som et tegn på at kontakten mellom folka på tinget og den vanlige arbeider er dårlig. Hvordan kan denne kontakten styrkes? Gustavsen vet hvordan dette skal gjøres: »En bønn til alle SVere, spander fem kroner i året og abonner på Stortingstidende.» Av alle ting på denne jord så oppfordrer Gustavsen folk til å sette seg mer inn i det som skjer på tinget gjennom Stortingstidende. Og Gustavsen begrunner dette forslaget med at: »Det er så inspirerende å møte folk som konfronterer oss med det vi virkelig har gjort på stortinget, og ikke bare går på oss med en overskrift fra f. eks. VG eller Tønsberg Blad.» (Orientering nr. 23. juni 74). Vi skal nok sørge for at SV blir konfrontert med sin praksis, men ellers snur Gustavsen forholdet mellom velgerne og representantene på hodet.

Presidenten

● Torild Skard debuterte som lagtingspresident mandag 10. desember – i helrødt. Det var to saker på kartet, blant dem loven om matmoms-kompensasjon.

Torild førte klubba med myndig hand, med en solidere treningsbakgrunn enn de fleste presidenter: SFs landsmøter gjennom åra. Hun rakk å gi sin første reprimande, også, og gled slik sett pyntelig inn i rekka av refsende og form-opptatte presidenter: hun ba om å få slippe å bli kalt «herr president». Alle alternative tiltaleformer var ok. Ved sin side hadde hun nok en SV'er: Arne Kielland – som er valgt

til Lagtingets sekretær.

Og i salen: de gamle gutta, – Guttorm Hansen, Sven Stray, Egil Aarvik m.fl.

Det er synd at dette Lagtinget møtes så sjelden og ikke har mer makt.

To klipp frå Orientering om livet på Stortinget. Om det er ein freistnad på å skape blest om arbeidet SV driv på Stortinget eller kva det er, veit ikkje vi.

En representant for arbeiderklassen på storunget skal først og fremst reise de sakene og de kravene som allerede på forhånd er stilt i massekampen. De skal ikke rote seg ned i parlamentarisk taktikkeri og komitearbeid for å skape et større grunnlag for SV-ideer på Stortinget. Arbeiderklassen vil være best tjent med at klassekravene ble reist på tinget, uansett om dette ville føre til at SV som

Kielland 18 sek. foran Gustavsven

● Stortinget IL er konstituert og med i styret er Arent Henriksen, SVs mann til forsvar av også andre interesser enn mosjonen og gullmedaljene.

Under et uttakingsrenn i Holmenkolløypa (kort dameløype) måtte våre to tapre kandidater se seg slått av hele tre sosialdemokrater (Asbjørn Sjøthun best med 10.05) og en ærgjerrig ungdom med minst englevinger på (Kjell M. Bondevik). Men så kom våre to på 5. og 6. plass (og det var hele to til med).

Sensasjonen sørget Arne Kielland for, som med 11.47 slo veteranen Finn Gustavsven med 18 sekunder. Sistnevnte sprakk visst. Om førstnevnte sprakk på et lavere nivå, – vites ikke – men begge hadde smurt med grønt og blått.

parti eller som enkeltpersoner mistet respekt hos de andre representantene. Selv ikke hos Arbeiderpartiets venstrefløy. Resultatet av en slik politikk blir nettopp at folk spør: hva gjør dere på stortinget? Da nytter det ikke å svare + vi gjør mer enn dere er klar over, – les bare stortingstidende.

SV har fullstendig akseptert det parlamentariske spillet. De bringer referat

i Orientering fra Stortingsrepresentantenes langrenn der Arne Kielland ble nummer 5. Den dagen Torild Skard debuterte som president i lagtinget var en stor dag i SV. I tillegg til Torild Skard var Arne Kielland sekretær ved dette møtet. Orienterings kommentarer til denne historiske begivenhet var følgende hjertesukk: »Det er synd at dette Lagtinget møtes så sjelden og ikke har mer makt.» (Orientering nr. 1. 1974).

Og SV driver med i Stortingets arbeidsstil. Arbeidsbyrden er enorm, dokumentene mange og tida knapp, det er ikke rart at kontakten med velgerene på denne måten blir dårlig. For at vi virkelig skal forstå hvor intenst det arbeides har Reidar T. Larsen foreslått at alle representantene skriver opp sine overtidstimer, 8-timers dagen og arbeidervernloven gjelder nemlig ikke for stortingsmenn.

Med en slik praksis fjern fra folkets kamp, mener vi at det er grunnlag til å si at SVs representanter på Stortinget ikke har fungert som arbeiderklassens talsmenn.

Olje til Skottland –pressestøtte til DNA

Vi mener at SVs alvorligste feil på Stortinget har vært det manglende samsvare mellom klassekravene på grunnplanet og SV forslagene og taktikkeriet i stortingskorridorane. SV har stort sett oppført seg på Stortinget slik som parlamentariske partier pleier å oppføre seg.

Dette betyr ikke at SV har tatt riktig standpunkt til alle de sakene som de eller andre har reist i Stortinget. På ingen måte. I dette avsnittet vil vi ta opp tre slike saker som viser halehengspolitikken til DNA og manglende bruk av Stortinget som talerstol: Pressestøtta til DNA, ilandføring av olja til Skottland og abortsaka.

Ved Stortingsvalget i fjor stilte SV

parolen om at olja og gassen skulle i land i Norge. Da spørsmålet kom opp i Stortinget stemte SV derimot for at olja fra Friggfeltet skulle føres i land til Teeside i Skottland, SV hevdet at saka var kommet så langt at de ikke hadde noe annet å gjøre.

Slik klarte SV å bryte et av de fagre valgløftene. Argumentasjonen for løftebruddet åpner uhyggelige perspektiver for SVs praksis på Stortinget: »Det ville bare være en ren demonstrasjon» sa Finn Gustavsen om hvorfor ikke SV stemte i mot. Vi trodde at arbeiderklassens representanter på Stortinget nettopp skulle bruke talerstolen til å drive propaganda for en riktig politikk, uansett formelle betraktninger og tidligere vedtak. Sjølsagt ville det ha vært en demonstrasjon å stemme mot landføring til Teeside, men en slik demonstrasjon ville ha vært helt på sin plass, og et eksempel på hvordan arbeiderrepresentanter skal arbeide på Stortinget. I steden valgte SV den ansvarlige linja, som i dette tilfelle betydde en støtte til de internasjonale oljeselskapenes politikk.

Da pressestøtta var opp i stortinget i juni støttet Sosialistisk Valgforbund aktivt opp om forslagene som sikrer Arbeiderbladet en ekstrainntekt på 3,5 millioner kroner fra staten i året. På denne måten skulle SV være med på å demme opp mot monopolene i norsk presse.

Orientering skriver som begrunnelse for denne støtten: »SV er heller ikke tjent med at arbeiderbevegelsens samlede styrke reduseres ytterligere i forhold til de borgerlige» (Orientering nr. 22). Her står igjen DNA-toppen fram som en del av arbeiderbevegelsen. Mens vi hevder at høyresosialdemokratane er borgerskapets beste agenter i arbeiderbevegelsen, og ikke har noe imot at deres kraft svekkes,

omfavner Orientering DNA/LO-ledelsen som en del av den samlede arbeiderbevegelse. Det er ikke til å tro. Arbeiderpartiet som gikk i spissen for imperialistenes EEC-politikk, som aktivt støtter opp om NATO og USA-imperialismen og som nå legger opp til et gigantisk oljeeventyr – for monopolene, er en del av den samlede arbeiderbevegelse som ikke må svekkes! På grunn av Arbeiderbladets reaksjonære politikk ble det stadig vanskeligere å dekke det stigende under-skuddet hos fagbevegelsen. Med SVs hjelp ble det arbeidsfolks skattepenger som ble redningen i steden.

Det bør også nevnes i denne sammenheng at SV ikke tok standpunkt til om »Klassekampen» skulle ha rett til såkalte stillingsannonser fra staten. Departementet hadde bedt stortinget ta stilling til saka, SV var det eneste partiet som valgte å holde kjeft. I dette tilfelle er det ikke uttrykk for støtte til Klassekampen når SV velger å tie stille. Stortinget vedtok ei ordning i 1969 som skulle innebære at også Klassekampen, i likhet med mange andre aviser også skulle få annonser fra staten. Nå holdes avisa utenfor denne ordningen, og vi oppdager at SVs representanter på Stortinget *ikke* støtter dette rettmessige kravet fra AKP (m-l)s organ. Dette skjer samtidig som millioner ruller til Arbeiderbladet.

Abortsaka – samvittighet eller innfriing av klassekravet

På SVs stortingsprogram i fjor sto det en programpost om sjølbestemt abort. Likevel registrerer vi at det første året har gått på stortinget uten at SV har gjort stort for å reise saka. Det er klart at DNA ønsker å trenere saka – det har de gjort lenge. Men også SV har hengt seg på denne vogna. Begrunnelsen for å gjøre dette er imidlertid litt spesiell i forhold til det vi

har sett tidligere. Årsaken er at blant SVs stortingsrepresentanter finnes *en*, Otto Hauglin, som er mot sjølbestemt abort. Og SV er så demokratisk at det må han få lov til å være. Med den knappe margin det fra før av er i Stortinget kan Hauglins stemmegivning bety at forslaget om sjølbestemt abort blir forkastet. Hva slags demokrati er dette? Det er etterlevninger av den småborgerlige radikalismen på sitt verste. Hauglins samvittighet er langt viktigere en klassekravet som er reist av tusenvis av kvinner. Dette er litt pinlig for SV – derfor er saka bevisst trenert. Men samtidig er partiet i stand til å skryte av at det er så demokratisk i Sosialistisk Valgforbund, Hauglin har sin fulle rett til å stemme imot – dersom han sjøl vil. Samvittighet er nå engang samvittighet, og den spøker en ikke med.

Abortsaka blei kjørt ganske aktivt fram av SV under valgkampen i fjor. I sommer har SV laget en plakat hvor de fire viktigste sakene for partiet er tatt med. Blant disse sakene er sjølbestemt abort. SV krever at saka blir vedtatt *nå*. Det er godt gjort å være stor i kjeften etter at en har sittet på stortinget i et år uten å ha fremmet dette klassekravet. Men hulheten vil bli avslørt jo lenger saka blir trenert.

SV på springmarsj mot høyre

Oktober forlag ga i vår ut ei bok med tittelen »Hvor går SV?». Svaret på spørsmålet var at SV beveget seg mot høyre, temmelig raskt. I dag kan vi imidlertid konstantere at partiet er på full springmarsj mot høyre, med knefallet for sosialimperialismen og DNA/LO-ledelsen 1. mai som de verste utslagene.

Utviklinga har gått fort. Dersom vi i fjor hadde påstått at SV et halvt år seinere skulle forsvare okkupasjonen av Tsjekkoslovakia ville vi blitt anklaget for bakvaskelse. Dersom vi hadde påstått at

Aspengren og Kalheim skulle stå sammen på Youngstorget 1. mai, ville vi blitt kalt for løgnere eller vitsemakere.

Det er grunn til å tro at SV vil fortsette springmarsjen mot høyre, muligens med en del venstresvinger for å holde fasaden.

Med sin direkte feilaktige analyse av hva Det Norske Arbeiderparti står for i norsk politikk skulle det ikke overraske oss om SV sto åpent fram som et støtteparti til DNA-regjeringa. Som et regjeringsparti uten ministre.

E.S.

SV– eit regjeringsparti utan ministrar?

Forslaget til plattform for Sosialistisk Valgforbund ble enstemmig vedtatt sendt ut til drøfting i lokallaga i SV på landskonferansen i april. Det er utarbeida av et Samlingsutvalg der bl.a. Steinar Stjernø fra SF og nestformann i NKP Martin Gunnar Knudsen var med. Det er derfor all grunn til å regne det som representativt for den ideologiske og politiske linja som sitter ved roret i SV. Den kritikken vi legger fram her rammer derfor i høy grad hele SV som politisk bevegelse, og den rammer absolutt SVs ledelse.

I dette nummeret trykker vi kritikken av de siste tre delene av plattformforslaget, om kapitalismen i Norge, om sosialistisk strategi og om sosialismen. Kritikken av punktet om imperialismen sto i forrige nummer –5/74–, der påstanden om at programmet er marxistisk også ble gjendrevet.

(Forrige nummer hadde ellers utviklinga i SV som hovedtema. Der tok vi også opp illusjonen om at SV vil bli noe helt nytt og bedre når partiet endelig blir stifta, og SVs praksis i klassekampen det siste året. Vi brakte også en kopi av vedtaket på landsstyremøtet til NKP i høst der de krever at plattformen må bli enda åpnere Moskva-revisjonistisk.)

Forslaget til plattform for SV: Et program for et sosialdemokratisk parti

av Pål Steigan

2. artikkel

(II) KAPITALISMEN I NORGE

Dette er annet hovedavsnitt i SV-plattformen. Det gir seg ut for å være en analyse av klasseforholda i Norge, men ved gjennomlesning er det lett å slå fast at det ikke analyserer hva klassene er for noe. Avsnittet gjør ikke noe forsøk på å definere arbeiderklassen. Det analyserer heller ikke byråkratborgerskapet og arbeideraristokratiet, og til slutt klarer det heller ikke å gi noen presis analyse av statsmonopolkapitalens plass i det norske samfunnet. Som analyse og program er det derfor fullstendig uegna for den norske arbeiderklassen. I tillegg gir det uttrykk for en rad med feilaktige standpunkter.

● Klassene i Norge

Punkt 1: »Også i Norge har kapitalismens uopphørlige jag etter profitt og utvidet produksjon ført til en stadig sterkere konsentrasjon og sentralisering av kapital og produksjon. De økonomiske ressursene samles mer og mer i hendene på en stadig mindre gruppe

monopolkapitalister innenfor industrien, bank- og forsikringsvesen, sjøfart og handel. Dette vesle mindretallet av kapitalister eier og kontrollerer mer og mer av produksjonsmidlene, og gjør stadig flere av de mindre kapitalistene avhengig av seg.»

Dette er jo både sant og visst. Men avsnittet har karakter av en slags definatorisk beskrivelse av den norske kapitalismen, og da slår det en at statens rolle og særegenhetene ved statsmonopolkapitalismen er fullstendig utelatt. Statens rolle blir først behandla i punkt 13 til 17, noe vi skal komme tilbake til, men heller ikke der blir det slått fast at Norge er statsmonopolkapitalistisk eller at den norske staten driver kapitalistisk utbytting. På tross av at punkt 1 altså ikke er feilaktig i og for seg, så oppfatter vi behandlinga av statens rolle som en nedvurdering av dens betydning.

I punktene som følger (2 – 11) blir det forsøkt å gi en beskrivelse av det norske klassesamfunnet. Det blir ikke gitt noen nøkkel til hva som skiller klassene fra hverandre eller noen definisjon av de enkelte klassene. Men forøvrig inneholder

disse punktene færre politiske feil enn gjennomsnittet av programmet forøvrig. En viktig feil må likevel nevnes. Den har strategisk karakter, og vi finner den i

Punkt 4: »... Arbeiderklassen og borgerskapet representerer uforlikelige klassemotsetninger som ikke kan løses før kapitalismen er endelig avskaffet, og det arbeidende folket selv har makten over sin situasjon og de verdier det skaper gjennom sitt arbeid og sin innsats.»

Den siste delen av dette avsnittet definerer sosialismen, nemlig det det står »det arbeidende folket osv.», og det er greit nok. Men det er ikke sant at klasse-motsetningene løses endelig ved opprettelsen av sosialismen. Klasse-motsetningene løses ikke før i og med kommunismen – det klasseløse samfunnet. Allerede Karl Marx pekte på at det mellom kapitalismen og kommunismen ville være en overgangsfase hvor det fortsatt ville eksistere klasser og klassekamp, og at dette samfunnet ikke kunne være noe annet enn proletariatets diktatur. Lenin fører dette videre i »Den proletariske revolusjonen og renegaten Kautsky» hvor han understreker at klassekampen vil fortsette under sosialismen og at den vil bli hard og vanskelig. Lenin understreker også faren for en kapitalistisk restaurasjon. Formuleringa i SV-programmets punkt 4 antyder at klassekampen er over i og med innføringa av sosialismen. Dette standpunktet hevder Sovjet-lederne, og de bruker det for å hevde at de aldri har begått noen kontrarevolusjon. SV-programmet nærmer seg enda mer til dette standpunktet lenger ut som vi vil se.

Ut over dette vil vi ikke gå inn på noen detaljkritikk av punktene 2 – 11. Ganske visst er det upresise begreper som brukes flere steder, som f.eks. »arbeidsfolket»,

TIDSSKRIFT FOR KOMMUNISTISK TEORI OG DEBATT

LES
VEDTAK FRA LANDSSTYRET I NSKP
NSKP aviser framlegget på plattform
for SV

SV– eit regjeringsparti utan ministrar?

Nr. 5 1974. 3. årg. Pris kr. 2.–
UTGITT AV ARBEIDERNES KOMMUNISTPARTI (MARXIST-LENINISTENE)

»de sjølsysselsatte» osv. Men vår oppgave er å kritisere de områdene der hvor det i stor grad er snakk om ei helhetlig feilaktig linje, og det vil vi fortsette med.

● Staten

Punkt 13: »Det kapitalistiske samfunns-systemet i Norge opprettholdes ikke bare ved at et lite mindretall monopol-kapitalister eier og kontrollerer de viktigste produksjonsmidlene, har makten over arbeidsplassene og styrer de økonomiske ressursene. Det beskyttes og bevares også ved statens rolle og virksomhet i samfunnet. Statens og det offentliges rolle er å få den eksisterende samfunnsordning til å fungere mest mulig knirkefritt for de store kapitaleierne. Statens administrasjons-

apparat, ideologiske apparat og voldsapparat er innrettet på å holde det kapitalistiske samfunnet sammen, integrere de ulike klasser og grupper.

Punkt 14: Slik sørger staten for at den kapitalistiske produksjonsmåten holdes ved lag og utvikles. Men dermed knyttes staten også særlig til kapitaleiernes langsiktige interesser – den er en klassestat.»

Med unntak av en liten setning i neste hovedavsnitt er dette det eneste som står om statens voldsapparat. Det må vi jo få si er tynn velling ettersom dette programmet utgir seg for å være marxistisk og marxismen hevder at voldsapparatet er kjernen i enhver stat. Dette er sjølsagt ikke tilfeldig. Det stemmer bra overens med SVs strategi for sosialismen som overhode ikke tar hensyn til borgerskapets våpenmakt, men drømmer om en fredlig overgang til tross for at de sjøl må innrømme at »staten . . . voldsapparat er innrettet på å holde det kapitalistiske samfunnet sammen».

I punkt 14 står det at den norske staten er en klassestat. Dette er i og for seg ikke oppsiktsvekkende i og med at enhver stat er det. Men lenger går ikke analysen. Det blir ikke slått fast at den borgerlige norske staten er direkte underlagt monopolkapitalen og et redskap for den. Dette henger igjen sammen med SVs strategi, for sjøl om de aldri så mye kan innrømme at staten fungerer i borgerskapets tjeneste så bevarer de illusjonen om at staten kan omdannes til å bli en folkets stat, noe vi skal se igjen under punktet om strategi.

Ellers merket vel leseren seg at punkt 13 og 14 ikke inneholdt ett ord om staten som kapitalist eller om den statsmonopol-kapitalistiske utviklinga. Heller ikke seinere blir dette nevnt. I neste punkt snakkes det om en »aktiv stat» som

»planlegger og regulerer» den økonomiske utviklinga på kapitalens premisser. Den »sørger for kreditt», den »foretar ulønnsomme grunnlagsinvesteringer», den »omformer skoleverket», »rasjonaliserer helsevesenet» osv. Men ikke et ord om staten som kapitalist.

De trekkene ved staten som SV nevner er alle sammen til stede. Men til dels er det trekk som har eksistert under lang tid av kapitalismens utvikling. I dag er det særlig en ting til som er viktig, og det er at staten i økende grad trer inn som en aktiv og ekspansiv kapitalist. Friedrich Engels beskrev denne prosessen. Han sa:

»Den moderne stat, hvilken form den enn har, er hovedsaklig en kapitalistisk maskin, kapitalistenes stat, den ideelle felleskapitalist. Jo flere produktivkrefter som går over i dens besittelse, jo mer blir den en virkelig felleskapitalist, jo flere statsborgere utbytter den.»

(»Sosialismens utvikling fra utopi til vitenskap.»)

Staten som planlegger, organisator, kredittgiver osv., det er staten som ideell felleskapitalist. Når staten driver industrivirksomhet o.l. da har den blitt en virkelig felleskapitalist. SV har oppfattet den første utviklinga, men stopper der. SV har ikke registrert at den norske staten opptrer som kapitalist.

Det må være toppen av blindhet, eller så er det bevisst fortieelse. Et av Norges største industriforetak, og det definitivt mest ekspansive, nemlig Norsk Hydro, er 51 % statseid. Råjernproduksjonen er konsentrert i ett monopol, statsbedriften Norsk Jernverk. La oss i tillegg bare nevne Kongsberg Våpen og Raufoss Ammunisjon og Årdal og Sunndal Verk. Da har vi uten å gå i detalj i statens kapitalistiske virksomhet nevnt selskaper med tilsammen ca. 21 000 ansatte og en samla omsetning på ca. 3 600 millioner (1972).

I norsk kapitalisme er dette kapitalistisk virksomhet av gigantformat. Når vi så tar i betraktning at SVs program er skrevet for et parti som skal arbeide i oljealderens Norge hvor vi i løpet av få år vil oppleve at Statoil blir en liknende økonomisk gigant, da forstår vi hvor håpløst mangelfullt det er når det ikke berører statens rolle som kapitalist.

Igjen er det neppe uvitenhet, men simpelthen en feilaktig politisk strategi som ligger under. Med sin mangelfulle analyse av staten er ikke SV i stand til å forstå statsbedriftenes kapitalistiske karakter. I SFs og NKPs gamle programmer ble statsovertakelse kalt overføring til »samfunnseie» eller »folkeieie», og med den raske økning av den statlige sektoren som oljealderen vil skape kan jo SV glede et stort antall norske arbeidere med at de snart vil ha gleden av å bli utbytta av »folkeieie» selskaper.

● Korporatismen

Punktene 17 til 20 dreier seg om korporatismen, altså sammensmeltinga mellom staten og toppen i de store organisasjonene, og det er jo et framsteg at SV har registrert denne farlige utviklinga. Vi får jo håpe at partiet vil ta konsekvensen av dette og kjempe mot korporatisme og ikke etter å skaffe seg sjøl en best mulig plass innafor den, slik en del av deres forslag til reformer av og til kan tyde på. (Her tenker vi særlig på NKPs forslag til »bedriftsdemokrati» med 1/3 representasjon fra henholdsvis eierne, de ansatte og »det offentlige».)

Men om viljen skulle være god så er i hvert fall evnen ikke noe særlig å skryte av.

Punkt 18: »... Men mens korporatismen for storkapitalen betyr at den får delta direkte i statsadministrasjonen, betyr den for fag-

bevegelsen at LO blir opphengt i samarbeid med kapitalkreftene og oppsugd i en stat som har til oppgave å opprettholde kapitalismen i Norge. Denne korporatismen undergraver demokratiet i de folkelige interesseorganisasjonene, skiller ledelsen fra medlemmene, passiviserer medlemmene og fører til at organisasjonene blir redskaper for systemet og mot medlemmenes interesser.»

Aspengren er LOs formann. Han er ikke en passiv tilskuer til det SV her beskriver. Han og hans like er aktive drivkrefter i den utviklinga som SV her kaller korporativ. Som kjent vil en fullt ut korporativ stat kunne sammenliknes direkte med Mussolinis Italia. En mann som fører en politikk som innebærer en fascistisk trusel mot arbeidsfolk i Norge, i hvert fall hvis vi skal ta SVs ord om korporatisme på alvor, en slik mann er god nok til å dele talerstol med SV 1. mai. Et slikt sjikt som toppsjiktet i LO, DNA, NKL og Samvirke er det SV kaller »den andre hovedstrømningen i arbeiderbevegelsen». I punkt 19 skriver man til og med at korporativiseringa har pågått »under DNAs ledelse». Hvis SV mente noe med dette, måtte jo den nødvendige og uunngåelige konklusjonen bli en aktiv og skjerp kamp mot DNA/LO-ledelsen, men i stedet ser vi samarbeidsflørtten og det antydes til og med at en samling med DNA kan komme på tale.

Punkt 20: »Korporatismen svekker de politiske partienes innflytelse og flytter viktige avgjørelser ut av de folkevalgte organene.»

Foruten en illusjon om hvor mye avgjørelse som noengang har ligget til de folkevalgte organene så røper dette en grov feilbedømming. Det er ikke riktig at »de politiske partiene» i sin store allmennhet svekkes av korporatismen. Det er ikke

DNA og Høyre som svekkes, de er jo sjøl en del av systemet. Det som svekkes er det lille massen av norske arbeidere og andre undertrykte har hatt av innflytelse.

Med alle sine ord om korporatisme og en praksis som tar utgangspunkt i en helt annen analyse, klarer ikke SV å dekke over at det ikke har noen analyse av at det går et djupt *klassemille* mellom DNA/LO-ledelsen og blant annet LO-medlemmene. De klarer ikke å innse at DNA/LO-ledelsen representerer et nytt byråkratisk borgerskap og at det må føres en klassekamp mot dem på linje med kampen mot resten av borgerskapet. Dette skal vi se utslagene av i punktene 22 til 24.

● Borgerskapets diktatur

Punkt 21: »De demokratiske rettighetene i Norge – stemmeretten, yttringsfriheten, retten til å organisere seg – er verdifulle og umistelige. Men Norge er likevel et borgerlig demokrati fordi det arbeidende folket ikke har makt over det økonomiske grunnlaget.»

De demokratiske rettighetene SV nevner er borgerlig-demokratiske. Derfor gir det ikke noen mening å si *»Men Norge er likevel et borgerlig demokrati»*. Hadde programmet vært marxistisk skulle det ha stått *»Men Norge er likevel et borgerlig diktatur»*, for det er det som er den grunnleggende sannheten om det norske samfunnet på tross av de borgerlig-demokratiske rettighetene som finnes. Trass i at SV kritiserer samfunnet, så strider det mot dets småborgerlige reformistiske natur å kalle en spade for en spade. Trass i ord om *»tvang og ufrihet»* så blir det sterkeste de kan få seg til å si om borgerskapets diktatur at det er et borgerlig demokrati.

Punkt 22: »I største delen av etterkrigstida har ikke kapitalkreftene selv kunne

organisere noe flertall for sin politikk i Stortinget. Motsetningene og splittelsen blant de borgerlige partiene har vært for stor til at de har greid å organisere noe stabilt og tillitvekkende alternativ. Det er bare Arbeiderpartiet som har kunnet garantere et stabilt politisk styre. Dette styret har gitt større velstand og materiell trygghet for nye grupper i det norske samfunnet. (Vår utheving.) Men det har ikke rokket ved kapitalens makt. Det har ikke gitt arbeidsfolk større makt over sin egen situasjon. Levestandarden er høynet, men lønnsforskjellene er like store som før. Folkets trygghet er ikke vunnet, men trues stadig av kapitalens framstøt og må derfor vinnes på nytt og på nytt.»

Slik framstiller SV myten om *»velferds-samfunnet»*. Uten reservasjoner godtar en at vi har fått større velstand og materiell trygghet. Dermed har en godtatt borgerskapets premisser med å se på overflaten av tingene, å se på f.eks. hvor mange varer en familie kan kjøpe. For sosialister må det jo være oppgaven å avsløre blant annet den økende utsvettinga som har pågått samtidig. Parallellt med den såkalte *»velstandsutviklinga»* har vi hatt steinhard rasjonalisering, MTM og tidsstudier. Vi har fått et stort antall pendlere, som ikke bare må selge arbeidskrafta si i 8 1/2 time pr. dag, men som må gi avkall på familielivet sitt for å ha til føda. Vi har sett hvordan det i stadig mindre grad går an å livberge en familie på ei lønn. Vi har sett de økende sosiale problemene. Tru ikke at kapitalen har gitt oss noe gratis. Norske arbeidere har jobba tredobbelte for fjernsynet, bilen og eventuelt hytta. Men slike reservasjoner mot DNAs lovesanger til *»velferdssamfunnet»* finner vi ikke i SV-programmet. I stedet gjør man seg til talsmann for de samme mytene. Riktig-

nok slår man fast at arbeidsfolk ikke har fått større makt over sin situasjon. Men det hadde da også vært vanskelig å framstille seg som sosialister om man hadde sagt det motsatte.

Videre kan enhver lese ut av punkt 22 at DNA ikke er noe borgerlig parti og at den kapitalistiske politikken ikke »selv» har hatt noe flertall på Tinget »i størstedelen av etterkrigstida». Det svarer lite til den oppfatninga som deles av de fleste som sier de tilhører venstresida i dag, nemlig at DNA er et borgerlig parti som spiller en aktiv rolle i å bevare kapitalismen og fremme monopolborgerskapets politikk.

SV gjør et poeng av at de tradisjonelle borgerlige partiene ikke sjøl har hatt noe flertall. Men det viser at det er skralt med forståelsen for hvordan borgerskapets diktatur fungerer i sin parlamentariske form. Så lenge det er allmenn stemmerett og et visst minimum av politiske bevissthet i arbeiderklassen så vil borgerskapet som *regel* styre gjennom et parti som gir seg ut for å være arbeiderklassens parti i en eller annen form.

Høyre, som så åpent og utilslørt er borgerskapets klasseparti med et etterslep av småborgerskap, kan ikke bli noe flertallsparti i Norge. Arbeiderklassen er den største klassen, og den er til om med større enn de andre klassene tilsammen. En stor majoritet av denne klassen og dessuten deler av andre klasser og grupper (som f.eks. småbrukere og intellektuelle) regner seg på en eller annen måte som sosialister. Så lenge Norge er et borgerlig-demokrati vil det nesten nødvendigvis være slik at borgerskapet *må* styre gjennom et parti som kaller seg »sosialistisk arbeiderparti», i visse situasjoner også »et revolusjonært parti».

Det er ikke bare slik at borgerskapet har hatt flertall Tinget etter krigen, bor-

gerskapet har hatt et knusende flertall. For en stor del har parlamentsplassene bare vært delt mellom de ulike borgerlige fraksjonene. Videre har ikke DNA bare latt være å rokke ved kapitalens makt. Denne makta er blitt styrket. Den norske monopolkapitalen står sterkere i dag enn den gjorde i 1945, millionærene er flere og monopolene er større.

● Arbeiderpartiet

Punkt 23: »Arbeiderpartiet vokste fram som en folkelig bevegelse og talerør for arbeiderklassen. Men Arbeiderpartiet har aldri hatt noen revolusjonære strategier for overgangen til sosialismen. Det har trodd at det var mulig å reformere bort kapitalismen ved hjelp av kapitalismens egen stat. I stedet ble sosialdemokratiet etterhvert nært knyttet til denne staten som administrator av det

kapitalistiske samfunnet. I dag er det sosialdemokratiske apparatet et stabiliserende og bærende element for kapitalismen i Norge. Men DNA er fortsatt et arbeiderparti (vår uth.) med oppslutning fra arbeidsfolk i by og bygd med interesser som står i motstrid til monopolkapitalens og borgerskapets interesser. Derfor går det også inn for enkelte tiltak som tjener det arbeidende folket og strider mot kapitaleiernes erklærte ønsker. Men sosialdemokratiet og dets ideologi hindrer arbeiderklassens selvstendige klassekamp. Derfor må en politikk som tar sikte på å avskaffe kapitalismen, bryte med den politikk som bevarer sosialdemokratiets sterke stilling i arbeiderklassen i Norge.»

For en gangs skyld vil vi rykke ut til Arbeiderpartiets forsvar. Det er nemlig ikke sant slik SV hevder, at partiet »aldri har hatt noen revolusjonær strategi for overgang til sosialismen». Ffa 1918 til 1923 hadde Arbeiderpartiet den strategien at det finnes bare en vei og det er Oktoberrevolusjonens vei, væpna revolusjon, knusing av den borgerlige statsmaskinen og opprettelsen av proletarietets diktatur. Det var kamp om denne strategien i partiet, og det var da DNA oppga denne veien at det ble nødvendig å danne NKP (1923). AKP(m-l) ble danna fordi NKP seinere har forrådt Oktoberrevolusjonen og kommunismen.

SV forfalsker historien når det hevder at DNA aldri har vært revolusjonært. DNA sto, med sine feil og mangler, i perioden 1918-23 langt over hva SV noen gang kan tenkes å rekke opp til. Er det derfor en er så lettbeint med historien?

SV pleier sjøl, særlig når Berge Furre uttaler seg på partiets vegne, å solidarisere seg med en annen periode i DNAs historie, nemlig Tranmæls og Nygaardsvolds i

20 og 30-åra. Det var i denne perioden DNA i følge SV-programmet, ble »en administrator av det kapitalistiske samfunnet». (Det ble virkelighet i 1935 med Nygaardsvolds regjering, Hovedavtalen og kriseforliket, men hadde blitt ideologisk forberedt i tiåret før.)

Ellers er dette avsnittet preget, interessant nok, av en analyse som ligger veldig nært opp til trotskismen. Omtalen av de sosialdemokratiske partiene som »tross alt Arbeiderpartier» kjenner vi fra de trotskistiske sektenes publikasjoner. Her er det vel igjen innflytelse fra Kontrast som slår gjennom på nytt. Det er nesten rørende å se hvor nydelig trotskismen føyer seg sammen med revisjonismen i analysen av DNA.

Mens SV velger å fremheve at DNA »går inn for enkelte tiltak som tjener det arbeidende folket» understreker vi kommunisten at DNA driver *sosial demagogi* for å gi inntrykk av at det er et arbeiderparti som retter seg mot borgerskapet. I virkeligheten går det i alle grunnleggende spørsmål hardt inn for kapitalklassens interesser.

Riktignok finnes det en motsigelse mellom det kupongklippende borgerskapet i Holmenkollåsen ved Oslo og DNAs byråkratborgere, som stadig slår ut i diskusjon om »sosialisering» og »fast styring» kontra »frie markedsmekanismer», men det er motsigelser innafor den herskende klassen, dels ut fra ulik historisk herkomst og dels ut fra at enkelte grupper av kapitalister kommer i motstrid til de ledende kapitalistgruppene. Klassekarakteren av såvel Høyres »frihet» som DNAs »faste styring» forblir den samme borgerlige.

DNA-borgerne har ikke grunnlaget for sin makt i aksjer og familieeiendom, men gjennom sine posisjoner i den borgerlige staten. Derfor er det i deres interesser å

bygge ut statskapitalismen på bekostning av den private. Derfor Statoil kontra Midnight Sun o.l. For en stor del skjer imidlertid denne utbygginga av statskapitalismen i pakt med de aller største monopolene, slik vi nå ser det i oljeutbygginga i aksen mellom Statoil, Saga og Hydro.

Sjøløst framstiller DNA dette som »sosialistisk politikk», og SV går rett på limpinnen og snakker om at DNA »går inn for enkelte tiltak som tjener det arbeidende folket og strider mot kapitaleiernes erklærte ønsker».

SVs kritikk mot DNA begrenser seg i slike tilfeller til å kreve enda mer statskapitalisme. SV klarer ikke å heve seg over den motsigelsen og si nei til all kapitalisme, og ja til den sosialistiske revolusjonen.

Til slutt må vi på ny påpeke det store gapet mellom liv og lære i SV, når det i programmet sies at en må »bryte med den politikk som bevarer sosialdemokratiets sterke stilling» og i praksis gjør det stikk motsatte.

(III)

SOSIALISTISK STRATEGI

Nå har vi arbeidet oss fram til tredje hovedavsnitt i forslaget til SV-program. Nå skal vi se hva slags strategi SV legger opp til på grunnlag av den analysen vi har vært gjennom. Vi sier fra med en gang at dette er hard kost. Her finnes alt fra illusjoner om fredlig overganger til sosialismen til et arbeidsprogram for regjeringssamarbeid med DNA, så det er litt av hvert å ta fatt i. Men leseren skal ikke fortvile, vi kan love mange godbiter av opportunistisk tenkning.

Først skal vi være litt positive. Punktene 1 til 3 går stort sett ut på at arbeiderklassen er den ledende klassen i

kampen for sosialismen og at den må alliere seg med andre klasser og lag av folket som har interesse av å avskaffe kapitalismen. Dette er jo både sant og visst. Men så er det jamt slutt.

● Utbyttere og utbyttede

Punkt 6» . . . Felles for den sosialistiske alliansen, der arbeiderklassen utgjør det sosiale tyngdepunktet, er interessen av å skape et sosialistisk samfunn uten utbytting, undertrykking, kjønnsdiskriminering og arbeidsdeling.»

Her nærmer SV seg til det Gotha-programmet som Marx i sin tid retta en flengende kritikk mot. Vi finner igjen noe av den utopismen som Marx påpekte i Gothaprogrammet. Hvordan? Jo, riktignok vil sosialismen raskt fjerne både utbytting og kjønnsdiskriminering, men når det gjelder undertrykking og arbeidsdeling, så er det spørsmål av en annen karakter.

I kritikken av Gothaprogrammet minte Marx om at det sosialistiske samfunnet er født av kapitalismen og i forholdsvis lang tid vil bære kapitalismens fødselsmerker. Blant annet påpekte Marx at sosialismen måtte gi lønn etter innsats ikke etter behov. Først under kommunismen – det klasseløse samfunnet – kan man virkelig gjøre parolen »fra enhver etter evne, til enhver etter behov».

Arbeidsdelinga, og deriblant skillet mellom åndelig og fysisk arbeid, er skapt gjennom årtusener og kan ikke fjernes ved et pennestøk. Det kreves mange årtier med stor innsats å jamne ut dette skillet. Sannsynligheten taler for at det kan ta hundre år eller mer.

Når det gjelder undertrykkinga så skal den riktignok opphøre for flertallet av befolkninga, men uten at dette flertallet undertrykker de gamle utbytterne og

Hvor går SV? Reform eller revolusjon?
132 s. Kr. 16.

andre som vil gjenopprette kapitalismen så kan det ikke eksistere noen frihet for flertallet. Sosialismen betyr ikke opphevelsen av enhver klassestat, det betyr opphevelsen av den borgerlige staten og opprettelsen av den proletariske. Men i statens vesen ligger det jo nettopp at den undertrykker. Det kan ikke eksistere noen likhet mellom utbyttere og utbyttede, slo Lenin fast i «Den proletariske revolusjonen og renegaten Kautsky». Med sin erfaring i økonomi og samfunnsliv, sine forbindelser både innenlands og utenlands og sitt grep på den militære

kunsten vil den gamle utbytterklassen i lang tid ha et overtak på arbeiderklassen. Dette overtaket vil føre til sosialismens fall hvis ikke arbeiderklassen i tilstrekkelig grad nøytraliserer utbytterne og holder dem nede – undertrykker dem.

Et slik sosialistisk samfunn som det SV beskriver finnes ikke og det kan heller ikke finnes. Bare kommunismen kan oppheve undertrykkinga og arbeidsdeling.

● Det borgerlige parlamentet

Punkt 12: »Kapitalismen kan ikke avskaffes bare ved at folk stemmer på et sosialistisk parti og gir det flertall i Stortinget. Sosialister deltar i parlamentarisk arbeid med en klar bevissthet om at makten i det kapitalistiske samfunnet ikke først og fremst ligger i Stortinget. Men det kan være et viktig steg på veien til sosialismen å vinne flertall i Stortinget. Enda parlamentarismen i Norge i dag vesentlig er et redskap for kapitalistiske interesser, kan det borgerlige demokratiets lover vendes mot borgerskapet. I slike tilfeller er det borgerskapet som må bryte med det borgerlige demokratiet om det vil sikre sine privilegier.» (Vår uth.)

Legg merke til de formuleringene vi har framhevet. Det som sies her er at det borgerlige parlamentet er ikke alt her i verden, men det er temmelig viktig allikevel. Parlamentarismen er stort sett et redskap for borgerskapet, *men*... Til tross for en del snakk om massekampens betydning i punktene foran stiller dette punktet det parlamentariske arbeidet i en særstilling og sier i virkeligheten at veien til sosialismen for en stor del går gjennom Stortinget, sjøl om man tar reservasjon.

På samme måte bygger dette punktet opp illusjoner om hvor mye borgerlig-demokratiske hensyn teller når borger-

skapets livsbetingelser er truet. Så lenge kommunistene er små og ikke betyr noen akutt fare for borgerskapet så kan vi f.eks. bruke trykkefriheten til å avsløre borgerskapets diktatur. Men så fryktelig langt strekker ikke denne beskyttelsen seg.

AKPs formann, Sigurd Allern, ble for et par år siden helt vilkårlig arrestert da Klassekampen avslørte regjeringas hemmelige forbindelser med quislingregjeringa i Saigon. Klassekampens marxist-leninistiske kollega i Vest-Tyskland har fått flere nummer beslaglagt i år for å ha avslørt politibrutalitet.

Det samme gjelder på andre områder. Det finnes et visst spillerom som borgerskapet finner at det vil godta for å bevare maska, mens dets klasseinteresser sier det at det setter større pris på å bevare kontrollen enn på denne maska. Derfor er det en lovmessighet at borgerskapet i visse tilfeller må »bryte med det borgerlige demokratiet», og slett ikke utenkelig slik en kan få inntrykk av i SV-programmet.

Punkt 13: »De sosialistiske representantene på Stortinget og i kommunestyrene er tjenere for bevegelsen utenfor de parlamentariske organene. De fører fram krav om reformer som letter arbeidsfolks kår under kapitalismen. Slik er det parlamentariske arbeidet innordnet i masseaksjoner og det utenomparlamentariske arbeidet på arbeidsplassene . . .

Vi henviser til SVs praksis for å vise hvor hult dette er. SV har gang på gang overordna det parlamentariske arbeidet over massekapen. Når det står at det parlamentariske arbeidet er »innordnet i masseaksjonene» så er det en antydning om SVs dyrking av alt som foregår på Løvebakken. En marxist ville si at det parlamentariske arbeidet er *underordnet* i

LENIN OM VALGTAKTIKK

LENINISMEN OG VALG UNDER KAPITALISMEN.

Lenin-utvalg av Pål Steigan.
Forlaget Oktober. Pris kr. 7,50.

forhold til massekampen. Ideen om »innordning» samsvarer med en praksis som går ut på å la massekampen styres av det som skjer i de parlamentariske organene og skrus av og på ettersom den parlamentariske taktikken trenger det.

● Deltakelse i borgerlige regjeringer

» . . . Avgjørende for sosialistenes parlamentariske styrke er den utenomparlamentariske kampens styrke. Derfor vil ikke sosialistene ta regjeringsansvaret uten at de har reell politisk og sosial makt. Denne makten forutsetter at kapitalismens makt svekkes gjennom et

målbevisst og handlekraftig folkeflertall. Bare et slikt flertall kan være basis for en ny politisk makt som får sitt uttrykk i en revolusjonær sosialistisk regjering. En slik regjering kan bli et viktig redskap for å bryte kapitalistklassens makt og i stedet erstatte dem med et sosialistisk demokrati.»

Dette er en av de absolutte perlene i programmet. Avkledd alle fraser om «revolusjonær regjering» og «ny politisk makt» er dette et program for å gå i regjering under kapitalismen, gjerne også i samarbeid med DNA. Dette går fram hvis man går de «radikale» frasene litt etter i sømmene.

«Sosialistene vil ikke ta regjeringsansvar» åpner det med, mens det seinere går fram at det er nettopp det de vil, under «bestemte vilkår». Hvilke? Jo, hvis de har «reell politisk og sosial makt».

«Sosial makt» er fryktelig ullent og sier oss ikke noe, men det blir definert i neste setning. Denne makten forutsetter «et målbevisst og handlekraftig folkeflertall» som «svækker» kapitalismens makt. Her er vi framme ved kjerna. «Folkeflertall» det betyr flertall i Stortinget. Hvem som skal ha flertall? Om dem vet vi ikke annet enn at de er målbevisste og handlekraftige. Det står ikke noe om at SV skal ha stortingsflertall aleine, derfor må vi anta at et slikt «folkeflertall» også kan omfatte Arbeiderpartiet, bare de er «målbevisste og handlekraftige» nok. Denne målbevissheten tenker man seg vel sikra ved at SV utgjør en mer jamnbyrdig del av Stortinget i forhold til DNA, slik at man kan presse DNA «til venstre». Står ikke dette i programmet? Jo, indirekte står det, fordi dersom man mente at SV ikke vil ta regjeringmakta uten flertall i Stortinget, så kunne man vel skrive *det*, og gå utenom alle «målbevisste og handlekraftige» dikkedarer.

Dette folkeflertallet skulle så bli basis for «en ny politisk makt». Det parlamentariske flertallet skal danne en parlamentarisk regjering. Så enkelt er det. Dette blir ikke noen ny politisk makt i den betydninga som marxistene snakker om det i forbindelse med f.eks. Pariskommunen og de sosialistiske revolusjonene, hvor arbeiderklassen dannet nye, ikke-parlamentariske organer for å styre sitt samfunn. SV snakker om å gå inn i en parlamentarisk regjering mens kapitalismen ennå eksisterer, ellers hadde det jo ikke vært noen «kapitalismens makt» å «svække». SV tror videre at ei slik regjering «kan bli» et viktig redskap til å «bryte kapitalistklassens makt» og innføre «sosialistisk demokrati». Dette må bety at ei regjering som er oppretta under borgerkapets diktatur på et borgerlig-parlamentarisk grunnlag skal arbeide under kapitalismen for å avskaffe den og innføre sosialismen.

Slike ting var det sikkert et flertall av DNAs tilhengere som trodde da regjeringa Nygaardsvold ble oppretta. Den skulle sikkert være både handlekraftig og målbevisst i å bryte kapitalistklassens makt. SV har sjøl konstatert hvordan det gikk. DNA ble en «administrator av kapitalismen». Det er nøyaktig det samme SV tar mål av seg til å bli med formuleringene i punkt 13, og med nøyaktig de samme påskuddene som DNA i sin tid gjorde. Men historiske lærdommer må da sette spor. At det fantes hederlige folk som hadde illusjoner i 1935 kan forstås, men i dag burde man ha lært.

Forøvrig skal det bli morsomt å følge SVs utvikling fram til det finner ut at forutsetningene for et handlekraftig folkeflertall er til stede. Morsomt, på samme måte som en tragikomedie er det.

● Kontrarevolusjon og revolusjonær vold

Punkt 16: »Den herskende klasse i andre land har brukt kupp, vold og undertrykking for å hindre sosialismen i å vinne fram. Den har avskaffet de demokratiske rettighetene, brukt militærapparatet og startet borgerkrig. Norge har hatt en fredeligere og mer demokratisk historie. Striden mellom klassene har ikke vært preget av voldsbruk. Denne tradisjonen bygger sosialister videre på i sitt arbeid for et sosialistisk demokrati. Sosialister verger om og verner de demokratiske rettighetene og motarbeider vold og våpenbruk så lenge det er mulig. Sosialistene kan i Norge også i framtida vinne fram uten bruk av voldsstyrke. Men sosialistene er forberedt på at kapitalismens voldsapparat kan bli brukt mot en voksende sosialistisk massebevegelse. Sosialistene vil gjøre alt som står i deres makt for at sosialismen skal bli innført i Norge med fredelige midler. Men til sist er det styrkeforholdene i klassekampen og de internasjonale forhold som avgjør om kapitalistklassen kan tvinges til å gi fra seg sin politiske og økonomiske makt uten væpnet motstand. En sterk sosialistisk bevissthet blant soldatene, utmelding av NATO, nedbryting av den autoritære kommandostrukturen i militæret og isolering av reaksjonære offiserer øker også mulighetene for en fredlig overgang til sosialismen og minsker muligheten for inngrep fra den internasjonale storkapitalen. Men sosialistene vil ikke la borgerskapets våpenmakt stanse en sosialistisk massebevegelse. De vil i tide sørge for at en slik motstand fra borgerskapet blir møtt med nødvendig motmakt fra arbeiderklassen.»

Her snakkes det altså om revolusjon, og

det er interessant. La oss se litt på hvordan plattformskribentene tenker seg denne revolusjonen.

Som vanlig er det spørsmålet om væpna makt som er bøygen. Plattformen angriper dette fra forskjellige vinkler, men våger aldri å ta opp spørsmålet direkte, – trengs det en væpna arbeiderklasse til å gjennomføre revolusjonen?

Punkt 16, er for en stor del en avskrift av NKPs program. Det første som slås fast er noe som alle vet, nemlig at herskerklassen i andre land har brukt »kupp, vold og undertrykking for å hindre sosialismen i å vinne fram». Det finnes hundretalls slike eksempler og hvert eneste år bringer oss nye eksempler på det samme. Det som skjedde i Indonesia i 1965 eller i Chile i fjor er ei gammel lekse. Borgerskapet sikrer i det ytterste sin makt ved børsespillene og kanonmunningene. Den arbeideren skal være bra opplyst som ikke kjenner flere slike eksempler. Derfor er det heller ikke oppsiktsvekkende at SV har innsett det.

Men ikke før er det sagt en setning eller to om herskerklassens kyniske og brutale karakter i »andre land», før vi blir advart mot å trekke forhastete konklusjoner om at det samme gjelder for vårt land. For nei, »Norge har hatt en fredeligere og mer demokratisk historie». Striden mellom klassene har ikke vært preget av voldsbruk.»

SV er nødt til å innrømme at det finnes et enormt materiale skrevet i blod om borgerskapets vilje til å knuse revolusjonen, men de nekter å trekke noen som helst lærdom av det. Det heter alltid at vårt land er annerledes, vi har en fredeligere tradisjon.

Dette er for det første en ytterst forvrengt utgave av norsk historie. Det er det samme bonderomantiske glansbildet som serveres i de borgerlige lærebøkene.

Sannheten er at borgerskapet i flere perioder har drevet svært systematiske forberedelser til kontrarevolusjon i tilfelle det skulle bli nødvendig. Det gjaldt både i tju- og trettiåra og det gjelder for all del i dag, med Wintex-øvelser osv.

Dessuten bør programffatterne, som er så ivrige etter å skjønne det norske borgerskapets historie, kanskje tenke etter om det på noe tidspunkt virkelig har vært et spørsmål om uker eller måneder før en revolusjon kunne seire. Har det ikke falt dere inn at årsaken til at Norge ennå ikke har blitt noe Chile, er at borgerskapet har klart å stanse utviklinga før den kom så langt. Kan det ikke tenkes at opportunistiske arbeiderledere har bremsset på den revolusjonære utviklinga, slik som f.eks. da DNA/LO-ledelsen avblåste generalstreiken i 1917, og at det derfor er blitt *unødvendig* for borgerskapet å ty til tanks og kanoner? Visst kan det tenkes, men den tanken vil ikke SV tenke, de foretrekker teorien om at Norge står i en særstilling.

● Fredelig overgang

Etter å ha bedyret at sosialistene i Norge også i framtida kan vinne fram uten voldsbruk, må de på ny innrømme at »kapitalismens voldsapparat kan bli brukt mot en voksende sosialistisk bevegelse». SV har funnet ut at det under spesielle styrkeforhold i klassekampen og på den internasjonale arena kan bli slik at »kapitalistklassen kan tvinges til å gi fra seg sin politiske og økonomiske makt uten væpnet motstand». (Plattforma sier ingenting om hva som vil hende dersom det ikke er slike forhold at kapitalistklassen vil gi opp frivillig. Vi må jo anta at SV kan tenke seg at borgerskapet kan komme til å bruke vold, men det har SV ingen strategi for å møte. Det de håper på er

»styrkeforholdene i klassekampen og de internasjonale forhold». Et slikt parti skulle slutte med å kalle seg arbeiderklassens fortropp og gå over til betegnelsen »de håpefulle parti».)

Men hvilke »spesielle forhold» er det SV mener kan få kapitalistklassen til å legge bort muskedunderen og trekke i kjeledressen? Jo:

»en sterk sosialistisk bevissthet blant soldatene, utmelding av NATO' nedbryting av den autoritære kommandostrukturen i militæret og isolering av reaksjonære offiserer»

En utmelding av NATO skal »minske muligheten for inngrep fra den internasjonale storkapitalen», nei nå har vi hørt det også. Er det en situasjon hvor den norske arbeiderklassen bør være forberedt på utenlandsk invasjon, så er det nettopp i tilfelle av at Norge skulle melde seg ut av NATO. NATO-maktene vil jo da nettopp være interessert i en slik invasjon, og de vil være fullt i stand til å gjennomføre den. Dersom den norske arbeiderklassen attpåtil ikke skulle være væpnet, så vil jo det være jamngodt med en direkte invitasjon til Bundeswehr og US-Marines. Eller trur SV at disse maktene vil la seg stanse av at Norge formelt går ut av NATO?

Resten av SVs »spesielle situasjon» handler om forholda i de væpnete styrkene i Norge, nemlig »en sterk sosialistisk bevissthet blant soldatene», »nedbryting av den autoritære kommandostrukturen» og »isolering av reaksjonære offiserer». Dette avslører at SV ser på borgerskapet som en passiv motspiller som er ute av stand til å omgruppere kreftene sine hvis det skulle ha alvorlige vansker. Det borgerskapet som SV tegner et bilde av, skulle kunne vippes av pinnen av ungene på småskolen.

SV kan ikke falle på tanken om at et

borgerskap som ser at det begynner å miste kontrollen over sjølve kjerna i sitt statsapparat, vil sette i verk mottiltak. Før det kommer så langt kan staten sette i verk drastiske undertrykkelse av sosialistiske og kommunistiske agitatorer i forsvaret. Det nåværende militærvesnet kan bli erstattet med verva tropper, som vil være atskillig mer lojale. Borgerskapet kan sikre seg med å skape elitekorps av »Green Berets»-typen, eller opprette private armeer, slik som deler av borgerskapet i England nå er i ferd med å gjøre.

Det finnes tusen og en midler som borgerskapet kan sette inn mot den tenkte situasjonen til SV, som kan vende den fra å »øke mulighetene for en fredelig overgang» til å øke mulighetene for en blodig kontrarevolusjon. Derfor er det et ytterst tynt illusjonsverk SV bygger sin »revolusjon» på. Den forutsetter ei utvikling som ikke hører hjemme i den virkelige verden og den forutsetter at klasse-motsigelsene ikke virkelig er uforsonlige, og denne usannsynlige situasjonen er den eneste situasjonen SV har noen strategi for.

Det eneste SV har å stille opp om drømmen om en fredelig overgang ikke skal gå i oppfyllelse er:

»Men sosialistene vil ikke la borgerskapets våpenmakt stanse en sosialistisk massebevegelse. De vil i tide sørge for at en slik voldsbruk fra borgerskapet blir møtt med nødvendig motmakt fra arbeiderklassen.» (Vår utheving.)

»Nødvendig motmakt» – alltid denne margstjælende tannløsheten. Er SV tilhenger av folkevæpning eller ei, kan vi ikke få et klart svare på det? »Nødvendig motmakt». joda vi kjenner til den fra Chile, hvor revisjonistene hadde tilgang til våpen, men nektet folkemassene å væpne seg. Joda, vi kjenner til det, man nekter ikke for at det kan trengs våpen, men

2. utgåve, nynorsk tekst. Pris kr. 18.

man bekjemper hardnakket enhver forberedelse av massene. Særlig bekjemper man de politiske forberedelsene, man nekter å fortelle arbeiderklassen og de andre progressive at det er nødvendig med væpna revolusjon. I stedet tuter man dem ørene fulle om den fredelige veien. Det er dette som er kjernen i snakket om »nødvendig motmakt». En politisk og ideologisk avvæpning av klassen som må føre til nederlaget om den får vinne fram sjøl om det også skulle finnes våpen, fordi folket ikke vil være forberedt på å bruke dem.

Etter dette går det an å slå fast av SV ikke har noen strategi for sosialisme eller revolusjon, bare et fromt ønske om at alt skal gå bra, og ei dødsdømt linje for hva som skal skje om ikke bønnene blir hørt.

● Reform og revolusjon

Hvordan ser så SV på forholdet mellom reform og revolusjon? I **punkt 17** får vi en omtale av det. »Kapitalismen kan ikke avskaffes gradvis gjennom reformer aleine,» står det. Ikke reformer aleine, men altså også gjennom reformer, er det spørsmålet leseren uvilkarlig stiller seg. Og ganske riktig, for når vi leser videre, ser vi følgende teori:

Punkt 17»... I den sosialistiske reformpolitikken er det derfor en klar og bevisst sammenheng mellom de ulike reformene. (. . .) Reformenes mål er å styrke arbeiderklassens makt og posisjon og avsvække kapitalistklassen. Det dreier seg ikke om å få kapitalismen til å fungere bedre, men om å forrykke likevekten i systemet i arbeiderklassens favør . . . Men reformer leder ikke i seg selv til sosialismen – bare til en situasjon da overgangen til sosialismen blir mulig, gjennom en avgjørende konfrontasjon med borgerskapet og et brudd med kapitalismen – en revolusjon.»

Reformene skal altså bygge opp til en revolusjon gjennom stadig å styrke arbeiderklassens posisjon og svekke kapitalistenes. Dette er på ingen måte noen ny ide. Den finnes hos Gortz i hans »systemoverskridende reformer», den finnes hos Trotsky i hans »overgangsprogram». Denne linja skiller seg fra den vanlige reformismen ved at den ikke påstår at reformene i seg sjøl vil ende opp i sosialismen, men hevder at reformene vil bringe det kapitalistiske systemet så kraftig ut av likevekt at det ganske lett kan vippe over ende.

Hvordan ser det ut i virkeligheten? Har noe land hittil blitt sosialistisk etter en serie med reformer som har brakt systemet ut av balanse? Hvis vi går gjennom land etter land, som er eller har vært sosialistiske så ser vi at *ingen* av dem har ei slik historie. Den var en borgerlig-demokratisk revolusjon som dannet opp-takten til Oktoberrevolusjonen, og det var krisa i den borgerlige republikken som ga støtet til revolusjonen. Det var ikke en serie med reformer, men en revolusjon med våpen i hånd, som brakte seier.

Det er ingen revolusjonær strategi SV serverer, til tross for at ordet revolusjon er nevnt noen ganger. Mens blodet fra chilenske arbeidere fortsetter å flyte i torturkamrene klamrer SV seg til den »fredelige veien». Borgerskapets voldsmskt blir systematisk undervurdert og bagatel-lisert, slik som f.eks. når det eneste som står om dette i punkt 18 er at »*Det borgerlige herredømme blir ikke opprett-holdt bare gjennom det statlige volds-apparatet . . .*» (vår uth.)

Dette er en bevisst nedvurdering. Dette med frivillig å sette på seg skylapper for å unngå å se borgerskapets forberedelser til å slå ned arbeideropprør, er noe som er helt grunnleggende hos reformismen, SV gjør derfor ikke noe annet her enn å slutte seg inn i rekken av partier som på sitt beste ikke har oppnådd noe mer enn et tragisk nederlag og på sett verste å bli kapitalistisk støtteparti. *Konklusjonen må bli at en arbeiderklasse som ønsker revolusjon må frigjøre seg fra påvirkninga fra SV, for SV har ingen politikk for å virkeliggjøre løftene om et sosialistisk samfunn.*

● Parlament og sosialisme

Alt tyder på at troen på parlamentarismens saliggjørende kraft er stor i SV. Derfor er det interessant å lese punkt 18.

Der heter det om »den sosialistiske omveltningen»

at »Den oppretter organer for direkte demokrati som sikrer det arbeidende folket makten og kontrollen over det sosiale liv. Det vokser fram organer for direkte demokrati. Gjennom dem velger arbeiderklassen sine ledere og tar del i forvaltning og organisering.»

Dersom dette skal være noe annet enn fraser må det bety at SV går inn for å avskaffe parlamentarismen etter »den sosialistiske omveltningen». For parlamentarismen kan ikke forenes med det sosialistiske prinsippet om at det arbeidende folket skal ta direkte del i statslivet og beslutningene. Det som er nytt her er at SV antyder at en går inn for å avskaffe parlamentarismen. Gjør SV det?

— — —

Det avsluttende avsnittet i delen om sosialistisk strategi inneholder påstanden om at SV *»anvender og utvikler marxismens teori»*. Dette har vi vært inne på i første del av denne artikkelen i Røde Fane 5/74, så på det nåværende tidspunktet vil vi overlate til leseren å bedømme om det finnes noe særlig mer som er marxistisk i SV-programmet enn dette ene ordet i punkt 19.

(IV) SOSIALISMEN

Nå har vi kommet fram til fjerde og siste avsnitt i forslaget til SV-program. De spørsmåla vi skal ta opp her dreier seg i første rekke om proletariats diktatur og Sovjet.

● »Folkets stat»

I NKPs program står det en bisetning om proletariats diktatur, ikke som noe NKP går inn for, men som noe »Marx og

Engels kalte» sosialismens statssystem. NKP står derfor milevidt fra et kommunistisk standpunkt, men som et alibi var partiet likevel nødt til å ta med begrepet »proletariats diktatur» i en eller annen form. NKP har nå i og med SV-programmet vært med på å foreslå at NKP skal nedlegges til fordel for et parti som ikke på noen måte tar opp proletariats diktatur. Dette er en logisk konsekvens av NKPs utvikling. Den borgerlige utartinga kunne bare ende med at også det siste formelle skinn av »kommunisme» forsvant. Allerede punkt 1 under avsnittet om sosialismen er et tydelig vitnesbyrd om at en har kastet alle hemninger over bord og går for fulle seil inn i en venstresosialdemokratisk analyse.

Punkt 1: »Det sosialistiske samfunnet utvikles gjennom kapitalismens motsetninger og folkets egen kamp. Folket tar regjeringmakten i staten, bryter ned den borgerlige statens maktorganer og bygger opp en sosialistisk og demokratisk stat under det arbeidende folkets kontroll.»

Her opptreer begrepet »folkets regjeringmakt» eller »folkets stat» i en lett omskrevet form. Slike begreper opptreer gang på gang i arbeiderbevegelsens historie blant de folkene som er påvirket av borgerskapet. Under press fra den herskende klassen godtar de at »proletariats diktatur» er for grovt og brutalt og udemokratisk. I stedet snakker de veldig mye om »folkets stat». Det er her på sin plass på nytt å minne om Marx' kritikk av Gotha-programmet.

Marx sier:

»Spørsmålet blir da: Hvilken omdannelse vil statsvesenet gjennomgå i et kommunistisk samfunn? Med andre ord: Hvilke samfunnsmessige funksjoner som er analoge med de nåværende statsfunksjoner vil det der bli tilbake?

Dette spørsmålet kan bare besvares vitenskaplig, og en kommer ikke problemet et loppesprang nærmere om en aldri så mange tusen ganger parrer ordet folk med ordet stat.

Mellom det kapitalistiske og det kommunistiske samfunn ligger perioden med det førstes revolusjonære omdannelse til det andre. Til den svarer også en politisk overgangsperiode, hvis stat ikke kan være noe annet enn *proletariats revolusjonære diktatur.*» (Karl Marx, «Kritikk av Gotha-programmet», Ny dag, Oslo 1951, s. 24–25).

En stat er et undertrykkelsesapparat, og dersom det ikke lenger finnes noen klasser, så vil det ikke lenger finnes behov for noen stat. Under sosialismen finnes det klasser og det finnes en fare for kontrarevolusjon. Proletariatet bruker *sitt* statsapparat til å hindre kontrarevolusjonen og til å utvikle samfunnet framover mot kommunismen hvor det ikke lenger finnes noen klasser, og hvor derfor også staten vil dø bort. Borgerskapet bruker *sitt* statsapparat til å hindre revolusjonen. Spørsmålet om staten er derfor *direkte* knytta til *klasser*. Staten har bare mening i forholdet mellom klassene, som redskap for den ene eller den andre klassen. Derfor slipper en ikke unna ved å skrive side opp og side ned med besvergelses til «folkets stat». «Folket» er ingen klasse, i sin videste betydning kan begrepet til og med omfatte alle klassene i et samfunn. Da blir det fullstendig meningsløst å snakke om «folkets stat». Begrepet «folket» kan også brukes i en trangere betydning, dersom en definerer det, men det kan på ingen måte innsnevres til å bety *en* klasse. Og staten er enten den ene eller den andre klassens diktatur.

I virkeligheten er ikke pratet om «folkets stat» bare uvitenskaplig og meningsløst, det er direkte avstandstaken fra proletariatets diktatur. Derfor tjener det den klassen som frykter proletariatets diktatur som pesten, nemlig borgerskapet.

Det er ikke arbeiderklassen som har interesse av at proletariatets diktatur blir kriminalisert. For en klassebevisst arbeider er proletariatets diktatur like sjølsagt og naturlig som sosialismen er det. Det betyr at hans klasse skal opprettholde sin makt etter revolusjonen uhindret av noen lov og med sin egen væpna makt som garanti. Borgerskapet derimot har interesse av at proletariatets diktatur kommer i miskreditt.

Et sosialistisk arbeiderparti som var verd navnet burde svare på borgerskapets hets på dette området med å stå enda fastere på proletariatets diktatur i stedet for å vike grunnen. Bare med en stålsatt prinsippfasthet på dette punktet kan en unngå at borgerkampanjen lykkes. Bare en slik holdning kan hindre at arbeiderklassen og det arbeidende folket blir forvirret av borgerskapets snakk om »frihet og demokrati».

I stedet for å fire på prinsippene bør et virkelig arbeiderparti gå til motoffensiv og vise hva slags »frihet» borgerskapet i virkeligheten går inn for, at det er friheten for de få til å bli rike på de manges bekostning, at det er friheten til et liv i luksus for en liten klasse som lever av andres arbeid, og at det er friheten til elendighet for de mange. Et slikt parti er SV ikke, og det kan det heller aldri bli. Avsnittet om sosialismen er fylt til randen av »klasseløst demokrati» og viser med all ønskelig tydelighet at SV alt før de har rukket å bli noe parti har gitt etter for den borgerlige propagandaen.

● Sovjet i dag

Det andre politiske poenget i avsnittet om Sosialismen gjelder vurderinga av Sovjet. Her heter det:

Punkt 4: »Men de vanskelige forhold som det nye samfunnet ble skapt og utviklet under, muliggjorde den såkalte Stalin-perioden, med alvorlige brudd på grunnleggende sosialistiske prinsipper. Den senere utvikling i Sovjet-unionen og de andre land som har gjennomført en sosialistisk revolusjon representerer store forandringer i forhold til denne perioden. Men byråkratiet har fortsatt stor makt og selv om folkene i disse land er sikret rettigheter som bare er mulig å oppnå etter en sosialistisk

revolusjon, mangler det etter vår oppfatning rettigheter som sosialister i Norge alltid har kjempet for og vil bygge videre på i arbeidet for sosialismen her i landet.»

Vi har hørt noen påstå at det i dette avsnittet ikke står at Sovjet i dag er sosialistisk. Dem om det. Noen vil sikkert også legge hovedvekta på den siste setningen etter komma for å vise at SV »tar avstand fra Sovjet». Dette er jo en måte å løse dilemmaet mellom en lojalitet til SV og en kritikk av Sovjet på, som en sjølsagt måtte vente. Det er bare det at det er jamgodt med å stikke hodet i sanda. Dette avsnittet er tvers gjennom kontrarevolusjonært og trass i en viss kritikk er det i store trekk et forsvar for det sosialimperialistiske Sovjet. Er det en drøy påstand? La oss gå gjennom de politiske hovedelementene i dette punktet.

1. Den skarpeste kritikken rettes mot Sovjetunionen i de tretti åra Stalin sto som landets fremste leder, for det er bare i den forbindelse at det snakkes om »alvorlige brudd på grunnleggende sosialistiske prinsipper». I Røde Fane nr. 4 påviste vi at det etter Stalins død hadde skjedd en kontrarevolusjon i Sovjet med gjenoppretting av profittsystemet og kapitalismen. Det SV derfor retter skarpest kritikk mot er brorparten av den perioden av Sovjets historie da det virkelig var sosialisme i landet. En sak er at Stalin kan ha gjort enkelte feil, men å framstille Sovjet under hans ledelse som dårlig og til og med verre enn det kapitalistiske Sovjet av i dag, det er å løpe borgerskapets ærend.

2. Kontrarevolusjonen i Sovjet framstilles som et framskritt. Ordet framskritt er riktignok ikke brukt, men når det står at det på den ene sida har skjedd »store forandringer» og dette på den andre sida

stilles opp mot «alvorlige brudd på sosialistiske prinsipper» under Stalin, så betyr det at SV mener at Krustsjov-Bresjnevs sosialimperialisme representerer en forandring til det bedre. Helt klart blir dette når det står slik at vi ser setningene i sammenheng. Da står det at «Den senere utvikling i Sovjet-unionen . . . representerer store forandringer . . . Men byråkratiet har fortsatt stor makt. . . ». Med andre ord, det nye borgerskapets kontrarevolusjon har gjort Sovjet bedre, sjøl om det ennå står noe igjen. Det er som om det skulle vært saksa fra en kronikk i Aftenposten.

3. Sovjetfolket er sikret rettigheter som bare er mulig å oppnå etter en sosialistisk revolusjon» blir det hevdet. Dette betyr at SV indirekte hevder at Sovjet er sosialistisk, sjøl om det har visse feil. Kan SV kanskje påvise hva slags rettigheter dette skulle være når arbeiderklassen er fratatt kontrollen over produksjonsmidlene og dens klasseorganer er omdanna til reint korporative organer for den nye klassens diktatur. AKP har lagt fram et stort materiale som dokumenterer vår analyse. Når SV påstår at det angivelig skulle finnes sosialistiske rettigheter i Sovjet, så er det en påstand uten noen som helst dokumentasjon. Vi venter spent på materiale.

4. SV innrømmer at det også mangler rettigheter. Men denne kritikken blir en delkritikk. Ikke på noe tidspunkt reiser SV tvil om at Sovjet er sosialistisk eller at arbeiderklassen har makta i Sovjet. På tross av kritikken av manglende rettigheter blir derfor helheten i SVs standpunkt til Sovjet en stillingstaken *for* det nye borgerskapets fascistiske diktatur og *for* den aggressive imperialistiske supermakta Sovjet.

Vi vil ikke med dette underslå at SVs programformuleringer om Sovjet representerer et kompromiss. Det gjør de. Men

de er ikke et kompromiss mellom ei riktig og ei feilaktig linje overfor Sovjet. Det er et kompromiss mellom *to feilaktige* linjer, nemlig det bresjnevistiske pro-sosialimperialistiske og den trotskistiske linja. Trotskistene har nemlig ei «analyse» av Sovjet som går ut på at Sovjet er en «degenerert arbeiderstat». Det betyr at de i prinsippet godtar det nye borgerskapets påstand om at Sovjet er sosialistisk, men at de mener at sosialismen i Sovjet har «degenerert» helt siden tidlig i tju-åra. Trotskistene sier at det er «irrelevant» å gå inn på spørsmålet om statens klassekarakter under Stalin. De vet altfor godt at det kan påvises at staten var arbeiderklassens stat og ikke noe annet. Derfor lanserer de den umarxistiske teorien om en «byråkратиets stat» over klassene, så skaper de det falske begrepet om «den degenererte arbeiderstaten» som altså verken er proletariatets eller borgerskapets diktatur.

Igjen ser vi et eksempel på at den trotskistiske påvirkninga som finnes i Kontrast utmerket lar seg forene med den bresjnevistiske revisjonismen i de mest høyreorienterte delene av NKP.

KORT OPPSUMMERING

Vi mener vi har påvist at SVs program verken er revolusjonært eller marxistisk, men at det tvert om er et venstresosialdemokratisk program med revisjonistiske og trotskistiske innslag. Dette programmet kan aldri bli rettesnor for den norske arbeiderklassens kamp for sosialismen, men i høyden bli rettesnor for SVs vei til regjeringstaburettene.

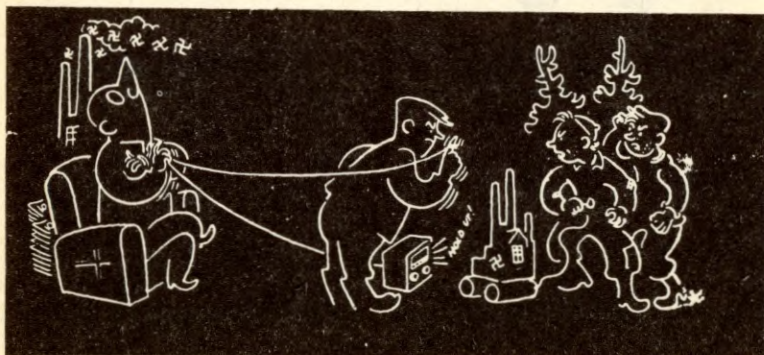
SVs landskonferanse skal behandle dette programforslaget. Den må så gjerne vedta den. Det vil bare gjøre det enda lettere for oss kommunister å trekke skillelinjene mellom sann og falsk marxisme overfor klassebevisste arbeidsfolk.

Vi trur det skal bli lett å vise et stadig økende antall av arbeidere og andre progressive som er på vei mot venstre at SV ikke representerer noe alternativ, og at de må slutte opp om Arbeidernes Kommunistparti. NKP må så gjerne oppløse seg til fordel for et slikt venstresosialdemokratisk parti som det programmet trekker konturene av. Det vil vare gjøre det politiske bilde enda klarere. Etter at NKP opphørte å være kommunistisk har det

gitt opp sin eksistensberettigelse som eget parti og hører derfor logisk hjemme i sosialdemokratiet.

Men om det skulle finnes noe venstre i SV som er det mer enn i navnet og som har ryggerad nok til å gå mot høyrekursen, gå mot tilnærminga til sosialimperialismen og DNA og våger å stå på et revolusjonært grunnlag, så har de ikke noe annet alternativ enn å forkaste plattformen i sin helhet.

«De tjente på krigen»

Terje Valens meget omdiskuterte bok: «De tjente på krigen», er nå kommet ut på Oktober Forlag!

I forlagets presentasjon av boka står det bl.a. «Boka undersøker de viktigste trekkene ved hele okkupasjonsøkonomien. Den går gjennom tyskerne økonomiske politikk i Norge, og drøfter politikken til hjemmefrontledelsen i lys av dette». «Boka viser at tyskerne la opp til samar-

beid med de norske monopolene, at hjemmefrontledelsen representerte monopolkapitalen og storkapitalen i Norge, og at det var kontakt mellom dem og tyskerne under okkupasjonen».

32,50

Oktober

Gjenreis fagbevegelsens kampkraft

Faglig manifest fra AKP(m-l) Utkast

Vi legger her fram forslag til AKPs Faglige Manifest. En første utgave har allerede vært brukt i foreløpige diskusjoner i partiet, og på grunnlag av kommentarene til det har noen kamerater i partiets faglige utvalg lagd denne utgaven. Dokumentet, slik det er gjengitt her, er ikke behandlet i partiets ledende organer og vil derfor ikke nødvendigvis være representativt for partiets linje på alle punkter. Når vi allikevel legger det fram offentlig er det fordi vi ønsker å få flest mulig kommentarer og mest mulig kritikk for det endelige utkastet skal vedtas. Det er vår erfaring at mange kamerater utafor partiet har forslag til både utdyping og endringer som vil gjøre manifestet bedre og mer anvendbart. Vi har heller ingen-

ting imot at forslag til viktige partidokumenter kommer i »skuddlinje» før endelig vedtak blir fatta. Det tjener en dobbelt hensikt. Dels lærer vi da mer om den feilaktige kritikken som vil bli retta mot dokumentet, og kan derfor lettere skjerpe kampen mot disse i det endelige forslaget. Dessuten vil det komme mye riktig kritikk, kritikk som vi kan lære av og ta konsekvensene av i siste omgang. Derfor ber vi fagorganiserte og andre som leser dette om å lese med rødblyanten (eller hva det måtte være) i handa og merke seg alle ting de ønsker annerledes. Skriv gjerne noen ord til oss gjennom Røde Fane eller ta kontakt med partiet der du er.

Faglig utvalg i AKP(m-l)

BESTILL NUMMERET FRA RØDE FANE, boks 6875 St. Olavsplass. – Oslo 1. Til salgs i Oktober-bokhandlene og Narvesen. Du kan også tegne abonnement fra dette nummeret. Abonnement kr. 40,- – for ett år, 6 nummer. Send navn og adresse til vår adresse, oppgi hvilket nummer abonnementet gjelder fra, så sender vi regning med første nummer.

MERK DEN NYE ADRESSA VÅR

RØDE FANE har fått ny adresse. Det har sammenheng med at Forlaget Oktober har fått nye kontorlokaler.

Adressa er nå:

RØDE FANE, Forlaget Oktober,

BOKS 6875, St. Olavs plass.

Oslo 1.

1266 NYE ABONNENTAR SIDAN SEPTEMBER

20. januar, då dette nummeret av Røde Fane gjekk til prent, var talet på nye abonnentar kome til 1266. Dette er eit svært godt resultat av kampanja vi sette i gang i september for å knytte fleire lesarar fast til bladet. Vi kjem til å nytte denne metoden opp att, og vil setje oss eit nytt kampanjemål i løpet av året. Men kampanje eller ikkje – du er velkomen til å teikne deg sjølv eller andre som tingar på bladet. Det er berre å sende inn namn og adresse til adressa vår (sjå ovanfor). Sei i frå kva nummer abonnementet gjeld fra, og oppgje kor mange eksemplar du skal ha av kvart nummer om det er gruppeabonnement. Så sender vi rekning med første nummer.

SV-PARTIET –

IKKE NOE ALTERNATIV FOR ARBEIDSFOLK!

Sosialistisk Valgforbund har samlingskongress 14., 15. og 16. mars 1975. Da skal valgforbundet bli parti. Hva slags parti blir dette?

I dette heftet vurderer kamerater fra AKP(m-l) utviklinga i SV siden stortingsvalget. De viser at SV ikke er »noe nytt i norsk historie». Det har ikke greidd å bli noen utløsende kraft f.eks. i fagbevegelsen, men har tvert imot hemmet utviklinga av kampen på arbeidsplassene. Den linja de har staket ut betyr samarbeid med Bratteli og knefall for Bresjnev.

Forbildet er »arbeiderregjeringspolitikken» til Hornsrud og Nygårdsvold i AP i 20- og 30-åra, med den samme sosialdemagogiske glasuren som Tranmæl pyntet det gamle AP med.

Storparten av artiklene er hentet fra Røde Fane 5/1974 – »SV – eit regjeringsparti utan ministrarar», som kom i november og var utsolgt i 5 000 eksemplarer i januar. Heftet inneholder ellers en artikkel fra Røde Fane 6/1974 og SV-plattformen, og en artikkel fra Klassekampen om SVs »innsats» i streikebevegelsen høsten 1974.

ABONNER PÅ RØDE FANE

Røde Fane er AKP(m-l)s teoretiske tidsskrift. Det bringer stoff om partiets politikk, analyser av klasseforholda i Norge, stoff om den internasjonale kampen mot imperialismen og monopolkapital, og kommentarer til aktuelle klassekampsspørsmål. Fra september 1974 til januar 1975 fikk Røde Fane over 1 200 nye abonnenter. Abonnementet koster kr. 40,- for ett år (6 nr.). Send navn og adresse til adressa vår, og oppgi hvilket nummer abonnementet gjelder fra.

RØDE FANE, Forlaget Oktober, Boks 6875 – St. Olavsplass, Oslo 1.

ISBN 82-7094-088-7